

UNIVERZA V NOVI GORICI
FAKULTETA ZA HUMANISTIKO

**SLOVAR OBLAČILNEGA IZRAZJA VASI BREG PRI GOLEM
BRDU**

DIPLOMSKO DELO

Sara Adamlje

Mentorica: doc. dr. Danila Zuljan Kumar

Nova Gorica, 2011

NAŠA BESEDA

(odlomek)

*Zdrava je, v bogastvu neusahljiva,
živo raste na domačih tleh,
bolno-žalostnim korajžo vliva –
zdravje, smeh v pretežkih dneh!*

*Ta beseda je, ki zmagovita
skoz trpljenje naših bridkih dni
smeje se, a njena čudovita
moč po žilah gre v meso in kri.*

Ludvik Zorzut

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste pripomogli, da je nastalo to diplomsko delo. Hvala za koristne nasvete, čas in pomoč mentorici doc. dr. Danili Zuljan Kumar, informatorkama Ivanki Grudina-Peresin in Danici Skubin ter njunima družinama, prijateljem iz Brega pri Golem Brdu ter dr. Mojci Krevel.

Iz srca se zahvaljujem tudi svojim najdražjim in vsem prijateljem, ki so me vsa ta leta šolanja podpirali, spodbujali in verjeli vame.

NASLOV DIPLOMSKEGA DELA**Slovar oblačilnega izrazja vasi Breg pri Golem Brdu****IZVLEČEK**

Diplomsko delo prinaša jezikovno analizo govora vasi Breg pri Golem Brdu in slovar oblačilnega izrazja te vasi. Govor vasi spada v briško narečje (primorska narečna skupina), in sicer med beneškoslovenska narečja. V diplomski sem najprej predstavila zgodovinske in geografske značilnosti kraja, nato pa natančneje analizirala govor na vseh jezikovnih ravneh (na glasoslovni, oblikoslovni, besedotvorni in skladijski). S pomočjo dialektološke metode avdio snemanja govora domačink sem poleg analize govora sestavila tudi abecedno urejeni izrazijski oziroma terminološki slovar oblačilnega izrazja. Zapisanih je 359 slovarskih gesel. Besedje tematskega polja *oblačilna kultura* sem črpala iz različne literature, med katero naj omenim *Shranli smo jih v bančah: slovarski prispevek k poznavanju oblačilne kulture v Kanalski dolini = contributo lessicale alla conoscenza dell'abbigliamento in Val Canale* Karmen Kenda-Jež, *Slovensko-angleški konfekcijski slovar = Slovene-English garment dictionary* Metke Brkan, *Slovenski etnološki leksikon* ter dela Marije Makarovič. Diplomskemu delu sem dodala tudi gradivo za vprašalnico s tematskim poljem *oblačilna kultura*, ki bo lahko pri pisanju podobnih nalog marsikomu v pomoč.

KLJUČNE BESEDE: jezikoslovje, dialektologija, primorska narečna skupina, briško narečje, beneškoslovensko narečje, brežanski govor, Breg pri Golem Brdu, slovar, oblačilno izrazje

TITLE**Glossary of clothing terminology in the village Breg pri Golem Brdu****ABSTRACT**

The thesis offers a linguistic analysis of the Breg pri Golem Brdu village speech and a glossary of clothing terminology of that village. The speech of the village belongs to the Brda dialect (a dialect group of the Primorska region), one of the Venetian-Slovenian dialects. In the thesis I first presented the historical and geographical features of the place, and then an exact analysis of the speech on all linguistic levels (the phonological, the morphological and the syntactic word formation plane). Employing the dialectal methods of audio recording of the local women speech, I analysed the speech and drafted a dictionary of clothing terminology. The dictionary consists of 359 lexicographical units. The vocabulary pertaining to the thematic field of *clothing culture* was drawn from various sources, among which I have to mention Karmen Kenda-Jež's *Shranli smo jih v bančah: slovarski prispevek k poznavanju oblačilne kulture v Kanalski dolini (We Stored Them in the "Banče": a Lexicographical Contribution to the Knowledge of Clothing Culture in the Kanal Valley)*, Metka Brkan's *Slovene-English Garment Dictionary, Slovenian Ethnological Lexicon* and the work by Marija Makarovič. The thesis also contains a material questionnaire of the thematic field of *clothing culture*, which future researchers in the field might find of help.

KEY WORDS: linguistics, dialectology, coastal dialect group, Brda dialect, Venetian-Slovene dialect, the Brežane speech, Breg pri Golem Brdu, dictionary, clothing terminology

KAZALO

1 UVOD	1
1.1 GLAVNI CILJI DIPLOMSKEGA DELA	1
1.2 HIPOTEZA	2
1.3 ZGRADBA DIPLOMSKEGA DELA	2
1.4 METODE IN NAČIN ZBIRANJA GRADIVA	3
2 PREDSTAVITEV KRAJA BREG PRI GOLEM BRDU	4
2.1 GORIŠKA BRDA	4
2.2 BREG PRI GOLEM BRDU	5
3 ZNAKI ZA ZAPIS	6
3.1 SEZNAM KRAJŠAV	7
4 JEZIKOVNA ANALIZA GOVORA VASI BREG PRI GOLEM BRDU	9
4.1 GLASOSLOVJE	12
4.1.1 SAMOGLASNIKI	12
4.1.1.1 SISTEM NAGLAŠENIH SAMOGLASNIKOV	12
4.1.1.2 SISTEM NENAGLAŠENIH SAMOGLASNIKOV	13
4.1.2 SOGLASNIKI	15
4.1.2.1 SOGLASNIŠKI SISTEM	15
4.2 OBLIKOSLOVJE	16
4.2.1 SAMOSTALNIŠKA BESEDA	16
4.2.1.1 SAMOSTALNIKI MOŠKEGA SPOLA	17
4.2.1.2 SAMOSTALNIKI ŽENSKEGA SPOLA	17
4.2.1.3 SAMOSTALNIKI SREDNJEGA SPOLA	17
4.2.2 SAMOSTALNIŠKI ZAIMKI	17
4.2.3 PRIDEVNIŠKA BESEDA	18
4.2.4 PRIDEVNIŠKI ZAIMKI	19
4.2.5 GLAGOL	19
4.2.6 PRISLOV	20

4.3 BESEDOTVORJE	20
4.4 SKLADNJA	20
5 ZAPIS BESEDIL GOVORA VASI BREG PRI GOLEM BRDU	22
5.1 PREDSTAVITEV INFORMATORK.....	22
5.2 NAREČNI BESEDILI	23
5.2.1 GOVOR IVANKE GRUDINA-PERESIN.....	23
5.2.2 GOVOR DANICE SKUBIN	29
6 SLOVARSKI DEL	37
6.1 SPLOŠNO	37
6.2 SESTAVA GESLA.....	38
6.3 LEGENDA Z ZNAKI IN SIMBOLI.....	41
7 SLOVAR OBLAČILNEGA IZRAZJA	42
7.1 SLOVARČEK DRUGIH V BESEDILIH POJAVLJAJOČIH SE BESED.....	85
8 GRADIVO ZA VPRAŠALNICO OBLAČILNEGA IZRAZJA.....	111
9 ANALIZA BESEDJA	119
10 SKLEP	122
11 VIRI IN LITERATURA	125

KAZALO SLIK

Slika 1: Karta slovenskih narečij	9
Slika 2: Breg pri Golem Brdu na zemljevidu Slovenije.....	10
Slika 3: Vas Breg pri Golem Brdu.....	10
Slika 4: Šiviljski pripomočki	22
Slika 5: Šiviljske škarje, šiviljski meter in blago.....	22

1 UVOD

Obleka je ena od osnovnih človekovih dobrin. Danes se obleke ne ceni tako kot pred nekaj desetletji, ko je vladalo oblačilno pomanjkanje. V delu *Ciklus ljudskih noš*¹ beremo, da je bila na Goriškem v osemnajstem stoletju ženska noša sestavljena iz krila in životca. Pod životcem, ki ga je podpiral steznik, so ženske navadno nosile platneno bluzo. Pri kmečki noši so bili glavni deli obleke krilo, životec, predpasnik, bluzo, nogavice in naglavna ruta. Tkanine in okraski so se od ženske do ženske razlikovali, saj je bilo vse to odvisno od gmotne zmogljivosti lastnic (Šantel, 1998). Obleke so zato večinoma izdelovali doma, ponekod pa so imeli šivilje. Vendar so bili blago in pripomočki za šivanje dragi, zato je bila fina obleka redkost. Kljub temu pa lahko rečem, da bogatost v smislu oblike, okraskov in izrazja pri oblačilih tudi takrat ni poznala meja. Diplomsko delo tako prinaša narečno oblačilno izrazje iz vasi Breg pri Golem Brdu. To je majhna vas, ki šteje le nekaj čez trideset ljudi. Njihov govor je zaradi bližine romanskega jezikovnega območja prepleten s furlanskimi in italijanskimi izposojenkami. In ravno vpliv romanskega jezika dela ta govor poseben in zanimiv do te mere, da se bo o njem in (upam tudi) v njem še dolgo govorilo. Upam, da bom k temu pripomogla tudi s svojim diplomskim delom.

1.1 GLAVNI CILJI DIPLOMSKEGA DELA

Glavni cilj diplomskega dela je bil izdelava narečnega slovarja oblačilnega izrazja. V slovar sem vključila tako starejše besedje, ki so ga uporabljali pred približno pol stoletja,² kot tudi novejše. Upoštevala sem oblačilno izrazje in z njim povezane pomene. V poseben razdelek sem dodala slovarček drugih v besedilih pojavljajočih se besed. Pri tem sem naletela na veliko romanskih izposojenk, in sicer so to v večini izposojenke iz furlanskega, nekoliko manj pa iz italijanskega jezika. Nato sem ugotavljala izvor nekaterih besed, in sicer predvsem tistih, ki se ne pojavljajo v Slovarju slovenskega knjižnega jezika.

---

¹ Šantel, S. (1998). *Ciklus ljudskih noš: akvareli Saše Šantla*. Ljubljana: Slovenski etnografski muzej.

² Starejša informatorka šteje petinosemdeset let, mlajša pa sedemdeset. Na podlagi tega sem zapisala, da se je to besedje uporabljalo pred približno pol stoletja.

1.2 HIPOTEZA

Državna meja, ki še danes teče po reki Idriji, je v 18. stoletju ločevala Beneško republiko in Avstrijo, v 20. stoletju pa Kraljevino Italijo in Kraljevino SHS. Vasica Breg pri Golem Brdu je bila tako zaradi ozemlja, na katerem leži, vedno v stiku z romanskim jezikovnim območjem. Na podlagi tega sem sklepala, da bo velik delež besed romanskega (italijanskega in furlanskega) izvora. Poleg tega je za oblačilno izrazje na sploh značilno, da vsebuje velik delež sposojenk (modna gibanja in širjenje oblačilnih navad od višjih k nižjim slojem prebivalstva).

1.3 ZGRADBA DIPLOMSKEGA DELA

Diplomsko delo je sestavljeno iz dveh glavnih delov. V prvem delu sem najprej na kratko opisala zgodovino Goriških brd, kamor spada tudi vas Breg pri Golem Brdu, ter predstavila tudi nekatere geografske značilnosti te vasi. Sledi opis dveh informatork (starejše – Danice in mlajše – Ivanke). O narečju in njegovi rabi sem se pogovarjala tudi z mlajšimi prebivalkami in prebivalci, saj menim, da sem le tako lahko dobila nekoliko bolj natančno sliko narečnih značilnosti. Nato so v legendi predstavljeni znaki za zapis ter seznam krajšav in oznak, ki sem jih uporabljala pri jezikovni analizi in zapisu govora domačink. Govor sem umestila v narečno skupino in ga jezikovno analizirala s pomočjo *Vprašalnice za Slovenski lingvistični atlas* (Benedik, 1999). Temu sledi fonetična transkripcija dveh besedil (prvo je zapisano po posnetem pogovoru z domačinko Ivanko, drugo pa z domačinko Danico), ki sta mi bili v veliko pomoč tako pri jezikovni analizi kot pri izdelavi slovarja.

Drugi del diplomskega dela predstavlja narečni slovar oblačilnega izrazja. Najprej sem podrobneje pojasnila sestavo gesel in dopolnila v prvem delu zapisani seznam znakov z drugimi znaki in simboli ter krajšavami in označevalniki, ki sem jih uporabila v slovarju. Temu sledi slovar oblačilnega izrazja, ki sem ga oblikovala s pomočjo besedja, ki sem ga – ob samostojnem iskanju po različnem gradivu (fotografije, monografije) in v pogovorih z bližnjimi – dobila v delu Karmen Kenda-Jež (*Shranli smo jih v bančah: slovarski prispevek k poznavanju oblačilne kulture v Kanalski dolini = contributo lessicale alla conoscenza dell'abbigliamento in Val Canale*), v delu Metke Brkan (*Slovensko-angleški konfekcijski slovar = Slovene-English garment dictionary*), v *Slovenskem etnološkem leksikonu* (ur.

Angelos Baš) in v delih Marije Makarovič (*Oblačilna kultura kmečkega prebivalstva v Zgornji Vipavski dolini in na Gori*, *Oblačilna kultura kmečkega prebivalstva na Tolminskem*, *Slovenska kmečka noša od konca 19. stoletja do danes: vodnik po razstavi*). Slednja dela so mi bila v pomoč predvsem zaradi slikovnega gradiva, s katerim smo z informatorkama iskale druga (včasih tudi že pozabljena) poimenovanja za oblačila ali njihove dele. Slovarju tako sledi gradivo za vprašalnico za zbiranje oblačilnega izrazja, v kateri sem besedje razdelila v različne pomenske/tematske skupine (oblačila – splošno, modni dodatki, pribor in material za šivanje itd.). Gradivu za vprašalnico sledi opredelitev in analiza prevzetega (romanskega in germanskega) besedja v slovarju. V sklepu pa sem povzela pomembnejše ugotovitve celotnega diplomskega dela.

1.4 METODE IN NAČIN ZBIRANJA GRADIVA

Pri izdelavi diplomskega dela sem uporabila metodo zbiranja gradiva na terenu in metodo analize zbranega gradiva. Pri delu na terenu sem uporabljala metodo avdio snemanja pogovora z informatorkama ter metodo zbiranja gradiva s pomočjo vprašalnice, ki sem jo sestavila na podlagi prej omenjene literature. Gradivo, ki sem ga tako zbrala, je bilo izhodišče za izdelavo slovarja. Pri zapisu govora, posnetega z informatorkama, sem uporabila slovensko nacionalno transkripcijo. Pri analizi zbranega gradiva in izdelavi geselskih člankov pa sem uporabila metode narečnega slovaropisja. Pri sestavljanju gesel sem se zgledovala predvsem po navodilih, ki jih najdemo v delih Petra Weissa (1998) in Karmen Kenda-Jež (2007).

2 PREDSTAVITEV KRAJA BREG PRI GOLEM BRDU

Vas Breg pri Golem Brdu leži v gričevnati pokrajini na zahodu Slovenije – v Goriških brdih.

2.1 GORIŠKA BRDA

Goriška brda, na kratko tudi Brda, so pokrajina, ki na eni strani sega do Soče, nad katero se vzpenja 609 m visok hrib Sabotin, na drugi strani pa jih omejuje reka Idrija, ki je mejna reka med Italijo in Slovenijo in onkraj katere se širi Furlanska nižina. Na severu se Brda končujejo z 812 metrov visokim razglednim vrhom Korada. Po vsej zahodni in južni meji Brd poteka državna meja. Brda živijo v stiku s furlansko kulturo, kar se pozna tudi v jeziku. Če pogledamo v zgodovino, vidimo, da so Brda po letu 1000 postala območje razmejitve med posestjo fevdalnih gospodov – oglejskega patriarha in goriških grofov. Po propadu goriških grofov (leta 1500) pa so Brda postala meddržavno območje z mejo med habsburško državo in Beneško republiko. Zaradi stalnih nesoglasij je v letih 1615–1617 prišlo do t. i. »uskoške vojne«. Četudi se vojne z Benečani od takrat dalje niso več ponovile, pa so bili krajevni obmejni spori še pogosti. V 18. stoletju sta se Beneška republika in Avstrija dogovorili glede ureditve obmejnega prostora in kot mejno črto določili reko Idrijo. Ko pa so v naše kraje prišli Francozi, je Beneška republika prišla v Napoleonovo Italijansko kraljestvo. Tako so celotna Brda ostala v Italijanskem kraljestvu. Po padcu Napoleona so Benečijo dobili Avstrijci in tako je nastala nova meja, ki je ločevala dve upravni enoti iste države. Glede na to, da je meja na območju Brd potekala po reki Idriji, so bili kraji Senik, Škrljevo, Hruševje, Golo Brdo in Mirnik³ priključeni Avstriji. Vendar so si Brda prizadevala, da bi spadala pod en sam sodni in politični okraj. Toda edina pomembna sprememba, ki se je zgodila leta 1894, je bila ta, da se je od poitalijančene občine Dolenje odcepila občina Kožbana. Med prvo svetovno vojno so bila Brda vse do konca oktobra leta 1917 v italijanski okupacijski coni. Rapalska pogodba je leta 1920 za državno mejo med Kraljevino Italijo in Kraljevino SHS oziroma Jugoslavijo določila reko Idrijo, ki še danes pomeni tako državno kot pokrajinsko mejo med Vidmom in Gorico (Marušič, 1999).

---

³ Ob prebiranju literature in iskanju po spletu sem opazila, da se za italijanski kraj Mernicco v slovenščini uporablja dve različni poimenovanji. Prvo je Mernik, ki sem ga zasledila v *Briškem zborniku*. Sama bom uporabljala ime Mirnik, ki ga uporabljajo tudi domačini vasi Breg pri Golem Brdu. Poleg tega najdemo v *Etimološkem slovarju slovenskih zemljepisnih imen* naslednjo razlago: Osnova mir 'zid' < slovan. *mŭrъ, kar je izposojeno iz rom. refleksa za lat. mŭrus 'zid'. Iz osnove mir ('kamnit zid na Krasu, naneseo kamenje ali ruševine') je na zahodu več ledinskih imen (Snoj, 2009).

2.2 BREG PRI GOLEM BRDU

Breg pri Golem Brdu⁴ je majhno naselje na skrajnem zahodu Brd. Leži na nadmorski višini 185 m in ima 30 prebivalcev. Glede na podatek v *Krajevnem leksikonu Slovenije* je leta 1869 v vasi živelo 70 prebivalcev. Število prebivalcev se je nato z leti manjšalo (1900: 42 prebivalcev, 1931: 46 prebivalcev, 1961: 30 prebivalcev, 1971: 26 prebivalcev, 1981: 34 prebivalcev, 1991: 29 prebivalcev (*Krajevni leksikon Slovenije*, 1995). Razmere v vasi Breg pri Golem Brdu pa se od leta 1991 niso veliko spremenile. Pod vasjo teče obmejna reka Idrija. To je rečica, ki ločuje Brda od Beneške Slovenije in se po Furlanski nižini izliva v reko Ter. Najbližji kraj v Italiji je Mirnik (*Mernicco*), ki pripada občini Dolenje (*Dolegna del Collio*), v katero je do leta 1894 spadala tudi vas Kožbana.

---

⁴ Beseda *brég*, ki se je razvila iz slovan. **bêrgъ* < ide. **b^herg^ho-* 'vzpetina, breg', ima več pomenov: 'nagnjen svet, strmina', 'pas zemlje ob vodi' in tudi 'potok, tekoča voda' (Snoj, 2009). Imenu vasi Breg pri Golem Brdu bi ustrezal pomen 'vzpetina'. Da pridemo do vasi Breg pri Golem Brdu, se moramo od vasi Golo Brdo, ki leži ob vznožju te vzpetine, povzpeti na 185 metrov nadmorske višine.

3 ZNAKI ZA ZAPIS

Pri fonetičnem zapisu besed sem uporabljala slovensko nacionalno fonetično transkripcijo.⁵ Pri poslušanju avdio posnetkov sem uporabljala računalniški program za fonetično analizo digitaliziranega govora *Cool edit pro* (različica 2.0).

Zapis sem pripravila s pomočjo vnašalnega sistema ZRCola,⁶ ki ga je na Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU v Ljubljani razvil dr. Peter Weiss. Za lažje branje narečnega besedila dodajam legendo s t. i. fonetičnimi znaki in simboli.⁷

Legenda:

ə Ə	polglasnik
ɣ Γ	zveneči velarni (zadnjenebni) pripornik
x X	nezvoneči velarni (zadnjenebni) pripornik
ǃ ǃ	palatalni soglasnik l
ń Ń	palatalni soglasnik n
ɥ ʏ	dvoustnični zaokroženi v
'	znamenje za naglas, ki stoji pred soglasnikom, kateremu sledi naglašeni samoglasnik, ali pred naglašnim samoglasnikom ('že:nska, 'o:sa)
:	dolžina glasu
“	t. i. pomenski narekovaj
[...]	označuje izpuščeni del besedila
[xxx]	pri zapisu besedil označuje poseg v besedilo ('Kə:šno [g'du:ə?] kə'ku:ə so {nedokončan stavek})
...	označuje premor
xxx	(1.) (v geslu) zamejuje usmerjevalno pomensko razlago iztočnice (2.) (v transkribiranem besedilu) označuje prekrivni govor 'po:uštri? {prekrivni govor} ⁸
{xxx}	vsebuje opise šumov, smeha ipd., česar se ni dalo zapisati z besedami

⁵ Gl. Kenda-Jež 1996, X–XV.

⁶ <http://zrcola.zrc-sazu.si/>.

⁷ Drugi fonetični znaki, ki sem jih uporabila pri zapisu besedil in v slovarju, so navedeni v poglavju 6.3. Povzeti so po Weiss (1998, str. 61–62) in Kenda-Jež (2007, str. 17–22).

⁸ Prekrivni govor je pojav, pri katerem prihaja do hkratnega govorjenja dveh govorcev.

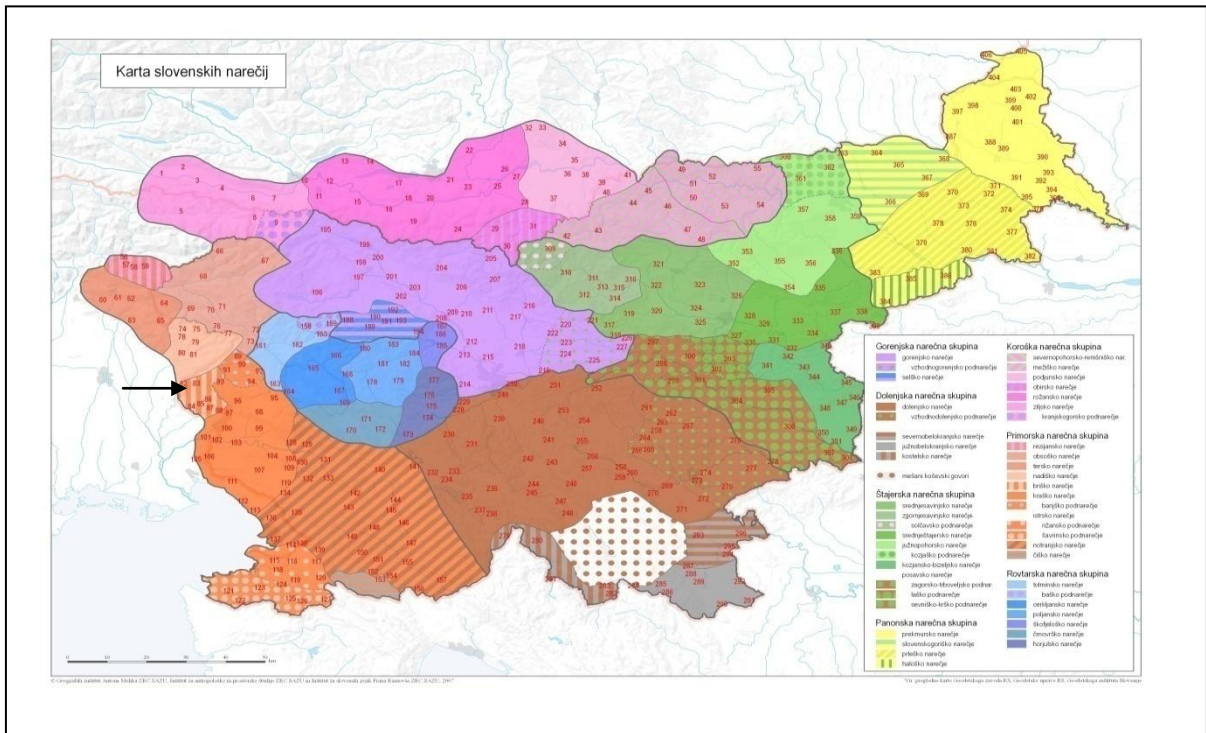
	smo cə'ba:l {med smehom} , {sme} , {nerazumljivo}) in označuje nedokončan stavek oziroma nedokončano besedo
ɔ̣()	na začetku naslednje besede označuje odsotnost glasu zaradi zlitja dveh enakih glasov v enega samega ('uə:n s_ɔ̣)'ta:rix kə'po:ta)
ɔ̣'()	na začetku naslednje besede označuje odsotnost glasu zaradi zlitja dveh enakih glasov v enega, le da je samoglasnik v naslednji besedi naglašen (u'či:təlca ot_ɔ̣'e:ɣa, ot k'va:čkanja ɥ 'šu:əli)

3.1 SEZNAM KRAJŠAV

bav. avstr.	bavarsko avstrijsko
ben. it.	beneško italijansko
daj.	dajalnik
dov.	dovršni glagol
dv.	dvojina
ed.	ednina
furl.	furlansko
gl.	glej
ide.	indoevropsko
im.	imenovalnik
in	uvaja dvojnico
iron.	ironično
it.	italijansko
itd.	in tako dalje
kor. n.	koroško nemško
lat.	latinsko
m	samostalnik moškega spola
mest.	mestnik
mn.	množina
nar.	narečno
nedov.	nedovršnik
nem.	nemško

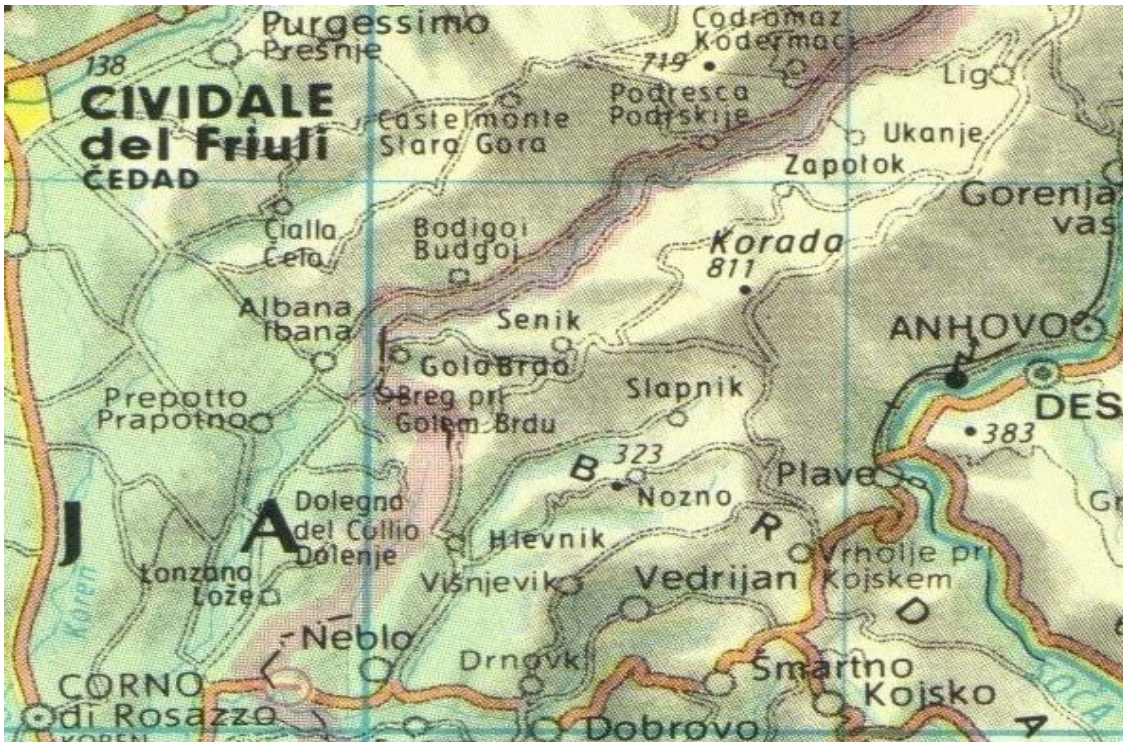
neskl.	nesklonljiv(o)
nov.	novejše
npr.	na primer
nvn.	novovisokonemško
or.	orodnik
os.	oseba
prid.	pridevnik
prisl.	prislov
prim.	primerjaj
rod.	rodilnik
rom.	romansko
s	samostalnik srednjega spola
slov.	slovensko
slovan.	slovansko
sp.	spol
srvn.	srednjevisokonemško
stvn.	starovisokonemško
t. i.	tako imenovani/-a/-o
tož.	tožilnik
zastar.	zastarelo
ž	samostalnik ženskega spola

4 JEZIKOVNA ANALIZA GOVORA VASI BREG PRI GOLEM BRDU

Slika 1: Karta slovenskih narečij (—> označuje vas Breg pri Golem Brdu)

(Vir: http://bos.zrc-sazu.si/c/Dial/Ponovne_SLA/P/02_2_Osnovna_karta.JPG.jpg)

Slika 2: Breg pri Golem Brdu na zemljevidu Slovenije
(Perko, 1995)

(Vir: Kladnik, D., M. Orožen Adamič in D.

Slika 3: Vas Breg pri Golem Brdu (slikano z griča, kjer stoji cerkev Marije na Jezeru)

Briško narečje in znotraj njega govor vasi Breg pri Golem Brdu spadata v primorsko narečno skupino, in sicer med t. i. beneškoslovenska narečja. V to skupino spadajo še nadiško in

tersko narečje v Italiji ter obsoško v Sloveniji. Primorska narečna skupina meji na J na hrvaška čakavska narečja, na SZ in Z na furlanska narečja, na V na dolensko narečno skupino, na SV pa na rovtarsko narečno skupino. Od vseh narečij, ki spadajo v beneškoslovensko skupino, je le briško narečje odpravilo tonemsko nasprotje med rastočimi (akutiranimi) in padajočimi (cirkumflektiranimi) dolgimi in kratkimi samoglasniki.⁹ Odpravilo je tudi kolikostno nasprotje med samoglasniki. Vsi naglašeni samoglasniki so fonetično dolgi, tudi v zadnjih in edinih zlogih. Zahodni del Brd je v stiku s furlanskim jezikom, zato je v tem delu več furlanskih izposojenk kot v vzhodnem. V besedotvorju je pogosta furlanska pripona *-on*, ki označuje velikost predmeta (*lomaron* 'velika omara', *mačkon* 'velik maček' itd.). Umik naglasa s končnega kratkega odprtega zloga na prednaglasna *e* in *o*, do katerega je prišlo v briškem narečju, pa se v govoru vasi Breg pri Golem Brdu ni izvršil v celoti (*že'na:*, *no'ya:*). Razlog je v tem, da je vas, ki leži na skrajnem zahodu Brd, v stiku z nadiškim narečjem, ki ima v svojem sistemu še vedno končniški naglasni tip (oksitonezo). Tudi nizka stopnja moderne vokalne redukcije je značilnost, ki se ohranja zaradi bližine in vpliva nadiškega narečja. Pri dolgih samoglasnikih je v briškem narečju prišlo do naslednjih razvojev: psl. *ē, *ě- > *i:e* > *i:ə* (*m'li:əko*); psl. *ē, *ě- > *a:* (*p'la:šəm* 'plešem'), psl. *ō, *ǫ- > *o:* (*ʎo:ba*). Zložnik *ǫ pa > *u:* (*'vu:k* 'volk', *'du:x* 'dolg'). Pri soglasnikih ima briško narečje naslednje značilnosti: *g* > *ɣ* (v govoru vasi Breg pri Golem Brdu celo v *x*: *bo'xa:t*), *l̥* > *j* (*k'ra:j*) ali pa se ohrani (*'bo:l̥*), *n̥* je ohranjen (*'ko:n̥*) ali pa preide v *jn* (*b'ja:jnski* 'biljanski'), izglasni *-m* ponekod > *-n* (*'ne:sen* 'nesem'), izglasni *-v* pa ponekod > *-f* (*'po:f* 'povej'), ohranjeni sta glasovni skupini *šč* (*ʎo:šča*) in *črě/žrě* (*čə'ri:əšnja*, *ž'ri:əbe*). Narečje pozna feminizacijo samostalnikov srednjega spola v množini (*'mi:əste*, *'ja:jce*, *k'ri:le* itd.). Na skladijski ravnini je splošna značilnost vezava povedka s predmetom v množinski rodilniški obliki, namesto v tožilniku (*ni po'mi:slu na 'so:jix s'ta:ršu*) (Zuljan Kumar, 2008, str. 237–238).

V nadaljevanju bom s pomočjo *Vprašalnice za Slovenski lingvistični atlas (SLA)* in govornega posnetka ter transkripcije govora domačink Ivanke Grudina-Peresin in Danice Skubin opisala glasoslovne, oblikoslovne, besedotvorne in skladijske značilnosti govora vasi Breg pri Golem Brdu.

⁹ Zaradi izpada končnih samoglasnikov je v nekaterih briških govorih prišlo do nastanka novih tonemov. Več o tem gl. Logar, T. (1996).

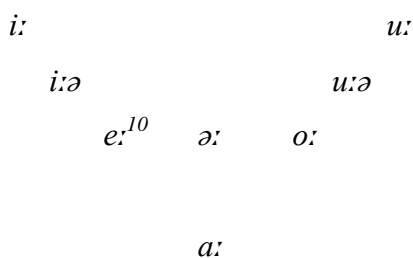

4.1 GLASOSLOVJE

4.1.1 SAMOGLASNIKI

4.1.1.1 SISTEM NAGLAŠENIH SAMOGLASNIKOV

V sistemu naglašanih samoglasnikov govor pozna dva dvoglasnika (*i:ə* in *u:ə*) ter enoglasnike (*i*, *e*, *ə*, *a*, *o*, *u*).

i: <

- stalno dolgega *i* (*'zi:ma*, *'zi:t*);
- staroakutiranega *i* (*'li:pa*, *'ri:ba*);
- kratko naglašenega *i* (*'ni:t*, *'mi:š*).

i:ə <

- stalno dolgega *ě* (*m'li:əko*, *s'mi:əx*);
- staroakutiranega *ě* (*'mi:əsto*, *'ci:əsta*).

e: <

- (v nekaterih primerih) stalno dolgega *e* (*'pe:t*, *i'me:r*);
- dolgega cirkumflektiranega *e* (*'le:t*, *'pe:č*, *ve'če:r*);
- novoakutiranega *e* (*pox're:ba* [2. ed.], *k'me:ta* [2. ed.]; *k'me:t*, *ž're:m*);
- (kadar je prišlo do umika naglasa) sekundarno naglašenega *e* (*'ne:səm*, *'re:čəm*).

a: <

- dolgega padajočega *a* iz *ь*, *ѣ* (*'da:n*, *'la:š*);
- novoakutiranega *a* v nezadnjem besednem zlogu (*'ma:ša*, *'sa:njə*);
- stalno dolgega *e* (*'pa:tk*, *p'la:šəš*);
- stalno dolgega *a* (*x'ra:t*, *t'ra:va*);
- staroakutiranega *a* (*k'ra:va*, *'ma:ti* (tudi *'ma:t*)).

---

¹⁰ Samoglasnika *e:* in *o:*, ki sta srednja, kažeta tendenco po oženju.

o: <

- stalno dolgega *o* (*k'ro:x*, *γo'lo:p*);
- staroakutiranega *o* (*'γo:ba*, *'ko:ča*; *mo'γo:č*);
- novoakutiranega *o* (*'vo:ja*, *'xo:ja*; *'ko:š*, *k'ro:p*);
- (kadar je prišlo do umika naglasa) sekundarno naglašena *o* (*'o:sa*, *'ko:nc*);
- včasih staroakutiranega *ǫ* skupaj z *u* = *o:* + *u* (*'vo:una* poleg *'vu:na*).

u:ə <

- dolgega cirkumfektiranega *o* (*'nu:əč*, *'mu:əč*);
- novoakutiranega *o* (*p'ru:əsəm*, *š'ku:əda*).

u: <

- stalno dolgega *u* (*'lu:č*, *'lu:pim*);
- staroakutiranega *u* (*'ku:pa* [2.ed.], *k'ru:xa* [2.ed.]; *k'ru:x*, *'ku:p*);
- dolgega zlogotvornega *ǫ* (*'vu:k*, *'pu:xi*);
- staroakutiranega *ǫ* (*'vu:na*; *'pu:x*);

ə: <

- (v nekaterih primerih) novoakutiranega *ə* v nezadnjem besednem zlogu (*u'sə:xne*, *'pə:xne*);
- kratkega naglašena *ə* (*'pə:s*, *'və:s*);
- staroakutiranega *e* (*pok'lə:knit*);
- kratkega *e* (*'zə:t*);
- kratkega naglašena *i* (*'nə:č*);
- sonantnega *r* skupaj z *r* = *ə:* + *r* (*'pə:rst*).

4.1.1.2 SISTEM NENAGLAŠENIH SAMOGLASNIKOV

<i>i</i>		<i>u</i>
<i>e</i>	<i>ə</i>	<i>o</i>
	<i>a</i>	

i <

- (v nekaterih primerih) prednaglasnega *i* (*zi'da:r*);
- izglasnega *i* (*'mo:ški*, *'yu:mbi*).

e <

- prednaglasnega *ě* (*res'ni:ca, tes'tu:ə*);
- ponaglasnega *ě* (*'o:rex*);
- nenaglaščenega *ę* (*'pa:met*);
- izglasnega *ę* (*ž'ri:əbe*);
- izglasnega *e* (*'mu:ərje*);
- ponaglasnega *i* (*'xu:əde*).

a <

- izglasnega *a* (*k'ra:va, x'ru:ška, x'la:va*);
- prednaglasnega *a* (*za'ba:vət, pra'si:ca*).

o <

- prednaglasnega *o* (tudi v primerih z ohranjeno oksitonezo): *ko'tu:, no'ɣa:, ko'ri:to*;
- izglasnega *o* (*ko'li:əno*).

u <

- izglasnega *u* (*'mi:zu, 'li:pu* [4. in 6. ed. ž. sp.]);
- prednaglasnega *u* (*š'u'ši:t, du'ši:t*);
- ponaglasnega *u* (*'pa:zduxa, t'ri:əbux*);
- izglasnega *u* (*b'ra:tu, 'si:nu*);
- nenaglaščenega *ł* (*mu'či:m*).

ə <

- ponaglasnega *ě* (*'vi:dət*);
- nenaglaščenega *ə* (*s'tə:bər*);
- prednaglasnega *e* (*zə'le:no, və'se:la*);
- ponaglasnega *e* in *o* (*'pe:jəm, ɯ'sa:kəɣa, z ɣ'ro:zdəm*);
- ponaglasnega *i* (*'xu:ədəm*);
- ponaglasnega *a* (*'ža:ɣət, 'di:ələt, p'la:sət, ko'li:ənəm*);
- prednaglasnega *i* (*šə'ro:k, cə'ɣa:n*).

IZGUBA GLASOV

V izglasju samostalnikov ednine in množine onemevajo nenaglašeni samoglasniki (im. mn.: *s'ra:jc*, tož. ed.: *ɥ 'šu:əl*, tož. mn.: *ob'ra:mənc*).¹¹

4.1.2 SOGLASNIKI

4.1.2.1 SOGLASNIŠKI SISTEM

Nezvočniki: *p b f*

t d

c s z

č š ž

k x ɣ

Zvočniki: *v ɥ m*

l r n

j ǎ ń

– *ǎ*:

- *j < ǎ* (*s'te:ja*, *'vo:ja*) ali pa se ohrani palatalni *ǎ* (*'bo:ǎ*);

– skupini *črě*, *žrě*:

- *č'ri:ə < črě* (*č'ri:ada*, *čə'ri:əšnja*);
- *ž're:* in *ž'ri:ə < žrě* (*ž're:be* in *ž'ri:əbe*);

– refleks palatalnega *ń*:

- *n < ń* (*svə'na:*) ali pa se ohrani palatalni *ń* (*'o:ɣiń*);

– rinezem – sekundarna nazalizacija (*kunvjan'tu:ər* [← furl. *covertorie* 'pokrivalo, pregrinjalo, prevleka', *cuvierture* 'prevleka'], *konv'ja:rtá* [← furl. *cuvierte* 'odeja, pregrinjalo'], *'da:nta* (detelja), *'va:nč* (večji);

– (ponekod) *-n < -m* (*ɥ'zə:mən*, *'da:jən*);

– zveneči nezvočniki v izglasju in pred nezvenečimi nezvočniki:

- izglasni zveneči zaporniki > nezveneči:
  - *-b > -p* (*ɣo'lo:p*);
  - *-d > -t* (*ɣ'ra:t*);
  - *-g > -x* (*b'ri:əx*);
- izglasni zveneči priporniki > nezveneči:
  - *-z > -s* (*'ko:s* {koza, rod. mn.});

¹¹ Pojav je prisoten pri starejši govorki, pri mlajši ga skorajda ne zasledimo.

- -ž > -š ('nu:əš);

– refleks zapornika g:

- (zveneči mehkonobni pripornik) $\gamma < g$ ('no:ɣa) ali $x < g$ (xo'la:r);¹² pri nekaterih prevzetih besedah g ostane (šoto'go:na, grog're:n);

– v govoru se pojavi tudi primer ohranitve oblike z drugo palatalizacijo velarov pred sprednjim samoglasnikom i: $k > c$ (nə 'ro:cix);

– skupina šč:

- skupina šč je ohranjena (jə:ščəm, k'li:əščə);

– -ɣəɣa < -gega (d'ru:ɣəɣa);

– -kəɣa < -kega ('ta:kəɣa);

– -xəɣa < -hega ('su:xəɣa);

– prekozložna asimilacija $s > š$ (šu'ši:t);

– vsi prislovi niso okrepljeni s členico -j (s'po:da < spodaj);

– govor ni izvedel umika naglasa na prednaglasna e in o, ohranjena je oksitoneza (že'nə:, ko'zə:); vendar zaradi vpliva briškega narečja in knjižnega jezika govor pozna tudi dvojnice ('že:na/že'nə:);

– akcentuacija tipa meгла, steza: naglas se je umaknil na prvotno prednaglasni ə ('mə:ɣla, s'tə:za);

– akcentuacija tipov bogat, temen, visok: v besedi 'tə:mən je naglas na prvem zlogu osnove, v drugih dveh (bo'xə:t in və'so:k) pa na neprvem zlogu osnove.

4.2 OBLIKOSLOVJE

4.2.1 SAMOSTALNIŠKA BESEDA

V brežanskem govoru so ohranjeni vsi trije spoli: moški, ženski in srednji. Pri številu se uporabljata le ednina in množina; pomen dvojine je ubeseden s števnikom dva, in sicer v primerih, ko želijo govorci dvojino nedvoumno izraziti (d'va: ot 'ni:əx smo b'li:, nəm d'vi:əm, nəs d'vi:əx, nəs d'vi:əx, z 'na:mi d'vi:əmi). Govor pozna feminizacijo nevter, in sicer v množini, ki se je posplošila od t. i. samomnožinskih samostalnikov (npr. p'ju:če, 'ja:tre) na vse druge samostalnike srednjega spola (npr. 'mi:əste, 'ja:jce). Posamezne sklonske končnice so:

¹² Govor pozna dvojnice tipa ɣo'la:r in xo'la:r.

4.2.1.1 SAMOSTALNIKI MOŠKEGA SPOLA

- daj. ed. m. (-u) > -u (b'ra:tu, 'si:nu);
- mest. ed. m. in s. sp. (-u) > -u (pər b'ra:tu);
- or. ed. o-jevske sklanjatve (-om in -em) > -am > -əm (z b'ra:təm, s_()t'ri:cəm, s 'ko:njəm);
- im. mn. m. sp. (-i, -je) > -i ('si:ni, 'lo:nci);
- daj. mn. o-jevske sklanjatve (-om, -em) > -am > -əm (b'ra:təm, st'ri:cəm);
- mest. mn. o-jevske sklanjatve:
  - končniško naglašeni (-éh) > -ex > -əx (po 'zo:bəx, po 'la:səx);
  - korensko naglašeni (-ih) > -əx (sə'nu:əvəx, 'mi:əstəx);
- or. mn. o-jevske sklanjatve: (-i) > -ami > -əmi (s 'fa:ntəmi, z b'ra:təmi).

4.2.1.2 SAMOSTALNIKI ŽENSKEGA SPOLA

- rod. ed. a-jevske sklanjatve (-e) > -e ('mi:ze, γ'la:ve);
- daj., mest. ed. ž. sp.: -i (kot v knjižnem jeziku) ('te:ti, 'mi:zi);
- or. ed. ž. sp. (-o) > -u, redko > -'o: (z 'ro:ku/z ər'ko:), redko (-o) > -'u:ə (s kost'ju:ə);
- rod. mn. a-jevske sklanjatve pri mešanem naglasu: 'že:n;
- daj. mn. ž. sp. (-am) > -əm (k'ra:vəm, 'mi:zəm);
- mest. mn. ž. sp. (-ah) > -əx (pər k'ra:vəx).

4.2.1.3 SAMOSTALNIKI SREDNJEGA SPOLA

- mest. ed. s. sp. (-u) > -u (po 'mi:əstu);
- im. mn. s. sp. (-a, -e) > -e ('mi:əste).

4.2.2 SAMOSTALNIŠKI ZAIMKI

Pri samostalniških zaimkih je v primerjavi s knjižnim jezikom le nekaj glasoslovnih razlik. Te so naslednje:

- jaz: 'me:ne/me'ne:, 'me:ni (tudi 'me:), z mə'no:;

– mn. *'mi:* (tudi *məd'ru:s*);¹³

– za 1. os. mn. ž. sp. (*me*) se uporablja *'mi:*, za 2. os. mn. ž. sp. (*ve*) pa *'vi:* (tudi *vid'ru:s*);¹⁴

– za 3. os. mn. se uporablja zaimek (*oni drugi* oziroma *oni*) *ənd'ru:s*;¹⁵

– posebnost se pojavlja tudi pri pregibanju posebne oblike zaimka za poimenovanje dveh udeležencev: v vseh sklonih (ne le v imenovalniku) je zaimek sestavljen iz zaimka in števnik, pregibata pa se oba: *mid'va:*, *nəs d'vi:əx* namesto *naju*, *nəm d'vi:əm* namesto *nama*, *nəs d'vi:əx* namesto *naju*, *nəs d'vi:əx* namesto *o naju*, *z 'na:mi d'vi:əmi* namesto *z nama*. Poleg tega se zaimek obnaša kot množinski, ne pa kot dvojinski. Enako velja za 2. osebo dvojine moškega spola, kjer se zopet pojavljata zaimek in števnik: *vid'va:*, *vəs d'vi:əx* namesto *vaju*, *vəm d'vi:əm* namesto *vama*, *vəs d'vi:əx* namesto *vaju*, *vəs d'vi:əx* namesto *o vaju*, *z 'və:mi d'vi:əmi* namesto *z vama*;

– im. dv. ž. sp. (*medve*) > *mid'vi:ə*;

– im. dv. ž. sp. (*vedve*) > *vid'vi:ə*;

– im. dv. ž., s. sp. (*onidve*) > *onəd'vi:ə*;

– pri drugih samostalniških zaimkih ni večjih razlik v primerjavi s knjižnim jezikom, prihaja le do vokalnih redukcij oziroma sprememb pri končnicah:

- *'ti:*, *'te:be/te'be:*, *'te:be* namesto *tebi*, *'te:be*, *pər 'te:be*, *s tə'bo:*;
- *'vi:*, *'və:s*, *'və:m*, *'və:s*, *pər 'və:s*, *z 'va:mi*;
- *'o:n*, *'ni:əγa*, *'ni:əmu*, *'ni:əγa*, *pər 'ni:əmu*, *ž 'ni:m*.

4.2.3 PRIDEVNIŠKA BESEDA

V govoru vasi Breg pri Golem Brdu je zaradi feminizacije samostalnikov srednjega spola tudi oblika pridevnika, ki je v ujemalnem razmerju s samostalnikom, ženskega spola (*və'li:ke 'mi:əste*). V govoru se uporablja nedoločna oblika pridevnika, pri določni obliki pa stoji pred pridevnikom določni člen *ta*, pri katerem pride do delne vokalne redukcije (*tə və'li:ko 'mi:əsto*). Določni člen *ta* se tako uporablja pri vseh pregibnih oblikah pridevnikov, ki jim želimo pripisati določnost (*tə 'lə:ɣk*, *tə 'lə:ɣkəγa*, *tə 'lə:ɣkəmu*, *tə 'lə:ɣkəγa*, *tə 'lə:ɣkəm*, *tə 'lə:ɣkəm*). Pri stopnjevanju pridevnikov se uporablja stopnjevanje s priponskimi obrazili ali pa stopnjevanje s prislovom. Primernik se tvori z desnim obrazilom (*m'la:jš*) in prislovom *bolj*

¹³ Kalk iz furlanščine (< *noaltris*). Več o tem gl. v Faggin (1997: 99).

¹⁴ Kalk iz furlanščine (< *voaltris*). Več o tem gl. v Faggin (1997: 99).

¹⁵ Zaimek nastal po analogiji z *mi drugi* in *vi drugi*.

('bu:j/'bu:í 'lə:xk), presežnik pa s prislovom *najbolj* oz. *narbolj* (naj'bu:j 'lə:xk oziroma nər'bu:j 'lə:xk). Določni člen v presežniku stoji na začetku: *tə naj'bu:j 'lə:xk/nər'bu:j 'lə:xk*.

4.2.4 PRIDEVNIŠKI ZAIMKI

Pridevniški zaimek *moj* se sklanja zelo podobno kot v knjižnem jeziku, le da se *-e-* v nenaglašnem položaju reducira do polglasnika ali ničelne stopnje:

- *mojega*: *-ega* > *-γα* ('mo:jγα);
- im. tož. mn. ž. sp.: *-e* > *-e* ('mo:je);
- or. m. sp. (*mojimi*): *-imi* > *-əmi* ('mo:jəmi).

Pri pridevniškem zaimku *tvoj* tudi ni velikih odstopanj od knjižnega jezika ('tu:əj in 'to:jəγα), enako tudi pri pridevniškem zaimku *svoj* ('su:əj in 'so:jəγα). Do asimilacije pa lahko pride pri zaimku *kakršen* ('ka:jšən, lahko tudi 'kə:šən) in zaimku *marsikateri* (mərs'ka:jšən, lahko tudi mərs'kə:šən).

4.2.5 GLAGOL

V govoru vasi Breg pri Golem Brdu se povsod uporablja dolgi nedoločnik ('mu:əram xo'di:t/nər'di:t). Ta govor tudi ne pozna razlike med glagoloma *moči* in *morati*:

- *mogel* : *moral* > 'mo:γu (səm 'mo:γu 'di:ələt).

Pri priponskih glagolih se v sedanjiku posplošuje končnica nepriponskih glagolov (*-ste* > *-sta*):¹⁶

- nepriponski glagoli: *s'ta*, 'da:sta (tudi 'da:ste), 'ji:əsta, γ'ra:sta, 'bo:sta;
- priponski glagoli: ž'vi:sta (tudi ž'vi:ste), 'ne:səsta.

Pri glagolskih končnicah zasledimo še druge značilnosti:

- *-o* : *-e* : *-jo* (*-ejo*, *-ijo*) v 3. os. mn. > *-əjo*, *-i:jo* ('re:čəjo, ž'vi:jo);
- pri glagolih VI. vrste se je nedoločniška oblika posplošila v sedanjik: *ku'pu:vəm*, *pəryla'du:vəm*).

Tudi pri velelniku opazimo le nekaj manjših razlik v primerjavi s knjižnim jezikom:

- naglas je v večini primerov na prvem zlogu osnove ('ne:smo, 'ne:ste; 'tə:rpmo, 'tə:rpte; 'di:əlmo, 'di:əlite);

¹⁶ V govoru je opazen vpliv kraškega narečja, ki pozna glagolsko končnico *-ste*.

– glasoslovne razlike pri velelnikih ('di:əli, 'tə:rp).

4.2.6 PRISLOV

Podobno kot velja za vsa zahodna slovenska narečja, tudi koroška, se v brežanskem govoru pojavljajo ojačevalni krajevni prislovi, ki stojijo pred krajevnimi predlogi. Primeri: *tam* ('tə:m ɥ 'Ni:əbləm), *gor* ('yo:r na 'və:rx) in *dol* ('do:l s Pər'vi:č).¹⁷ Omeniti gre tudi druge prislove in prislovne besedne zveze, ki sem jih zasledila v govoru domačink, predvsem krajevne in časovne: ɥ 'pa:su, ɥ 'va:si, z A'me:rike, 'tə:m s'po:da, 'no:t, 'tə:m nə s're:d və'si:, t'le: 'za:t, 'te:krət, 'ti:sti k'rət, 'po:tle, əŋ'ku:əl, z'di:, pop're:j. Prislov *spodaj* v narečju nastopa brez členice *-j* (s'po:da).

4.3 BESEDOTVORJE

V besedilnem korpusu sem našla naslednje besedotvorne pripone:

- *žnidarica* > ž'ni:darca (-ica > -ca);
- *obramnice* 'naramnice' > ob'ra:mənce (-ice > -ce);
- *kovač* > ko'va:č (-ač);
- *bolerinič* > bole'ri:nč (manjšalnica samostalnika moškega spola s pripomo -ič);
- *bluzica* > b'lu:sca (manjšalnica samostalnika ženskega spola s pripomo -ica);
- *brgešine* > bəryə'si:ne (manjšalnica samostalnika ženskega spola množine s pripomo -ina);
- *telce* > te:lce (manjšalnica samostalnika srednjega spola z manjšalno pripomo -ce);
- ohranjena je pripona *vy- ('va:jsti 'priti')

4.4 SKLADNJA

V besedilnem korpusu govora vasi Breg pri Golem Brdu sem pri besednem redu opazovala stavo ujemalnega pridevniškega prilastka glede na jedro ('šu:əlne 'ni:ske, š'kə:f 'və:lək, mo'bi:lje 'do:plix). Pridevniški ujemalni prilastek lahko stoji na desni strani jedra, kar je v obravnavanem govoru pogosto predvsem takrat, ko želi govorec (z ujemalnim prilastkom)

¹⁷ Več o tem gl. v Šekli (2008, str. 29–31).

določene stvari bolj poudariti. Deloma pa je to tudi posledica vpliva romanskega besednega reda. Vpliv romanskega besednega reda je viden tudi pri stavi naslonk v naslonskem nizu (... 'mi: sə z'di: ..., smo ku'pu:vəl γa ɥ I'ta:lji).

Za govor je značilno, da se namesto svojilnih zaimkov za tretjo osebo ednine uporablja povratno svojilni zaimek *su:əj* 'njegov, njen'. Pogosti so prevzeti diskurzivni označevalci, kot so 'ma:, pe'ro:, 'be:n, 'e:ko, a'lo:ra ('Ma:. Po'və:ršnik nə 'vi:əm, čə je 'ši:vəla 'na:ša 'ma:t ..., ... γo'la:r 'bi:əɥ smo 'mi:əl, kər smo xo'di:l ɥ 'šu:əlu pe'ro:., 'Tu:di 'ža:be 'ja:, 'be:n 'ja:, 'ža:be 'kə:šən k'rə:t pərš'li:, 'ni:so 'mi:əl 'ža:be pop're:j..., 'E:ko, z'de:j 'jə:st γ'ra:m ɥ Č'e'də:t., 'A'lo:ra. 'Mo:ja 'ma:ma je 'mi:əla še 'ti:ste s'po:dnje x'la:če, kə 'ni:so b'le: za'pə:rte ...). Prav tako sem v govoru zasledila skladijski kalk ('lo:žimo 're:čt 'recimo' < *mettiamo a dire*). Opazila sem tudi, da se na koncu stavka večkrat pojavljata členka »ne« in »ja« ('li:š, brəs 'nə:č 'no:tər, 'ne:; 'ja: 'be:n 'nu:, na'va:dno je b'la: 'la:stika t'le: 'za:t, 'ne:; 'a:, zə γ'vi:šno, zə γ'vi:šno, də sə je no'si:lo, 'ja:).

5 ZAPIS BESEDIL GOVORA VASI BREG PRI GOLEM BRDU

Za ponazoritev govora vasi Breg pri Golem Brdu navajam dva zapisa. Gre za govor gospe Ivanke Grudina-Peresin¹⁸ in najstarejše vaščanke, gospe Danice Skubin. Zaradi različne starosti informatork lahko v besedilih opazujemo razlike v govoru. Mlajša govorka ima v svojem govoru več interferenc iz knjižnega jezika, medtem ko je govor gospe Skubin bolj arhaičen. V obeh pogovorih so tema oblačila oziroma oblačilna kultura.

Slika 4: Šiviljski pripomočki

Slika 5: Šiviljske škarje, šiviljski meter in blago

5.1 PREDSTAVITEV INFORMATORK

Ivanka Grudina-Peresin z vzdevkom Giovana se je rodila 23. avgusta leta 1940. Kot mlado dekle je nekaj let živela v sosednji Italiji, natančneje v Tržiču (Monfalcone). Nato se je družina vrnila v vas Breg pri Golem Brdu, kjer Giovana še danes živi skupaj s svojo družino.

Danica Skubin je najstarejša vaščanka vasi Breg pri Golem Brdu. Rojena je leta 1925. Prva leta življenja je živela v bližnji vasi Senik, od takrat pa je njeno življenje tesno povezano z Bregom in domačo zemljo.

¹⁸ Legenda (I – Ivanka Grudina-Peresin, D – Danica Skubin, S – Sara Adamlje).

5.2 NAREČNI BESEDILI

5.2.1 GOVOR IVANKE GRUDINA-PERESIN

S: [...] 'Že:nskə, nə p'ri:mər, 'ka:j so ob'li:əklə zə 'jə:t x 'ma:ši?

I: 'Ma: k'ri:le, 'ma: 'sa:mo 'ti:ste k'ri:le so 'bu:í tək'u:ə, 'ne:, 'jə:st sə sə z'mi:sləm 'tu:t 'bu:í šə'ro:kə, 'bu:í 'du:ye 'ne:, ɥ 'pa:su 'bu:í tək'u:ə.

S: 'Kə:šni ok'ra:ski 'tu:di?

I: 'Ja: 'Mi: smo 're:kli ži'le:. In 'to: je 'mo:γlo 'bi:t š'ti:kəno, 'ne:. Š'ti:kəno sp'ri:ədej, š'ti:kəno nə s'ra:jcəx. S'ra:jca je 'mo:γla 'mi:ət xo'le:t, smo 're:kli, 'ne:, 'ti:sti xo'la:r je 'mo:γu 'bi:t š'ti:kən. In pol'si:ni. Pol'si:ni so 'mo:γli 'bi:t š'ti:kəni.

S: 'Ma: 'ka:j so pol'si:ni?

I: Pol'si:ni ... 'ku: 're:čəš?

S: Ro'ka:ɥ.

I: Ro'ka:ɥ, 'ma: na 'ko:ncu: »'Le:j, kə sə 'ti: 'vi:de pol'si:n.« 'Nə:š iz'ra:s. 'Tu:ə, nə p'ri:mer, z'de:j 'jə:st 'ma:m s'ra:jcu, 'ne:, sə 'vi:de 'tu:ə ɥə:n, 'ne:, 'tu:ə je pol'si:n ... ot s'ra:jce in 'tu:ə je 'mo:γu 'bi:t pou'da:rk, 'ni:əki 'li:əpəɣa, 'ne:.

S: 'Ka:j pa k'ri:lə, 'do:ɥə, k'ra:tkə, kək'u:ə sə je 'tə:krət no'si:lo?

I: 'Bu:í 'do:ɥe, 'ne:, 'do:ɥe, 'do:ɥe k'ri:le. Nə p'ri:mər, 'že:nska, 'ku:kər 'mo:ja 'ma:ma, kə je b'la: 'ku: 'že:nska, 'tu:t čə je 'bi:ɥ, je 'bu: p'ra:znik, je b'lo: le'pu:ə, 'ma: sp'ri:ət je 'mi:əla 'ti:sti ... 'fi:ərtəx. In ta 'fi:ərtəx je 'mo:γu 'bi:t, zə met 'ti:ədnom je 'bi:ɥ mo'γo:če, nə 'vi:əm, d'ru:γo blə'γu:ə. 'Ma: ob ne'di:əléx je 'mo:γu 'bi:t 'li:əp 'fi:ərtəx, də je 'mi:əɥ o'ku:əle 'ti:sti [fərfə'li:no {med smehom}]. Ən 'to: nə, nə 'že:pix ən tək'u:ə, 'ne:, šə'ro:ko od'za:t tək'u:ə, 'ne:, 'tu:ə je b'lo: p'ra:znično.

S: 'Ja:, 'ja:.

I: Kə z'de:j 'te:ɣa 'ni:.

S: In k'jə: ste ob'li:əkə pa do'bi:li, ste jix 'ku:pli al se'si:li?

I: Ve'li:ko smo se'si:vəli, ve'li:ko. D'na:rja 'ni: b'lo:, 'ni: b'lo: d'na:rja. 'Mi: smo do'bu:vəli 'do:sti pa'ke:te z A'me:rike.

S: [...] 'No:, in 'po:le kə ste do'bi:li 'tu:ə blə'γu:ə, g'du:ə je 'tu:ə 'ši:vou?

I: Ta ž'ni:dərca, kə je b'la: ɥ 'va:si. Ən 'po:le 'sa:mi, 'ne:. 'O:na je, nə p'ri:mər, iz 'e:ne ob'li:əke, če 'ni: š'la: p'ra:ɥ, 'vi:əš, d'ru:ɣi k'ro:ji 'tu:ə, smo z'də:rli in smo nər'di:li 'ku:kər, 'ne:, al 'bu:í

šə'ro:ko k'ri:lo, al 'li:əpo al b'lu:scu al 'tu:ə, ka'po:t 'tu:di, 'ne:. 'Tu:t klo'bu:kč səm 'jə:st no'si:la, 'ma: smo γa nər'di:l, 'uə:n s_()ta:rix kə'po:ta, 'uə:n s tək'u:ə.

S: 'Kə:šno blə'yu:ə pej ste 'tə:krət 'na:jveč upo'ra:bləli, 'kə:šno blə'yu:ə?

I: 'Ma:, so b'li:, u're:di je b'lo: blə'yu:ə, ze'lo: u're:du blə'yu:ə je b'lo:.

S: 'Mi:slim mater'ja:l?

I: 'Ja:, 'ja:, 'ja: əəə ...

S: Bom'ba:š, 'ke:j 'ta:kəya al?

I: 'Ja: əəə 'tu:t, 'ti:sto kə, 'ne: ku z'de:j kə so 'na:jloni, ən 'ti:stə re'či: 'tu:ə, 'bu:j u'se: p'la:stika ən 'tu:ə. 'Tu:ə, 'tu:ə sə b'li: al voɥ'ne:no, nə p'ri:mer, zə 'mo:škəya zə ob'li:əko je b'lo: 'ta:ko blə'yu:ə de'be:lo, 'vo:u'na, 'tu:t tək'u:ə ku s 'lo:žu, tək'u:ə je os'ta:lo, 'ne:. Od 'že:nsk, 'ku: bi 're:kla 'jə:st, 'ku: se je 're:klo 'ti:sto ... 'vi:əš, 'ki: je 'ta:ft ... ta ... 'ta:ko ... 'ta:ki mater'ja:li, 'ma: 'tu:t se 'ni:so meč'ka:li ... 'tu:ə səm 'jə:st 'sa:ma 'tu:t 'ši:vala. 'Te:krət səm 'mo:γla 'mi:ət 'ni:x, səm xo'di:la že p'la:sət, osəm'na:jst, devet'na:jst 'li:ət. Səm 're:kla z'de:j, səm 'vi:dla po tele'vi:zji, žile'ti:no, tək'u:ə na 'vi:, 'ma:lček 'ja: pa 'ne:, ki'mo:na, 'te:krət sə je 're:klo ki'mo:na.

S: Ro'ka:vu?

I: Ro'ka:va. Ki'mo:na tək'u:ə, tək'u:ə 'ma:lček 'uə:n, k'ra:tkice. 'Do:l pa k'ri:lo 'du:γo je b'lo: γ'li:x 'to:lko, 'to:lko 'γo:r ot, ot, ot ...

S: T'li:.

I: 'Ja:. In, in 'to: 'ma: 'tu:ə nab'ra:no, 'vi:əš, 'ta:ke p'le:tce, 'le:j tək'u:ə in 'do:l, də sə je spus'ti:lo. Al pa 'tu:ə so b'li: 'te:krət 'ti:ste 'mo:de al pa ku z'da:j, kə je 'ti:sto 'xo:r šə'ro:ko, s'po:dej nə z'γo:nc. In je b'lo:, kə səm 'mi:əla 'jə:st 'e:nix osəm'na:jst 'li:ət, 'ti:sta 'mo:da. 'Ma: 'tu:ə je b'lo: u'se:, kə smo do'bi:l, 'jə:st γovo'ri:m od 'me:ne, blə'yu:ə, mater'ja:l z A'me:rike. Əəə 'ča:ki, 'ča:ki, 'ku: sə je k'li:caɥ 'ti:st mater'ja:l ... buk'le:, buk'le:. Je ta buk'le: je, kə p'ri:de 'uə:n ... z'de:j nə 'vi:əm ku se 're:če 'ti:st mater'ja:l. 'Jə:st ot 'ti:sti k'rət ... 'ni: b'lo: γ'la:tko, je 'pə:ršlo 'uə:n 'ku: də bi b'lo: 'ši:vəno, 'vi:əš.

S: A'xa:.

I: 'Ta:ko kos'ma:to, je b'lo: pa ze'lo: 'li:əpo. 'Te:kərt je b'la: 'ti:sta 'mo:da.

S: A'xa:. In 'ku: ste 'ši:vəli, nə 'ro:kə al nə st'ro:j?

I: 'Do:sti nə 'ro:ku. 'Ma: 'mi: smo 'mi:əli 'e:nu 'ma:kinu 'si:nžer, kə je 'tə:m, 'tə:m s'po:da, 'ti: ju po'ka:žəm. Kə je 'mo:ja 'ma:ma pər'ne:sla ju z Məlfəŋ'ko:na. In 'tu:ə je šestind'va:jstəya 'li:əta. In 'ti:st, še 'də:nəs, če sə bi 'lo:žla, še 'də:nəs 'ši:ve, 'ne:, kə so 'tu:ə, 'si:nžer je 'na:jbolša z'na:mka, in s'ta:ro, z'de:j nə boš do'bi:la 'ta:ku 'ma:kinu. Čə bi ju pro'da:li, s'tu:əkrət bi ju 'lə:xko pro'da:li. Kə, kə 'jə:st səm 'da:la tər'ka:j bla'ya: p'ro:č, brəs pot'ri:əbe, 'ne: brəs

pot'ri:əbe, də səm do'bi:la 'ki:, kə so b'li: ot'ro:ci 'mi:čkəni. Ęn 'tu:t 'tu:ə, nə 'vi:əm, čē 'te: p'ri:de ū pošt'e:ŭ. Ta ž'ni:dərca, 'o:na je 'mi:əla kme'ti:ju. Je b'la: 'sa:ma. Čō je 'o:na 'ki: nər'di:la, 'ti: si 'mo:γu 'və:rnət 'po:le, 'i:ti ji 'ki: nər'di:t, poγ'ra:pt se'nu:ə, o'či:stət t'ra:vu. Z'de:j se 'ne: 'či:ste, 'tə:krət se je 'ci:əla 'va:s, je š'la: 'či:stət t'ra:vu, də je 'pə:ršlo 'po:tle 'či:sto, kə z'de:j 'tu:ə se ne 'di:əle. Ū'si: smo xo'di:li 'či:stət 'tu:ə t'ra:vu, də 'o:na 'po:tle 'to:lko 'u:r je 'tə:m, nə p'ri:mər je 'sa:mo ū'ri:əzla, kə si 'mi:əla ū'ri:əzəno, 'ti: si pər'ši:ŭ ən si 'nər'di:ŭ ob'li:əku, 'ne:. So b'li:, 'ta:k 'və:rstni 're:t, 'ne: ... »'Ci:lja, boš nər'di:la? – 'Ja:, čē me p'ri:dəš 'və:rnət, 'ne:.« 'Mi:əla d'vi:ə k'ra:vi in pər 'xi:ši 'ni: b'lo: no'be:dnəγa. B'rət je u'te:ku ū l'ta:lju, 'o:na je os'ta:la 'sa:ma. Ęn tək'u:ə, də 'mi: smo po'ma:γəli, 'ne:, 'tu:di 'mo:ški tək'u:ə.

S: A 'tu:di 'mo:ški so 'ši:vəli, al 'ne:?

I: Pər 'nə:s 'ja:, 'e:dən z 'Ni:əbləγa. 'Kə:dər je 'ta:tu, čē je b'lo: zə 'nə:rdit γ'və:nt. 'Ma:mi 'kə:šnu ob'li:əku, 'kə:r so 'mi:əl 'pe:dəset 'li:t po'ro:ke. 'To: 'ni:, 'ni: b'lo: ku z'de:j ən 'tu:ə ən so nər'di:l ... 'Na:ša 'ma:ma je 'mi:əla tək'rət 'nu: s'la:ŭnostnu ob'li:əku, sə z'mi:slən, bor'do:. In je b'lo: 'e:no blə'γu:ə 'ta:ko əəə ku ən 'ža:kəl tək'u:ə, 'ne: in 'ta:ko k'ri:lo, 'nə:č ro'ka:vu, na 'və:rx pa 'ta:k bole'ri:n, smo 're:kli 'mi:, nə 'vi:əm čə 're:čəjo 'tu:t z'da:j. Tək'u:ə də je 'mi:əla 'ti:sto. 'Tu:t smo pər'ši:li, səm 'tu:t 'jə:st po'ma:γala ti, ti ž'ni:dərca, 'tu:t 'ma:ma. 'Mo:ja 'ma:ma je b'la: pa əəə u'či:təlca ot '(O)e:γa, ot k'va:čkanja ū 'šu:əli, 'ne:, je u'či:la. Ve'li:ko je nər'di:la 'te:x re'či:, je sk'va:čkəla, pa je 'lo:žla 'kə:šən γo'la:rč, pa je nər'di:la 'kə:šən, 'vi:əš, ok'ra:s na, na, na ob'li:əkəx, 'ne:. 'Sə:mo 'ti:sti k'rət, je, je b'lo: ... 'ku:, 'ku: bi 're:kla, 've:č si 'me:ŭ ot '(O)e:γa də si 'me:ŭ 'no:vu ob'li:əku, 'ni:əki 'li:əpəγa. Z'de:j čə 'ma:š 'no:vu ob'li:əku, 'ni: 'nə:č. No'be:dən 'te:γa 'ne: 'ce:ni, no'be:dən 'ne:, 'ne:. 'Ti: čē si 'me:ŭ 'no:ve 'šu:əlnē, 'e:j. 'Tu:ə je b'lo: »Boš p'la:čaŭ za 'pi:t, kə 'ma:š 'no:ve 'šu:əlnē, 'le:j«. Ka'ku:ə si jix 'ku:pu, k'je: si jəx 'ku:pu? 'Tu:ə je b'lo: p'ra:znik ū 'va:si. 'Ma: 'no:ve 'šu:əlnē, so 'vi:ədli ū'si:. 'Te:γa ne doži'vi:š. 'Bi:əle 'šu:əlnē, səm 'mi:əla 'jə:st šan'da:le, Ma'ri:ja. [...] Ve'li:ko sə je 'tu:t, 'vi:əš z'de:j ... z'de:j ku, kə γovo'ri:m tək'u:ə, 'ne:, nə p'ri:mər smo 'mi:əli 'kə:šne s'ta:re ob'li:əke ot 'no:notu 'tu:ə, 'ti:ste se 'ni: 'və:rylo p'ro:č, sə je nər'di:lo, 'ŭə:n s kə'po:ta sə je nər'di:la kəmi'žo:la. Ro'bo:vi, čə so b'li: ve'li:ki, 'ta:ki, je nər'di:ŭ ba're:tu 'ta:ta. 'Mu:əj 'ta:ta je 'di:əlu 'co:kle, je 'di:əlu 'co:kle 'ŭə:n z 'li:əsa, je 'di:əlu 'co:kle zə ū'se: te va'si:. Je 'mi:əŭ 'ti:sto, kə sə 'di:əle 'co:kle, je nər'di:ŭ s'po:dnu in 'po:tle s'ta:ru 'šu:əlnu je obliko'va:ŭ ən je 'lu:əžu 'γo:r in je nər'di:ŭ 'co:kle, 'ne:. 'Sa:mo 'ta:tu so 'pə:ršli ko'pa:t, 'di:əlli 'ni:əki, 'ne:, pa 'o:n je nər'di:ŭ 'e:n 'pa:r 'co:klu, h'va:la. Al pa so 'pə:ršli 'di:ələt, γa je ost'ri:γu zas'to:ń, 'ne:. Je 'di:əlu ku 'ti:šlər, 'ki: tək'u:ə, 'ne:, ko'va:č, 'mi: smo 'mi:əl kova'či:ju od'za:di.

S: In 'ka:j pa na p'ri:mər ot'ro:ci, 'ku: so b'li: pa ot'ro:ci ob'le:čəni?

I: Ve'li:ko sə je 'da:jəlo. Nə p'ri:mer ta so'si:ədna 'mo:ja 'xi:ša, kə je 'mi:əla š'ti:ər ot'ru:ək, 'ni: 'mi:əla 'to:lko, 'e:nəmu d'ru:zəmu. Ve'li:ko je b'lo: ot'ru:ək s'tə:rxənix. Kəl'ce:te, 'ni:so b'le: bər'ye:še, 'e:ŋkrət ot'ro:ci, 'vi:əš, so 'mi:əl kəl'ce:te de'be:le. 'Ma: to je b'lo: u'se: na ko'li:ənəx u'se: pər'ši:to. Smo 'do:sti, 'mi:sləm, 'jə:st 'ni:səm b'la: s'tə:ryana, 'ne:, kə 'mi: smo do'ba:vəli z A'me:rike, 'a:mpak, 'ne: s'tə:ryəne, 'ni: b'lo: s'tə:ryəno, 'sa:mo je b'lo: pər'ši:to. 'Ni:ti 'mi:slət. 'Və:č u'ma:zənix ot'ru:ək, b'ri:səli 'nu:əs tək'u:ə, 'ne:. 'Tu:ə je b'lo: ve'li:ko, 'tu:ə je 'mu:əj spo'mi:n. Nə p'ri:mer 'tu:t u 'šu:əlu, kə smo xo'di:li, də ot'ro:ci so 'mi:əli 'to: z'mi:əram u'ma:zəno, kə so b'ri:sli 'nu:əs.

S: Ni b'lo: 'ru:əpcoŋ?

I: 'Ne:. 'Ne:, 'ro:pce smo 'di:ələli 'tu:di 'uə:n sə, 'uə:n s pəst'ra:l, 'uə:n z ər'ju:x. 'Po:le 'ši:vəli, 'lo:žli nə 'ko:nc. Ve'li:ko 'ne:, 'tu:ə, 'tu:ə 'tu:t sə s'po:mnəm, 'ne:. Kə 'ro:pčku k'jə:, si 'mo:yla d'ru:yo ku'pi:t p're:j ku 'ro:pčke, 'ne:. Kə 'ti:ste je, 'ti:ste je b'lo: že 'lu:ksus, čə si 'mi:əla. Čə si 'mi:əla 'ro:pček, 'tu:ə je b'lo: ob nə'di:əlx, 'ne:. 'Po:tle, nə p'ri:mər, 'mi: smo 'mi:əli 'do:l d'vi:ə s'ta:ri 'no:ni, 'e:ko, 'tu:ə je 'tu:di 'e:n, ka'ku:ə, te so b'le: pa po'se:bno ob'le:čəne, 'ne:, 'ku:kər z'de:j, kə 'di:ələjo folk'lo:ru, 'ne:. S'po:di 'ta:ko nab'ra:no, 'ne:, 'mi: smo 're:kli t'le: 'šo:ko šoto'go:na ən po'te:m je 'mi:əla nə 'və:rx 'ti:sta šə'ro:ka ob'li:əka, 'ra:zne 'ba:rve, 'po:le 'ta:k, 'ku:kər də bi b'la: b'lu:za, 'ma: bo'xa:ta in nə 'və:rx 'ti:sti ži'le:, 'ne: ən pa 'ti:sti 'fi:ərtox sp'ri:ədi, 'ne:. 'E:ko, 'tu:ə ... 'tu:ə so pa 'ti:ste s'ta:re ob'li:əke. In fə'cu: nə γ'la:vi je 'mo:yla 'mi:ət 'tu:t 'mo:ja 'ma:ma. 'Ti:sto je b'lo: ob've:zno, 'ne:. Z'de:j 'ni: 've:č 'te:γα. Fə'co:u nə γ'la:vi je b'la: ve'li:ka 'ri:əč, 'ne:. 'Mi:sləm, je b'la: 'že:nska kon'ča:na, də je 'mi:əla z'va:zjən, tək'u:ə 'sə:m, 'ne:. 'Že:nska kon'ča:na, də je 'mi:əla fə'cu: nə γ'la:vi ən 'fi:ərtox. Čə 'ne:, 'ni: ... 'ni: b'la: 'že:nska.

S: 'Ka:j pa do'je:nčki, plə'ni:cə ən 'tu:ə, 'ku: je b'lo: 'tə:krət?

I: O, Ma'ri:ja, nə 'mo:rəš vər'jet. 'Tu:ə si nə'r'di:l plə'ni:ce do'ma:, 'ne:, 'tu:ə so 'bo:l 'ti:ste ... je b'lo: 'ta:k mater'ja:l, nə'r'di:u plə'ni:ce do'ma:, čə si nə'r'di:u 'kə:šne tri'ko:tlike ən p'ra:t, 'ne:, 'e:ko. In 'tu:ə, p'ra:t 'lu:x. 'Vi:əš, 'ka:j je 'lu:x? 'Lu:x je pə'pe:u. Pə'pe:u, smo s'ku:xəli γa, smo γa pərce'di:li in s 'ti:stu 'vo:du smo ob'li:li nə 'və:rx blə'γa:. Nə p'ri:mər, 'tu:di kər smo p'ra:li, je b'lo: trid'ne:u no p'ra:ne, 'tu:di pəst'ra:le, 'ne:. 'Ža:jfu smo 'di:əlli do'ma:, 'žə:jfu, təə, 'mi:sləm sa'ji:n, ša'ji:n ot p'ra:sca, 'tu:ə je 'ma:st, 'mi: smo p'ra:uli ša'ji:n. 'So:du 'ka:uštiku in boro'ta:lko, sə je 'ta:k ku'pi:u u 'ta:lji. Sə jə 'tu:ə 'ku:xəlo, sə je nə'r'di:lo 'žə:jfu. 'A:dnu 'bu:j 'do:bru, 'a:dnu zə sə u'mi:vət. Ən s 'te:m smo p'ra:li, 'ne:, pərst'ra:le, smo 'və:ržli ta 'lu:x, je pə'ršlo 'li:əpo, 'bi:əlo ən 'po:le xo'di:t sp'lə:knət t're:tji 'da:n u 'I:dərcu ən 'po:le šu'šit. 'Mu:ka, ži'u'le:nska 'mu:ka.

S: 'Ma:, nə p'ri:mər, z'de:j ta ši'vi:lá, 'ne:, kə je 'ši:vəla t'lə: ɥ 'va:ši 'va:si. K'jə: je 'o:na ɥ'se: 'tu:ə do'bi:la zə 'ši:vət, ot bla'ɣa:, do c'vi:rna, do 'i:ɣəl?

I: ɥ'sa:k 'sa:m je 'mo:ɣu 'ne:st.

S: A'xa:.

I: 'Nə:č, 'o:na 'nə:č 'ni: 'mi:əla. ɥ'sə:k 'sa:m.

S: 'Ma: 'tu:ə je b'lo: d'ra:ɣo, čə si 'ku:pu 'tə:krət?

I: 'Ma:.

S: Je b'lo: 'mo:žno 'tu:ə 'ku:pit al?

I: 'Ma: Poš'lu:ši. 'E:ko, z'de:j 'jə:st ɣ'ra:m ɥ Č'e'də:t. 'Mu:ərəm sp'ra:ɥt de'se:t, pet'na:jst 'ja:jc, 'ne:səm pər'da:t 'nu: kə'ku:əšu, 'li:tər od ž'ɣa:ná, 'də:nəs ku'pi:m c'vi:ərən, 'ju:tre 'tu:ə, 'tu:ə, 'tu:ə. 'Ti: si do'lo:čeno, 'ne:, al pa nə 'vi:əm 'ni:əki pro'da:t, də si 'ki: 'ku:pu. Kə 'ni: b'lo:, 'ni: b'lo: d'na:rja.

S: 'Ka:j pej tək'ue nə sp'lo:šno obla'či:l, je ɥ 'va:si je b'lo: za'do:sti al jix ni b'lo:?. Al ste si met 'sa:bu 'do:sti po'su:əjəli in tək'ue?

I: 'Ma: 'Mi:, tək'ue 're:čəm, 'mi: smo b'li: 'to:, kə 'tu:di kə smo xo'di:li x 'ma:š ɥ Kož'ba:nu, səm z'mi:ərəm 're:kla: »O, z'de:j p'ri:dəjo 'ɣo:r, kə 'o:ni so 'do:sti 'bu:l lə'pu:ə ob'le:čeni, 'ne:«. Nəm je b'lo: ve'li:ko, kə smo 'mi:əli ž'la:xtu in kə smo 'mi:əli 'tu:ə ši'vi:lú in kə smo sə 'sa:mi tək'ue, 'ne:. 'Po:le, sə'vi:əda, smo se 'tu:t, smo se spo'so:jəli, 'ne:, 'tu:t spo'so:jəli.

S: In z'de:j še 'tu:ə. 'Ka:j pej nə p'ri:mer noɣa'vi:cə in s'po:dne pe'ri:lo 'tə:krət, kək'ue je pa 'tu:ə zɣ'lə:dəlo?

I: {smeh} [Ma'ri:ja. Box'va:r čə po'vi:əm ji 'ti:ste {med smehom}]. 'Ja: 'ne:, 'ne:, 'ne: 'mo:rəš 'vi:ərənət, t'lə: kə p'ra:vəm 'na:šəm, 'ne: 'mo:rəš 'vi:ərənət, 'vi:əš. 'Ne:, 'jə:st, s'po:dne x'la:če so b'le: 'či:sto dər'ɣa:čne. Tək'ue 'bu:l x'ru:əbo, 'ni: b'lo: 'te:x, 'te:x, 'te:x fi'ne:c 'ku: kə so z'de:j, 'bo:l, 'ne:. Əə. 'Jə:st, 'vi:əm, tək'ue 'mo:ji spo'mi:ni, 'ta:ke 'ž'a:be, 'bo:l, je 'bu: 'či:sto dər'ɣa:čni mater'ja:l, 'ne:.

S: 'Ma: 'kə:šnə vər'jə:tno so b'lə: 'u:nə s'ci:əloma al 'mi:slim, s'po:dne pe'ri:lo, kək'ue je zɣ'lə:dəlo, al pa noɣa'vi:cə, vər'jə:tno 'ni:so b'lə: ku 'də:nəs?

I: 'Ma: noɣa'vi:ce, 'vi:əš 'ki:, so b'li: dər'ɣa:čne. A'lo:ra. 'Mo:ja 'ma:ma je 'mi:əla še 'ti:ste s'po:dne x'la:če, kə 'ni:so b'le: za'pə:rtə, so b'le: ot'pə:rtə oc'po:da. P'ro:sto 'po:tle ɥ'se:. S'ta:re so 'mi:əli tək'ue, 'ne:. Še 'ti:ste, 'po:le 'vi:əm də smo, nə 'vi:əm, 'po:le səm jix 'və:ryla. Kə səm 'mi:əla 'e:ŋkrət ras'ta:vu na 'Do:brovəm, so pə:ršli p'ra:šət, 'mi:sləm, 'mo:je, kar səm š'ti:kala, 'ta:ke pə:rtiče 'li:əpe, 'ti:sto, s'po:dne pe'ri:lo in 'kə:jšne b'lu:ze, 'ta:ke, 'vi:əš, 'to: š'ti:kəne in tək'ue, 'ne:, 'ɥə:n c'vi:ərən ən 'ti:sto ən ot'pə:rtə s'po:dne, 'ni: b'lo:.

S: In 'ka:j pa 'mo:škə? So b'lə: 'ti:stə 'do:ɥɥə al kə'ku:ə je pa pər 'mo:škix b'lə:?

I: 'Ma: 'mo:škə 'tu:di, so, so b'li: 'ta:ki əə ku, ku 'po:mpərce, kə so, 'ne:, tə'ku:ə.

S: K'ra:tkə?

I: 'Ja:, k'ra:tkə in 'to: sp'ri:ədi sa'mo: 'na: otpər'ti:na, 'ne:. Al je 'bi:ɥ 'e:n k'no:f al 'ni: 'bi:ɥ 'nə:č, 'ne:. 'Tu:ə 'vi:əm, kə je 'di:əlla 'tu:di 'ma:ma, 'ši:vəla zə, zə 'ta:tu tə'ku:ə, 'ne:.

S: 'No:, də zək'lu:čmo še sə 'te:m, 'sa:mo 'tu:ə 'mə: še za'ni:ma, 'ne:. Ok'ra:ski kə so b'li: na ob'li:əkəx?

I: Ve'li:ko je b'lə: š'ti:kano, 'ne:. 'Kə:r 'ni:, 'ni: b'lə: d'na:rja zə ku'pi:t 'ta:ke re'či: al 'tu:ə, 'ne:.

S: 'Ma: 'tu:t 'kə:šni vo'la:nčki, sə je 'tu:ə 'ke:j |ja:, {prekrivni govor}| po'se:bnəɣa 're:klo al 'kə:šno po'se:bno {nedokončan stavek}?

I: Vo'la:n, volan'ti:n. Tə'ku:ə je b'lə: 'Mi: smo 're:kli, 'ne:. Ka'mu:f, ka'mu:f, po |mo {nedokončana beseda}| 'na:še bre'žan:sko, 'ne:. Z'de:j so b'li: ka'mu:fči, 'to: o'ku:əle 'vi:əš, b'lu:za ən pa ta'ku: və'so:ko 'ɣo:r ta ka'mu:fč, u'ku:əle 'to:, 'ne:. 'Tu:ə 'tu:t sə z'mi:sləm ɥ'se:, ob'li:əkca pa 'ta:k ka'mu:fč 'xo:r na ro'ka:ɥču č're:s 'do:l, 'ne:. Al pa əə 'ba:lce, ma: ne:, 'mi: smo |re {nedokončana beseda}| 'mi: smo 're:kli 'bu:í, 'vi:əš, kə so 'ti:ste ob'li:əke, kə so 'mi:əl t'ri:krət, 'tu:ə səm 'tu:t 'jə:st 'mi:əla. 'E:ŋkrət 'ri:əzəno, d'va:krət 'ri:əzəno, t'ri:krət 'ri:əzəno. 'Tu:ə səm 'tu:t 'sa:ma 'di:əlla 'jə:st. Ən d'ru:ɣo əə ... 'vi:əš, 'ki: smo 'tu:di na 'ko:nci ob'li:ək əə, Ma'ri:ja, 'ma: kə'ku:ə sə jə 're:klo ... a, kordon'či:no.

S: 'Ka:j je b'lə: 'tu:ə?

I: Kordon'či:no je, je ..., 'ta:ko, p'ri:de 'ni:tke tə'ku:ə ɥ'se: s'ku:p, ku 'e:n kor'do:ne ən 'tu:ə sə je 'lo:žlo na 'ko:nc ob'li:ək. 'Ra:zne 'ba:rve, 'ne:. 'Ma: 'tu:ə je 'pə:ršlo že po'te:m, če si 'me:ɥ d'na:r za ku'pi:t, 'ne:. Ən də si nər'di:ɥ ob'li:əku 'bo:í 'fi:nu. 'Jə:st sə s'po:mnəm, də səm 'mi:əla 'e:n 'ta:k 'be:jš, je b'la: ob'li:əkca ən na 'ko:ncu je 'mi:əla pa ər'ja:vo 'ti:ste poɥ'so:t, |a'ja:? {prekrivni govor}| 'ne:. Je b'lə: 'ni:əki 'li:əpəɣa.

S: A'xa:.

I: Nə'ra:to do'ma:, 'ne:. In še, 'tu:ə blə'ɣu:ə je b'lə: ot s'ta:re ob'li:əke od 'mo:je 'ma:me. Vər'je:tno je 'mo:ɣla 'mi:ət 'o:na, kər je b'la: m'la:da ən 'tu:ə. In 'tu:ə smo nər'di:l ot 'ti:stəɣa, 'ta:k 'be:jš.

S: A'xa:.

I: Tə'ku:ə, 'li:əp mater'ja:l, ən nə 'ko:nc smo 'lo:žli 'ti:sti kordon'či:n, də je 'pə:ršla 'ɥə:n 'e:na ob'li:əka 'ta:ka, də nə 'mu:əreš. 'Li:x tə'ku:ə bole'ri:nč {nedokončan stavek}

S: 'Ja:.

I: Nə 'və:rx, 'ne:, 'to: je b'la: tə'ku:ə ku na špa'li:nče {nedokončan stavek}

S: A'xa:

I: Ęn 'po:le nə 'və:rx 'ti:st bole'ri:nč 'ta:k 'bu:j k'ra:tk in 'ti:st kordon'či:n tə'ku:ə o'ku:əl ən o'ku:əle, 'ne:. Iz 'ni:ča je b'lo: 'li:əpo nə'r'je:no, 'ne:.

S: 'Ja:.

I: Z'de:j 'tu:di γ'la:dəm 'jə:st 'no:t po vit'ri:nəx so ... 'vi:əš, də je 'ti:sta 'mo:da 'ku:kər je b'la: 'e:ŋkrət.

S: 'Ja:, sej 'tu:ə sə po'na:ɥ'la, sej sə po'na:ɥ'la.

I: 'Ja:, ve'li:ko.

5.2.2 GOVOR DANICE SKUBIN

S: [...] 'No:, ɥ γ'la:ɥnəm, z'de:j če 'mi: 'la:hko po'vi:əste, ku m'la:da, 'vi:, 'ne {nedokončan stavek}

D: 'Ja:.

S: 'Ka:j ste 'mi:əla ob'le:čəno, t'ku:ə, ponə'va:di čes 'ti:ədən?

D: {Smeh} 'Ja:, 'be:n 'nu:. 'Ni:səm 'mi:əla əŋ'ku:əl x'la:če 'jə:st, 'ne: 'ni:səm, 'ni: b'lo: 'tu:di mo'de:rna x'la:če, 'že:nske də s no's:il, 'ni: b'lo:. N'jə:, n'jə:, no'be:dna 'že:nska 'ni: no'si:la x'la:če.

S: A'xa: In 'kə:šnə k'ri:lə so pej b'lə:, 'do:ɥɥə, k'ra:tkə, ku jə {nedokončan stavek}?

D: 'Ja 'be:n, k'ri:lo 'ni:səm 'mi:əla p'ro:ɥ 'du:ɥo, 'ne:, səm 'mi:əla pot ko'li:ənəm na'va:dno, 'ne:. 'Ni:səm 'mi:əla |du {nedokončana beseda}| 'du:x k'ri:l 'jə:st, 'ni:səm š'la: zə 'mo:du. Sə 'mi:əl, tə'ku:ə pərb'li:žno, pot ko'li:ənəm, 'ne: in 'po:tle po'zi:mə so no'si:lə noɥo'vi:cə ən, ən tə'ku:ə.

S: In 'kə:šnə noɥo'vi:cə so b'lə:, ku 'kə:šnə 'ža:bə, 'do:ɥɥə, k'ra:tkə noɥo'vi:cə?

D: 'Tu:di 'ža:be 'ja:, 'be:n 'ja:, 'ža:be 'kə:šən k'rət pərs'li:, 'ni:so 'mi:əl 'ža:be pop're:j, so, 'tu:ə je 'va:jdlo 'po:tle mo'de:rno 'ti:ste 'ža:be. 'Ja: 'Ža:be, sej jəx 'ma:m 'tu:di nə 'vi:əm 'ko:lko 'pa:rou 'tə:m. Jəx 'ma:m 'pu:xən lo'ma:r ob'li:ək, 'vi:əste.

S: A'xa:

D: 'Ja:.

S: In k'ri:lə so 'tə:krət b'lə: s'ci:əloma 'do:l, 'do:ɥɥə al ot 'pa:sa 'do:l?

D: 'Ja:, 'tu:t ot 'pa:sa 'do:l smo 'mi:əl. 'Ja: 'be:n, 'bu:j zə p'ra:znik 'ne:, zə, zə do'ma:, 'ne:. Zə p'ra:znik səm 'mi:əla ot 'pa:sa, 'po:le səm 'mi:əla d'ru:ɥu b'lu:zu 'ɥo:r, 'ne: al pa kompən'ja:no ob'li:ək. 'Ja:, 'mo:ja 'ma:t je ɥ'se:ɣa 'di:əlla, də, də smo b'li: 'bu:lš ob'le:čən ku, ku, ku so b'li:

'pu:nce ot bo'ɣa:tix 'xi:š. 'Ja:, je skər'bi:əla 'o:nə, je, je skər'bi:əla sə 're:če, də 'nə:s je ob'li:əkla.

S: In 'ši:vəla 'tu:di?

D: 'Ma:, zə, 'vi:əm də zə opxa'ji:lo je pər'si:la 'o:nə ob'li:əku 'me:, nə 'vi:əm.

S: In 'kə:šna je b'la: ta ob'li:əka, sə s'po:mnəste?

D: 'Vi:əm zə opxa'ji:lo, 'ne:, je 'ku:pu, je 'šu: ɥ Γo'ri:cu 'mo:j 'o:če, 'ne:, je 'ku:pu 'o:n ob'li:əku. 'Ma: z 'ro:žəm, 'vi:əm, də so 'mi:əle 'ro:že, 'bi:əla o'bi:əka 'no:t je b'lo:dna, ən 'ro:že ve'li:ke. Ən 'po:tle je 're:kla 'na:ša 'ma:ma, jə 're:kla: »'Ma: 'to:le nə bo 'pa:šəlo zə opxa'ji:lo, 'mo:re 'bi:t 'li:š k'ri:lo, 'ne:, ob'li:əka.«

S: 'Kə:šno k'ri:lo 'mu:əre 'bi:t?

D: 'Li:š, bres 'ne:č 'no:tər, 'ne:. Ən 'po:tle je š'la:, 'sa:ma ku'pi:la ən pər'si:la zə opxa'ji:lo. Zə 'bi:ərəm pa smo 'mi:əl ko'lu:ər 'no:la, voʊ'ne:no blə'ɣu:ə je b'lo:, je pər'si:la ž'ni:dərca. 'Ja:, 'li:əpo, 'li:əpo blə'ɣu:ə je b'lo:, voʊ'ne:no, ko'lu:ər k're:ma, 'vi:əm. Smo b'li: lə'pu:ə ob'le:čəni.

S: In 'ka:j pa, 'ka:j ste pa 'mi:əli o'bu:to 'tə:krət zə ɥ 'bi:ərəm?

D: 'Ja:, 'šu:əlnə, je ku'pi:la 'šu:əlnə nəm nə 'pa:t, nə 'pa:t 'če:ɥle je ku'pi:la. 'Vi:əm, də so b'li: ər'ja:vi. 'Ja:, 'ne:, je skər'bi:əla zə 're:čt ž'e'na:, je skər'bi:əla zə zə ob'li:əčt nəs, də də 'ni:smo b'li: s'tə:ryən, 'ne: u'ma:zən. 'Ja: 'be:n, u'ma:zən, je p'ra:la nə 'ro:si, 'ne:, 'e:ŋkrət nə 'ti:ədən, {smeh} 'ja:, 'na:rvəč ob nə'di:əjəx, 'ne:. 'Ja:, 'tu:ə je ve'se:le, 'ne:.

S: In 'ku: so b'li: pa 'fa:ntje ob'le:čəni? 'Kə:šno [g'du:ə?] kə'ku:ə so {nedokončan stavek}. 'Fa:ntje na sp'lo:šno, əə so 'mi:əli x'la:čə vər'jə:tno, 'mo:ški?

D: 'Vi:əm, də 'a:dən je 'no:su, je 'no:su k'ri:lce še, 'do:l s Pər'vi:č.

S: In kə'ku:ə t'ku:ə?

D: K'ri:lce je 'no:su.

S: 'Fa:nt je, 'mo:ški je 'no:su k'ri:lce?

D: 'Ja:.

S: 'No: iŋ 'kə:šnə x'la:čə so 'tə:krət b'lə:, 'do:ɥə [kə {nedokončana beseda}], 'mi:slim 'kə:šən mater'ja:l?

D: 'Ja:, x'la:čə so b'li: ... 'ma:, 'ki: 'jə:s 'vi:əm, də 'ma:ma je ku'pi:la x'la:čə {nerazumljivo} blə'ɣu:ə, 'ma: 'li:əpo blə'ɣu:ə je b'lo:. Bud'vi:əm nəm ot'ru:əkəm, kə sə š'li: ɥ 'bi:ərəm, je ku'pi:la blə'ɣu:ə ən ta, ta, 'či:ə je 'bi:ɥ 'ti:st 'u:ənde, 'Ša:ndri, je 'bi:ɥ, je 'bi:ɥ ž'ni:dər, 'ši:vu. 'O:n 'vi:əm, də je pər'si:ɥ ob'li:əku jəm, obəd'vi:əm. 'Ja:.

S: 'Ka:j pa po'li:əti, kə je b'lo: 'to:plo, 'ka:j ste no'si:li?

D: 'Ja:, bər'ɣe:š k'ra:tk, 'ne:, s no'si:l.

S: 'Ka:j pa zə po'zi:mi? 'Kə:šnə 'bu:ndə in 'tu:ə, kə'ku:ə sə jə 'tə:krət? 'Kə:šno je b'lo:? |A 'ni:ə {prekrivni govor}|.

D: 'Ni:ə, 'ni:ə b'lo:, 'ni: b'lo: 'mo:de, 'ma: 'tu:t 'ni:so 'mi:əl te 'bu:nde, 'bu:nde 'va:jdəjo 'po:tle 'uə:n. 'Ni:s 'mi:əl. Ve'či:noma 'ma:jə smo p'le:dli. 'Ma:ja, 'ne:, vu'ne:na 'ma:ja.

S: Ste p'le:dli?

D: 'Ja:.

S: 'Tu:di 'vi:?

D: 'Tu:di 'jə:st səm p'le:dla.

S: In 'ku: je 'tu:ə zɣ'le:dəlo? 'Ka:j ɥ'se: ste 'ra:bli zə p'le:st?

D: Zə p'le:st?

S: A'xa:.

D: 'Ja:, 'jə:ɣla 'du:ɣa 'mo:re 'bi:t zə 'ma:ju, 'ne:. 'Ja:, č'jə: kə je ž'ni:dərca, je pər'si:la ob'li:əku, ma: 'o:na je 'ši:vəla ve'či:noma ob'li:əkə 'li:š, 'li:š, 'ma: 'tu:t nə kam'pa:ne, 'ne:, sə 're:če nə kam'pa:ne, 'ne:, je pər'si:la.

S: 'Ka:j po'mi:əni nə kam'pa:nu?

D: Tə'ku:ə šə'ro:ko.

S: In so b'lə: 'ti:stə, kə so b'lə: 'u:əskə oc'po:dej al 'ne:, 'ta:kə?

D: 'Ma:, 'ne:.

S: ɥ'se: nə š'i'ro:ko?

D: Šə'ro:ko je b'lo:, so b'li: 'vi:č ko'sa: 'no:t 'lo:žən, 'ne:.

S: Kə'ku:ə?

D: 'Vi:č 'ko:se.

S: 'A:.

D: Də s nər'di:l kəm'pa:nu.

S: A'xa:.

D: 'Ni: b'lo: 'sa:mo d'va:, 'lo:žimo 're:čt.

S: 'Ja:.

D: 'Ja:, ma: 'tu:di d'va: 'lo:ɣla, čə so pər'si:l, nər'di:l ɥ ž'li:əɣu, 'ne:, je 'bi:ɥ 'ɣo:r šə'ro:k, 'ne:, 'po:tle so pəri:əzəl ɥ š'vi:əɣu.

S: 'Ka:j pa tə'ku:ə də ste š'li: 'de:jmo 're:čt ɥ b'ra:jdu, 'ne:, 'di:ələt, 'ka:j ste pej 'tə:kərt ob'li:əkli?

D: {Smeh} 'Ja: 'be:n 'nu:, ɥ b're:jdu, 'nu: ob'li:əku smo ob'li:əkli, nə'va:dnu ob'li:əku, |ve'či:noma smo b'li: stər'ɣə:ni {med smehom}|. 'Ja:, če je pər'si:la 'ma:ma, je b'lo: lə'pu:ə, b'le:k 'lo:žla 'ɣo:r {smeh}.

S: Ma kə'ku:ə je 'ši:vəla, 'ro:čno al s_()t'ro:jəm?

D: 'Ro:čno, 'ro:čno.

S: 'Ni: b'lo: st'ro:ja 'tə:krət? {šum}

D: 'Ne:. Z'di: pa 'ma:mo d'va:, 'a:dən t'le:, 'a:dən |ja: {prekrivni govor}| 'tə:m ɥ 'ka:mbri nə 'ro:cix.

S: 'Də:nəs?

D: Ən no'be:dən ne 'ši:ve. {smeh}

S: In sə s'po:mnəste 'tə:krət, kə je 'ma:ma 'va:ša 'ši:vəla, kə'ku:ə je 'ši:vəla, 'ka:j ɥ'se: je 'ra:bla zə 'ši:vət?

D: 'Ja:, o'ča:le je 'mi:əla, 'ne:. Ən je 'ši:vəla. Je 'ši:vəla 'o:na 'ra:da je 'ši:vəla, 'ma: də ji 'ni:smo s'to:ri d'ru:ɣo 'di:ələt. Də je 'sa:mo 'ši:vəla. Ən čə 'ne: se je zje'zi:la 'ra:da 'o:na.

S: K'jə: je pa do'bi:la c'vi:ərən, 'i:ɣlə in 'tu:ə, b'lə:ɣu:ə?

D: 'Ja:, jəɣ'la:, 'ne:, 'mi:za je b'la: ve'li:ka, pəri:əzəla, z'mi:ərɫə ən tək'ku:ə. Sej nə 'vi:əm, čə je 'mi:əla še 'me:tər 'o:na. {smeh}

S: Kə'ku:ə sə je 'po:le 'mi:ərlo?

D: Tək'ku:ə.

S: Pərb'li:žno.

D: |'Lo:žla 'ɣo:r na člo'vi:əka {med smehom}|.

S: In ə, in ə c'vi:ərən k'jə: je 'ku:pɫə?

D: 'Ja: 'be:n, c'vi:ərən, 'ne:, smo ku'pu:vəl ɣa ɥ I'ta:lji.

S: In š'ka:rjə in 'tu:ə, ɥ'se: 'tə:m?

D: 'Ja:.

S: 'Ka:j pa 'po:le, nə p'ri:mər, obu'va:lə, 'ne:, 'ka:j ste 'mi:əli nə p'ri:mər do'ma: po 'xi:ši o'bu:to?

D: 'Ja:, smo xo'di:l ve'či:noma 'bo:si.

S: 'Ka:j pa 'kə:šnə sən'da:lə, zə op 'kə:šnix p'ra:znikəx, so b'lə: 'tə:krət?

D: 'Be:n 'ja:, 'ja:, smo 'mi:əl, zə, zə, zə p'ra:znik, smo b'li:, 'ja:. 'Ma: 'jə:st nə 'vi:əm, də smo {nerazumljivo} 'jə:st ku'pi:la 'kə:da šən'da:l 'ne:, nə 'pu:əmnəm 'jə:st.

S: 'Ma: pa 'kə:šnə d'ru:ɣə 'šu:əlnə, kə ste 'mi:əli o'bu:tə, sə s'po:mnəste kə'ku:ə so nə p'ri:mər zɣ'le:dəle?

D: 'Ja:, smo 'mi:əl 'šu:əlne 'ni:ske, 'vi:dəš, 'tu:t smo 'mi:əl ər'ja:ve, smo 'mi:əl 'čə:rne, ũ'se: 'so:rt, 'li:əpe 'šu:əlne.

S: Tə'ku:ə nə və'za:lkə, kə'ku:ə, zə zə'və:zət?

D: So b'li: zə zə'va:zət, 'mi: sə z'di:.

S: 'Ma: 'ni: b'lo: vi'so:kix 'pe:t ku 'də:nəs?

D: 'Ja:, 'ma: 'jə:st sp'lo:x 'ni:səm no'si:la. Kə, kə 'po:le 'no:ɣa 'ni: 'do:st ɣ'vi:šna b'la:. 'Jə:st 'ni:səm no'si:la. 'Ja:, sə š'ko:rne 'ma:m še ən d'va: al t'ri: 'pa:r. Tə'ku:ə s 'ta:kəm, 'ma: 'ne: və'so:k p'ru:.

S: 'Ka:j pa p'ra:li, k'jə: ste p'ra:li ob'li:əkə, 'cu:njə?

D: 'Ja:, 'ə:n š'kə:f 'və:lək smo 'mi:əl. 'Vi:dəte, də 'ni: b'la: še ũ'da: t'le:, 'ne:. Smo p'ra:l 'ɣo:r do'ma:. Je 'bi:ũ 'ə:n 'pe:č 'tə:m nə s're:t və'si:, kə so 'mi:əl Tal'ja:ni ɣa. Smo ũ'li:əkli 'ũ:ə:n, sə, zə ũ'n'i:m, š_()t'ri:kəm 'ũ:ə:n vo'do: š_()əũ'lo:təm.

S: In 'tə:m ste p'ra:li. In s 'ku:əm ste pa p'ra:li? P'ra:škoũ vər'jə:tno 'ni: b'lo:, 'ne:?

D: 'Sa:mo 'mi:lo, 'sa:mo 'mi:lo je b'lo:. 'Ja: 'be:n 'nu:, čə je b'la: 'šo:da. Sə 'šo:do smo p'ra:l. Zə ɣ'və:nt 'šo:da, 'ne:, 'ne:.

S: Zə ɣ'və:nt?

D: 'Ja:, za, za ob'li:əko, ne:.

S: 'Ja:, 'ja:, 'ja:. 'Ku: ste pej 'pi:əɣləli, 'li:kəli?

D: 'Ja:, na 'mi:ze ən 'do:l žə'li:əzo pa. Žə'li:əzo nə 'vo:ɣi.

S: A'xa:. 'Ti:sto ste 'mo:ɣli 'pə:rvo 'ka:j? Səɣ'ri:ət |'ja: {prekrivni govor}|, kə'ku:ə je b'lo: 'ti:sto?

D: 'Ja:, sej 'mo:ɣlo 'bi:t al pa, 'ne: kos'ta:nevo 'vo:ɣje, kə se 'xi:tro u'ɣa:sne, 'mo:ɣlo 'bi:t 'u:no 'ɣa:bərjevo al 'do:bovo. 'Mo:ɣlo 'bi:t 'ta:ko 'vo:ɣle 'tu:di zə 'pi:əɣlət. Kə kos'ta:nevo sə 'xi:tro u'ɣa:sne, p'ri:de 'xi:tro 'čə:rno, ne:. Nə dər'ži:, nə dər'ži: ɣo'r'ku:əču. 'Ma:.

S: In 'po:le ste 'da:li ũ žə'li:əzo in {nedokončan stavek}

D: 'Ja:, 'da:li ũ žə'li:əzo ən 'pi:əɣlət šklə'vi:nu 'ɣo:r nə 'mi:s.

S: 'Ja:, 'ka:j pa nə p'ri:mər postel'ni:na? Kə'ku:ə ste 'tə:krət 'mi:əli tə 'di:əkə zə, zə post'i:əlu in 'tu:ə. Kə'ku:ə |sə {nedokončana beseda}| ste nər'di:li 'sa:mi 'ti:sto, 'kə:šən mater'ja:l je 'bi:ũ 'tu:ə?

D: Zə pəst'jə:ju? 'Di:əku? |'ja: {prekrivni govor}|

D: Šklə'vi:na je b'la:, ne:, 'tu:t 'ko:ũtər smo 'mi:əl.

S: 'Ka:j pa ər'ju:xə?

D: ɛr'ju:xə 'ma:m, jix 'ma:m 'pu:xno 'jə:st, nə 'vi:əm 'ko:lko 'pa:rou 'tə:m. Bi 're:kla, 'mu:əj 'si:n je 'mu: post'jə:ju zə 'e:nu o'se:bu, 'po:tle je 'ku:pu mo'bi:lé 'do:plix, 'ne:. Mo'bi:lje, 'po:le 'ma: šə'ro:ke pəst'ra:lə, 'ne: ən 'ti:stə pəst'ra:lə, kə je 'me:ɥ 'o:n, je 'da:ɥ 'me:ni jəx. ɛn jəx 'ma:m, jəx nə pə'nu:cəm, 'ne:, 'no:, čə jix nə s'tə:ɾəəm. ɛn 'po:le jix pər'si:jəm, 'vi:əste. Čə ku bi 'ki: z'ɣə:rsəno, za'jə:xtəm 'ɣo:r ən 'do:l, 'ɣo:r ən 'do:l 'ši:vən, brəz b'lə:ka.

S: A'xa:.

D: {nerazumljivo} də smo ble'ka:l pəst'ra:l, a, smo jix ble'ka:l.

S: Sə je s'tə:ɾəlo 'ti:sto al kə'ku:ə?

D: 'Ma: nə 'vi:əm, smo s'tə:ɾəɫ 'ri:əs, |smo cə'ba:l {med smehom}|. Nə 'vi:əm.

S: In 'po:ɥštri in 'tu:ə, ku je b'lo: pa 'ti:sto? Tə'ku:ə |'po:ɥštri? {prekrivni govor}|ku 'də:nəs kə p'ri:de?

D: 'Ko:ɥtər, 'u:ni koš'ni:əl, b'la: 'no:t 'vu:na al pa 'pə:rje, 'pə:rje ot perut'ni:ne.

S: Ste 'sa:mi 'po:le 'di:əlli 'tu:ə?

D: 'Ja:.

S: In 'po:le 'ka:j ste 'da:li 'nu:ətər ɥ 'e:no blə'ɣu:ə in pər'si:li al kə'ku:ə?

D: 'Ja:, je b'lo: te blə'ɣu:ə, 'ɣo:sto, də 'ni: š'lo: s'ku:əs.

S: 'Ja:.

D: 'Ja: ən s'pə:štəl 'no:tər.

S: A'xa:. 'Ka:j pa, čə še 'tu:ə, 'ne:. S'po:dne pə'ri:lo. S'po:dne x'la:če, |'a: {prekrivni govor}| 'že:nskə, 'mo:škə.

D: 'Ma:, məd'ru:s, 'vi:əm, də so m'la:de ku'pu:vəle, 'ma bəɾɣe'si:ne, fəɾš'te:nəste, 'ɣo:rke bəɾɣe'si:ne.

S: In 'mo:škə so b'lə: k'ra:tkə, 'do:ɥɣə?

D: 'Ja:, 'mo:šk so no'si:l ve'či:noma 'du:x.

S: In čə je b'lo:, nə p'ri:mər, 'kə:šnu ob'li:əku zə sk'ra:jšət al pa zə 'ma:lo po'da:lšət, kə'ku:ə ste 'tu:ə 'sa:mi nər'di:li?

D: 'A:, 'do:stkərt, |ja 'be:n 'nu:, zə ɥ'sa:k 'da:n, 'nə:č, 'sa:mi smo nər'di:l, 'sa:mi.

S: Sə |ja: {prekrivni govor}| pej mo'ɣo:če s'po:mnəste, kə so b'li: 'ti:sti, 'kə:šni ok'ra:ski nə 'kə:šnix b'lu:scəx, 'ke:j 'ta:kxa, ku sə je 'te:mu 're:klo?

D: 'Kə:jšnu 'ri:əč?

S: Čə so b'li: 'kə:šni ok'ra:ski, ste 'ši:vəli 'kə:šnə ok'ra:skə 'kə:m nə 'kə:šnə b'lu:zə, 'ma:jcə?

D: 'A:, 'ma: 'ne:. B'lu:zu 'ni:smo 'ši:vəl, 'ni: 'ši:vəla 'ma:ma. 'Sa:mo k'ri:lo je nər'di:la nəm, s'ra:jc, 'tu:t bəɾɣe'si:ne, x'la:če s'po:dne, 'ne:. 'Ma: dər'ɣa:či, 'ja:, nə 'vi:əm.

S: 'Ka:j pa k'ri:lə, so b'lə: 'ti:stə, kə so 'mi:ələ 'tu:t 'ti:stu, ku sə 're:če, əə 'ti:stu pod'lo:ɣu oc'po:dej, so b'lə: 'ta:kə k'ri:lə?

D: 'A:, fod'ra:, 'ne:. 'Jə:st nə 'pu:əmnəm, də bi 'mi:əla 'kə:šno k'ri:lo fod'ra:no 'te:krət, 'vi:a, | lizo {nerazumljivo}| 'do:l k'ri:lo, 'ma:, 'ma: 'fo:dru, zə 'do:l, 'ne:.

S: 'Ja:. Ši'vi:lə, so b'lə: 'kə:šnə p'ro:ɣ š'i'vi:lə t'le: ɥ 'ti:x k'ra:jəx?

D: 'E:ŋkrət so b'li: ši'vi:lke. Je b'la: ɥ Kož'ba:na, sə je 'tu:t 'me:ne 'ši:vəla 'do:st. 'Po:tle je b'la: 'a:dna s_(o)ej'ni:ka, 'e:na 'do:bra ž'ni:dərca je b'la: p'ru:.

S: 'Mo:ški 'ni:so 'ši:vəli?

D: 'Ne:, 'ja: 'be:n t'le: 'To:lo 'Bə:rdo je 'a:dən, |Se {nedokončana beseda}| Seve'ri:no.

S: 'Ka:j pa 'šu:əlnə, je ɣ'du:ə 'di:əloɥ al ste jix 'ku:pli? 'Kə:šnə 'co:klə in 'tu:ə?

D: 'A:. Smo 'co:kle no'si:l zə, zə 'da:n, pə'ta:flə 're:čəm, 'tu:t kə smo 'mi:əli 'bu:l və'li:ki, 'ne:, pə'ta:flə. Ən p're:j smo no'si:l zə'pə:rtə 'ɣo:r, kə smo xo'di:l ɥ 'šu:əl še. Zə'pə:rtə 'co:kle. 'Ja:, po'li:əti smo xo'di:l bo'si:. Pa čə smo pər'ši:l, ku sə 're:če, o'pa:ŋkə, ku cə'va:tə, ku sə 're:če?

S: 'Mi: 're:čəmo cə'va:tə.

D: 'Ja:.

S: 'Ka:j pa kə ste sə poro'či:li? 'Kə:šnə so b'lə: ob'li:əkə 'tə:krət?

D: 'Ja:, 'te:krət, kə so se poro'či:li, je b'lo: 'mu: 're:čt, 'bi:əlu ob'li:əku, |k'ra:ncəl 'ɣo:r {med smehom}| ən 'za:di 'do:l.

S: Ku sə 're:če k'ra:ncəl?

D: 'Ve:nec, ne:.

S: 'A, 've:nec, 'ja:. 'Ku: so b'li: pa 'mo:ški ob'le:čəni, 'ti:sti, kə so sə poro'či:li? 'Kə:šən ɣ'və:nt, kə'ku:ə?

D: 'A:, so 'mi:əl ɣ'və:nt 've:č, 'mo:ški. Še 'mo:ji ot'ro:c, kə so b'li:, kə so b'li: 'mi:xən, kə s š'li: ɥ opxal'ji:lo, 'mo:ja 'ma:t je nap'ra:ɥla ɣ'və:nt, sə p'ra:vəm, də je pər'ši:ɥ, 'tə:m ɥ 'Ni:əbləm, sə 're:če, 'Ša:ndri, 'sa:mo je 'mo:ɣu um'ri:ət 'ti:st 'mo:š.

S: 'Ə, x'la:čə, kə so b'lə:, 'ne:, ste 'mi:əli 'tu:t 'kə:šnə 'pa:sə, 'mo:ški ɣovo'ri:m, 'pa:sə, ku so b'li: 'ɣu:mbi, 'ka:j, 'la:stika |əəə {prekrivni govor}|, s 'ku:əm sə je 'tə:krət?

D: 'A:, 'mo:ški?

S: 'Ja:.

D: {Smeh} 'Ja: 'be:n 'nu:, na'va:dno je b'la: 'la:stika t'le: 'za:t, ne:.

S: 'Ja:.

D: Ën 'pɔ:tlɛ 'ə:n bə'to:n t'lɛ:. 'Ja: 'be:n, zə bər'ɣe:še je zə'dɔ:st, zə d'ru:ɣo so 'mi:əl 'pa:s. Pa 'tu:di so o'ʒi:ərəl ob'ra:məncə 'ɣo:r, ob'ra:mənc 'ɣo:r, 'ne:, so o'ʒi:ərəl 'e:ŋkrət. Z'dɛ:j jix 'ni:me 've:č 'du:ə. 'Ja:, nə 'vi:əm 'jə:st.

S: 'Ka:j pa nə p'ri:mər ob'li:əkə ste no'si:li 'tu:di ot, nə 'vi:əm, ot sta're:jšix, b'ra:toɥ, 'se:stər, sə je no'si:lo 'e:dən od_()ru:zɣa?

D: 'A:, zə ɣ'vi:šno, zə ɣ'vi:šno, də sə je no'si:lo, 'ja:. 'Ja:, 'vi:əm, də smo xo'di:l ɥ 'šu:əl, smo 'mi:əl 'ɣo:r na 'və:rx s'pɔ:da ob'li:əko, jə ob'li:əka je b'la: 'tu:di u'ma:zəna, 'na:ša 'ma:t je p'ra:la 'e:ŋkrət nə 'ti:ədən, 'ne:.

S: 'Ja:.

D: 'Ni: b'lo: 'ce:jta p'ra:t [ɥs {nedokončana beseda}] ɥ'sa:k 'da:n, ɥ'sa:k 'bo:t. Ën smo 'mi:əl pɔ'və:ršnik 'ɣo:r nə 'və:rx, 'čə:rən to'və:rš. 'To:r 'bi:əɥ ɣo'la:r, ən smo b'li: lə'pu:ə ob'le:čen, 'ne:. 'Ja:.

S: Sə p'ra:vi 'tu:ə je b'lo: nəd ob'li:əku?

D: 'Ja:, 'čə:rno, ɣo'la:r 'bi:əɥ smo 'mi:əl, kər smo xo'di:l ɥ 'šu:əlu pɛ'ro:.

S: Sə s'pɔ:mnəste 'kə:šən ɣo'la:r je 'bi:ɥ? Je 'bi:ɥ 'ta:k {nedokončan stavek}?

D: 'Bi:əɥ ɣo'la:r je 'bi:ɥ, 'ne:.

S: 'Ma: je 'bi:ɥ 'ta:k 've:lik, al 'u:ni 'bo:í 'ma:jxən?

D: Je 'bi:ɥ ok'ro:ɣu, tə'ku:ə, tə'ku:ə ok'ro:ɣu je 'bi:ɥ.

S: A'xa:.

D: Pa sə 'mi:əl 'tu:di 'və:lək 'a:dni, so 'mi:əl nə kvad'ra:t nə'ra:t, 'tu:di 'və:lək. 'Ma:. Pɔ'və:ršnik nə 'vi:əm, čə je 'ši:vəla 'na:ša 'ma:t, 'mi:slim, də je, je ku'pi:la nə'ra:t.

S: A'xa:.

6 SLOVARSKI DEL

6.1 SPLOŠNO

Kot je bilo že omenjeno, je glavni cilj diplomskega dela izdelati slovar oblačilnega izrazja govora vasi Breg pri Golem Brdu. Izhodišče za izdelavo slovarja sta zapisa govora domačink ter vprašalnica, ki sem jo sestavila s pomočjo ustrezne literature in slikovnega gradiva. Na podlagi tega sem zbrala 359 narečnih iztočnic, ki jih najdemo v slovarju.

Pri sestavi gesel sem uporabljala uvoda v *Slovarju govorov Zadrenke doline med Gornjim Gradom in Nazarjami* (Weiss, 1997, str. 7–64) ter v slovarju oblačilnega izrazja *Shranli smo jih v bančah: slovarski prispevek k poznavanju oblačilne kulture v Kanalski dolini = contributo lessicale alla conoscenza dell'abbigliamento in Val Canale* (Kenda-Jež, 2007, str. 17–22).

Za lažje razumevanje slovarskega dela dodajam nekaj pojasnil:

1. Kjer pri besedah v roditelju prihaja do glasovnih premen oziroma spremembe naglasnega mesta, je (tako kot v imenovalniku) zapisana celotna beseda in ne samo njen končaj kot v večini primerov. Primer: (im.) *'da:n* (rod.) *d'ne:va*.
2. Glede na to, da ni enotnega furlanskega pravopisa, je v različnih slovarjih furlansko besedje zapisano na različne načine. Tako imamo, na primer, v Eratovem slovarju¹⁹ pri iztočnicah za glas *č* uporabljeno črko *ç* (*tavaiuç* 'prtič'), v Nazzijevem slovarju²⁰ pa črko *č* (*tavajuč* 'prtiček'). Zato so v geselskih člankih furlanske besede iz različnih slovarjev zapisane citatno.
3. Pri besedah, pri katerih se pojavlja dvojno naglaševanje (kjer torej ob končniško naglašeni besedi obstaja tudi različica z umikom naglasa s končnega kratkega odprtega zloga na prednaglasna *e* in *o*) sta zapisani obe različici (geslo *fodra*: *fod'ra*: in *'fo:dra*).

---

¹⁹ Erat, J. (2008). *Furlansko-slovenski slovar*. Dostopno na spletnem naslovu: <http://sabotin.p-ng.si/~jezik/furlanscina/>.

²⁰ Nazzi, G. (2003). *Vocabolario italiano-friulano, friulano-italiano*. Aquileia: Clape culturâl Acuilee, Udine: Designgraf.

4. Če imata v etimološkem razdelku italijanska in furlanska beseda enak pomen, je ta zapisan samo enkrat, in sicer za obema tujima besedama (geslo *bušt*: ① [← furl. *bust*, it. *busto* 'steznik']).

5. V nekaterih geslih so obravnavane stalne besedne zveze. Njihovi poknjiženi slovarski obliki in pomenu sledi ponazarjalni razdelek, na koncu pa še podatek o obstoju besede v slovarjih (● ZA (VSAK) DAN *vsakdanji* |*ki se nosi vsak dan*|: 'a:, 'do:stkært, 'ja: 'be:n 'nu:, zə u'sa:k 'da:n, 'nə:č, 'sa:mi smo nər'di:l, 'sa:mi ▪ smo 'co:kle no'si:l zə, zə 'da:n, pə'ta:fle 're:čəm, 'tu:t kə smo 'mi:əli 'bu:í vəl'i:ki, 'ne:, pə'ta:flə | SSKJ –).

6.2 SESTAVA GESLA

Geslo obsega glavo in razlagalno-ponazarjalni razdelek. Temu sledijo vodilke (neobvezno) in sopomensko-dvojnični razdelek (neobvezno). Nekaterim geslom so dodani večbesedni izrazi in frazemi, ki jih uvaja znak ● (črn krog) (npr. ● NA ROKE *na roke* |*z rokami ali z orodjem, ki se drži v rokah*|: 'do:sti [smo 'ši:vəli] na 'ro:ku | SSKJ +).

V glavi je navedena poknjižena iztočnica, ki ji za znakom ▶ (črn trikotnik, usmerjen v desno) sledi njena narečna ustreznica (npr. **gvant** ▶ γ'və:nt), zapisana v fonetični transkripciji. Pri pregibnih besednih vrstah imamo v glavi eno ali dve neprvi osnovni slovarski obliki (npr. 'ši:vat in 'ši:vəm pri geslu **šivati**, γ'vi:šən -šna -o pri geslu **gvišen** in ar'lo:j -a pri geslu **arloj**). Kjer obstajajo, navajam tudi izgovorne dvojnice (npr. bə'to:n in bu'to:n pri geslu **boton**, 'fo:dra in fod'ra: pri geslu **fodra**). Na koncu prvega dela gesla navajam besednovrstne in slovnične podatke. Pri samostalniku je naveden podatek o spolu (m/ž/s), pri glagolu glagolski vid (dov./nedov.), pri pridevniku in prislovu pa je navedena okrajšava besedne vrste (prid., prisl.). Primeri glave, ki sega od iztočnice do besednovrstnih podatkov:

- (samostalnik) **fodra** ▶ fod'ra: in 'fo:dra -e ž
- (glagol) **peglati** ▶ 'pi:əɣlət -əmə nedov.
- (pridevnik) **dolg** ▶ 'du:ɣ in 'du:x -a -o prid.
- (prislov) **dol** ▶ 'do:l prisl.

Kadar imamo samo množinsko obliko samostalnika, je ob podatku za spol navedena še okrajšava mn. (**blago** ▶ bla'ɣu:ə in blə'ɣu:ə -'a: s mn.).

Razlagalno-ponazarjalni razdelek obsega vse besedilo od konca glave do znaka | (polna pokončna črta). Iztočnica ima naveden vsaj en pomen. V primerih, kjer je geslo razdeljeno na več pomenov, so ti označeni z arabskimi številkami (**1** (prvi pomen), **2** (drugi pomen)).

Razlaga se torej začneja s knjižno ustreznico narečne besede, ki je v ležečem tisku (npr. knjižna ustreznica iztočnice **fodra** je *podloga*). V nekaterih primerih knjižni ustreznici sledi označevalnik (novejše, ironično, zastarelo). Pri večpomenskih ustreznicah nato sledi usmerjevalna razlaga, ki je zamejena s pokončnim oklepajem || (npr. |*tkanina, usnje, ki se prišije, prilepi na notranjo stran oblačila*|). Če pa narečna beseda nima knjižne ustreznice, je pripisana polna oziroma funkcijska razlaga (npr. geslo **na vi** je tako razloženo kot *z izrezom v obliki črke v oz. z V-izrezom*).

Razlagi gesla, ki se končuje s pokončnim oklepajem, sledijo ponazarjalni primeri. V primeru, da je za dvopičjem več ponazarjalnih primerov, so ti ločeni z dvignjenim kvadratom (▪). Ponazarjalni primeri so iztržki iz prepisanih besedil, zapisani v fonetični transkripciji (v nekaterih primerih so ponazarjalni primeri dobljeni kasneje in jih v besedilih ne najdemo). Pri različnih geslih se lahko pojavijo enaki ponazarjalni primeri. Primer ponazarjalnega primera pri geslu **facol**: in fə'cu: nə γ'la:vi je 'mo:γla 'mi:ət 'tu:t 'mo:ja 'ma:ma ▪ fə'co:u nə γ'la:vi je b'la: ve'li:ka ri:əč, 'ne: ▪ že:nska [je b'la:] kon'ča:na, ['tu:ə po'mi:əne], də je 'mi:əla fə'cu: nə γ'la:vi ən 'fi:ərtəx. Razlagalno-ponazarjalni razdelek se konča s polno pokončno črto |. Za tem delom gesla so navedene vodilke. Za znakom ⇒ (puščica, usmerjena v desno) so navedena druga gesla, ki so pomensko ali kako drugače povezana z obravnavanim geslom (npr. **bolerin** ⇒ **bolerinič**). V tem primeru znak ⇒ pomeni: glej tudi geslo **bolerinič**.

V sopomensko-dvojničnem razdelku so navedene sopomenke in dvojnice. Ta razdelek uvaja znak ≡ ⇒ (enačaj in puščica, usmerjena v desno). Znak ≡ ⇒ **knof** pomeni, glej tudi geslo **knof**, ki je v obravnavanem govoru sopomenka besede **boton**. Sledita mu (neobvezni) etimološki razdelek in dokumentarni razdelek. V etimološkem razdelku je naveden podatek o izvoru besede. V dokumentarnem razdelku, ki je naveden na koncu gesla, so podatki o obstoju določene besede v *Slovarju slovenskega knjižnega jezika* (SSKJ). Če SSKJ besede ne vsebuje (SSKJ –), sem izpričanost besede preverila še v Pleteršnikovem *Slovensko-nemškem slovarju* (P +, P –) in v Bezlajevem *Etimološkem slovarju slovenskega jezika* (ESSJ +, ESSJ –). Izvor nekaterih besed sem preverjala tudi v italijanskih (it.), furlanskih (furl.) in nemških (nem.)

slovarjih, v redkih primerih pa tudi v francoskih (fr.) in angleških (ang.) slovarjih. V primerih, ko je beseda v mojem slovarju podobna in posredno povezana z besedo v Pleteršnikovem ali pa v Etimološkem slovarju, je za znakoma P in ESSJ zapisan znak – (slovarja besede ne vsebujeta), takoj za tem pa je v oklepaju s kratico gl. (pomeni glej) zapisano, katero podobno besedo najdemo v slovarjih (**šoštar**: ESSJ – (gl. geslo *šúštar*)). Če je beseda enaka besedi, ki jo vsebujeta Pleteršnikov ali Etimološki slovar, je za znakoma P in ESSJ znak + (**šoštar**: P +).

Če beseda ni navedena v SSKJ, je neposredno za znakom ① naveden njen izvor, ki je zapisan v oglatem oklepaju; na začetku je ← (puščica, usmerjena v levo), ki nakazuje izvor besede. Na koncu etimološkega razdelka je v narekovajih zapisana razlaga.

Primeri: ① [← it. *borsetta* ‘ženska torbica’], ① [← nem. *Rucksack* ‘nahrbtnik’].

V primeru, kjer mi pri besedi izvora v slovarjih ni uspelo najti, sem za znakom ① v oglatem oklepaju zapisala prim. (primerjaj), kar pomeni, primerjaj iztočnico z besedo, s katero je najverjetneje povezana (*cifus*: ① [prim. furl. *fus* ‘vreteno’]).

Sestavo geselskih člankov ponazarjam z gesli **ožirati** (glagol), **linav** (pridevnik) in **brgeše** (samostalnik).

ožirati ▶ o'ži:ərət -əm nedov. *uporabljati* |*rabiti, nositi*: 'ja: 'be:n, zə bər'ɣe:še je zə'do:st, zə d'ru:ɣo so 'mi:əl 'pa:s. Pa 'tu:di so o'ži:ərəl ob'ra:məncə 'ɣo:r, ob'ra:mənc 'ɣo:r, 'ne:, so o'žl i:ərəl 'e:ŋkrət | ① [prim. it. *usare* ‘rabiti, uporabiti’] SSKJ –, P –, ESSJ –

linav ▶ 'li:nəv -əva -o prid. *lanen* | ① [← furl. *lin* ‘lan’ + slov. -av] SSKJ –, P –, ESSJ –

brgeše ▶ bər'ɣe:še bər'ɣe:š ž mn. *hlače*: ən 'po:tlə 'ə:n bə'to:n t'le:. 'Ja: 'be:n, zə bər'ɣe:še je zə'do:st, zə d'ru:ɣo so 'mi:əl 'pa:s | ☒ ⇒ HLAČE; ⇒ BRGEŠINE ① [← furl. *braghese* ‘hlače’] SSKJ –, P +, ESSJ + ● BRGEŠE KRATKE *kratke hlače* |*katerih hlačnice segajo najdlje do kolen*: 'ja:, bər'ɣe:š k'ra:tk, 'ne:, s no'si:l | SSKJ + ● BRGEŠE NA ZGONEC *hlače na zvonec* |*ki imajo hlačnice spodaj razširjene*: bər'ɣe:še nə z'ɣo:nc | SSKJ –

6.3 LEGENDA Z ZNAKI IN SIMBOLI

▶	stoji za poknjiženo iztočnico in uvaja narečni zapis
▪	stoji med ponazarjalnimi primeri
●	uvaja besednozvezni razdelek
	končuje razlagalno-ponazarjalni razdelek in uvaja vodilke, sopomensko-dvojnični razdelek in dokumentarni razdelek
⇒	(1.) glej, primerjaj (nogavica ⇒ kalceton) (2.) za znakom ☐ kaže k sopomenki (☐ ⇒ knof)
☐	za znakom uvaja sopomensko-dvojnični razdelek
①	uvaja izvor besede
SSKJ +	iztočnica je zapisana v <i>Slovarju slovenskega knjižnega jezika</i>
SSKJ –	iztočnica ni zapisana v <i>Slovarju slovenskega knjižnega jezika</i>
P +	iztočnica je zapisana v Pleteršnikovem <i>Slovensko-nemškem slovarju</i>
P –	iztočnica ni zapisana v Pleteršnikovem <i>Slovensko-nemškem slovarju</i>
ESSJ +	iztočnica je zapisana v <i>Etimološkem slovarju slovenskega jezika</i>
ESSJ –	iztočnica ni zapisana v <i>Etimološkem slovarju slovenskega jezika</i>
it.	(za znakom ←) iztočnica izhaja iz italijanskega jezika
furl.	(za znakom ←) iztočnica izhaja iz furlanskega jezika
nem.	(za znakom ←) iztočnica izhaja iz nemškega jezika
fr.	(za znakom ←) iztočnica izhaja iz francoskega jezika
ang.	(za znakom ←) iztočnica izhaja iz angleškega jezika
1, 2	uvaja prvi, drugi itd. pomen, če obstajata vsaj dva
(1), (2)	glej prvi (drugi) pomen pri geslu
:	za pomensko razlago iztočnice uvaja narečno besedilo
;	v sopomensko-dvojničnem razdelku loči sopomenke in dvojnice pri posameznih pomenih
[← xxx]	(pri izvoru besede) izhaja iz
[prim.]	iztočnico primerjaj z dano besedo
[xxx]	redakcija (pri ponazarjalnih primerih, ko enostavni prepis ne prinese smiselne povedi)

7 SLOVAR OBLAČILNEGA IZRAZJA

A

arloy ▶ ar'lo:j -a m *ura* |*naprava za merjenje časa*| | ① [← furl. *orloi* 'ura'] SSKJ –, P –, ESSJ
+ (gl. geslo *orloy*)

armaron ▶ ərma'ro:n -a m *omara* |*večji kos pohištva za shranjevanje oblek*| | ☒ ⇒ LOMAR;
☒ ⇒ OMARA ① [← furl. *armaron* 'večja omara'] SSKJ –, P –, ESSJ –

B

balca ▶ 'ba:lca -e ž *obroba* |*trak, pas blaga za vidno obrobljanje ali okras obleke, oblačila*| | ☒ ⇒ VOLAN; ⇒ KAMUF; ⇒ KAMUFEK; ⇒ VOLANTIN ① [← it. *balza* 'obroba'] SSKJ
–, P –, ESSJ –

barberin ▶ bərbe'ri:n -a m *slinček* | ① [← furl. *barbe*, it. *barba* 'brada' + furl. *-in*] SSKJ –, P –,
ESSJ –

bareta ▶ ba're:ta -e ž *baretka* |*okrogla mehka čepica*: ro'bo:vi, čə so b'li: ve'li:ki, 'ta:ki, je
nər'di:ɥ ba're:tu 'ta:ta | ☒ ⇒ KAPA; ⇒ KLOBUK; ⇒ KLOBUKIČ; ⇒ ŠKUFA; ⇒ ŠKUFICA
SSKJ +

barva ▶ 'ba:rva -e ž *barva* |*lastnost predmeta*: ən po'te:m je 'mi:əla nə 'və:rɤ 'ti:sta šə'ro:ka
ob'li:əka, 'ra:zne 'ba:rve | ☒ ⇒ KOLOR SSKJ +

baštirati ▶ baš'ti:ərət -əm nedov. *naudarjati* |*spenjati z redkimi vbodi, navadno urezane dele
oblačila*| | ① [← it. *imbastire*, furl. *imbastî* 'speti, spenjati' + slov. *-irati*] SSKJ – (gl. geslo
naudariti), P –, ESSJ –

bel ▶ 'bi:əɥ 'bi:əla -o prid. *bel* |*take barve kot sneg ali mleko*: 'bi:əle 'šu:əlne, səm 'mi:əla 'jə:st
šan'da:le • ən s 'te:m smo p'ra:li, 'ne:, pərst'ra:le, smo 'və:ržli ta 'lu:ɤ, je 'pə:ršlo 'li:əpo, 'bi:əlo •
'ma: z 'ro:žəm, 'vi:əm, də so 'mi:əle 'ro:že, 'bi:əla o'bli:əka 'no:t je b'lo:dna | SSKJ +

bež ▶ 'be:jš -- -- prid. *bež* |*podoben naravni barvi volne, umazano bel*|: 'jə:st sə s'po:mnəm, də səm 'mi:əla 'e:n 'ta:k 'be:jš, je b'la: ob'li:əkca | SSKJ +

blago ▶ bla'ɣu:ə in blə'ɣu:ə -'a: s mn. *blago* |*tekstilni izdelki, tkanina*|: in ta 'fi:ərtəx je 'mo:ɣu 'bi:t, zə met 'ti:ədnom je 'bi:ɥ mo'ɣo:če, nə 'vi:əm, d'ru:ɣo blə'ɣu:ə ▪ kə 'jə:st səm 'da:la tər'ka:j bla'ɣa: p'ro:č, brəs pot'ri:əbe, 'ne: brəs pot'ri:əbe, də səm do'bi:la 'ki:, kə so b'li: ot'ro:ci 'mi:čkəni ▪ in je b'lo: 'e:no blə'ɣu:ə 'ta:ko əə ku 'ə:n 'žɑ:kəlj tə'ku:ə, 'ne: ▪ 'tu:ə 'tu:ə sə b'li: al vou'ne:no, nə p'ri:mer, zə 'mo:škeɣa zə ob'li:əko je b'lo: 'ta:ko blə'ɣu:ə de'be:lo ▪ 'ja:, 'li:əpo, 'li:əpo blə'ɣu:ə je b'lo:, vou'ne:no, ko'lu:ər k're:ma, 'vi:əm | SSKJ +

blek ▶ b'le:k -a m *zaplata* |*manjši kos blaga, usnja za prekrivanje, nadomeščanje raztrganega, izrabljenega dela*|: 'ja:, če je pər'si:la 'ma:ma, je b'lo: lə'pu:ə, b'le:k 'lo:žla 'ɣo:r ▪ za'jə:xtəm 'ɣo:r ən 'do:l, 'ɣo:r ən 'do:l 'ši:vən, brəs b'le:ka | ⇒ BLEKATI ⊙ [← furl. *blec* 'krpa, zaplata'] SSKJ –, P +, ESSJ +

blekati ▶ ble'ka:t -'a:m nedov. z *zaplato prekrivati, nadomeščati raztrgani, izrabljeni del česa*: smo ble'ka:l pəst'ra:l, a, smo jix ble'ka:l | ⇒ BLEK ⊙ [← nar. *blek* + slov. *-ati*] SSKJ –, P +, ESSJ + (gl. geslo *blèk*)

bloden ▶ b'lo:dən -dna -o prid. *vzorčast* |*ki ima vzorec*|: 'ma: z 'ro:žəm, 'vi:əm, də so 'mi:əle 'ro:že, 'bi:əla ob'li:əka 'no:t je b'lo:dna ən 'ro:že ve'li:ke | SSKJ –, P –, ESSJ –

bluza ▶ b'lu:za -e ž *bluza* |*žensko oblačilo za h krilu, navadno iz tanjšega blaga*|: b'lu:zu 'ni:smo 'ši:vəl, 'ni: 'ši:vəla 'ma:ma ▪ ən po'te:m je 'mi:əla nə 'və:rx 'ti:sta šə'ro:ka ob'li:əka, 'ra:zne 'ba:rve, 'po:le 'ta:k, 'ku:kər də bi b'la: b'lu:za, 'ma: bo'xa:ta ▪ z'de:j so b'li: ka'mu:fči, 'to: o'ku:əle 'vi:əš, b'lu:za, ən pa ta'ku: və'so:ko 'ɣo:r ta ka'mu:fč, u'ku:əle 'to:, 'ne: | ⇒ BLUZICA SSKJ +

bluzica ▶ b'lu:sca -e ž *bluzica*: smo z'də:rli in smo nər'di:li 'ku:kər, 'ne:, al 'bu:í šə'ro:ko k'ri:lo al 'li:əpo al b'lu:scu al 'tu:ə, ka'po:t 'tu:di, 'ne: | ⇒ BLUZA SSKJ +

bodi ▶ 'bo:di -ja m *bodi* |*enodelno oblačilo z rokavi in hlačnicami ali brez njih*| ⊙ [prim. ang. *body* 'telo, trup'] SSKJ –, P –, ESSJ –

bogat ▶ bo'xa:t -a -o in bo'γə:t -a -o prid. *okrašen* |ki vsebuje mnogo raznovrstnih elementov|: ən po'te:m je 'mi:əla nə 'və:rx 'ti:sta šə'ro:ka ob'li:əka, 'ra:zne 'ba:rve, 'po:le 'ta:k, 'ku:kər də bi b'la: b'lu:za, 'ma: bo'xa:ta in nə 'və:rx 'ti:sti ži'le: | SSKJ +

bolerin ▶ bole'ri:n -a m *bolero* |kratek ženski telovnik, ki se ne zapenja|: [...] k'ri:lo, 'nə:č ro'ka:vu, na 'və:rx pa 'ta:k bole'ri:n | ⇒ BOLERINČEK ① [← it. *bolero* 'kratek ženski telovnik' + furl. *-in*] SSKJ –, P –, ESSJ –

bolerinič ▶ bole'ri:nč -a m *bolerček* |kratek ženski telovnik brez rokavov, ki se ne zapenja|: tə'ku:ə, 'li:əp mater'ja:l ən nə 'ko:nc smo 'lo:žli 'ti:sti kordon'či:n, də je 'pə:ršla 'uə:n 'e:na ob'li:əka 'ta:ka, də nə 'mu:əreš. 'Li:x tə'ku:ə bole'ri:nč ▪ ən 'po:le nə 'və:rx 'ti:st bole'ri:nč 'ta:k 'bu:j k'ra:tk in 'ti:st kordon'či:n tə'ku:ə o'ku:əl ən o'ku:əle, 'ne: | ⇒ BOLERIN ① [← nar. *bolerin* + slov. *-ič*] SSKJ –, P –, ESSJ –

bombaž ▶ bom'ba:š -ža in bom'bə:š -ža m *bombaž* |*tkanina*| | SSKJ +

bordo ▶ bor'do: -- -- prid. *bordo* |podoben barvi rdečega vina, temno rdeč|: 'na:ša 'ma:ma je 'mi:əla tak'ra:t 'nu: s'la:uənostnu ob'li:əku, se z'mi:sləm, bor'do: | SSKJ +

borša ▶ 'bo:rša -e ž *torba* |priprava z ročajem, ročajema za prenašanje v roki| | ⇒ BORŠETA ① [← it. *borsa* 'torba'] SSKJ –, P – (gl. geslo *borsa* 'die Börse'), ESSJ –

boršeta ▶ bor'se:ta -e ž *torbica* |manjša, zlasti ženska torba za prenašanje denarja, kozmetičnih potrebščin in drugih manjših osebnih predmetov| | ⇒ BORŠA ① [← it. *borsetta* 'ženska torbica'] SSKJ –, P –, ESSJ –

bos ▶ 'bo:s -a -o prid. *bos* |ki ni obut|: 'ja:, smo xo'di:l ve'či:noma 'bo:si ▪ 'ja:, po'li:əti smo xo'di:l bo'si: | SSKJ +

bota ▶ 'bo:ta -e ž *škorenj* |obuvalo, ki sega do kolena ali čez| | ⇒ ŠKORENJ SSKJ +

boton ▶ bə'to:n -a in bu'to:n -a m *gumb*: ən 'po:tlə 'ə:n bə'to:n t'le:. 'Ja: 'be:n, zə bər'ye:še je zə'do:st, zə d'ru:ɣo so 'mi:əl 'pa:s | ☒ ⇒ KNOF ① [← furl. *boton* 'gumb'] SSKJ –, P –, ESSJ –

brolet ▶ bərco'le:t -a m *zapestnica* |*nakit*| | ① [← furl. *braçalet*, it. *braccialetto* 'zapestnica'] SSKJ –, P –, ESSJ –

brgeše ▶ bər'ye:še bər'ye:š ž mn. *hlače*: ən 'po:tlə 'ə:n bə'to:n t'le:. 'Ja: 'be:n, zə bər'ye:še je zə'do:st, zə d'ru:ɣo so 'mi:əl 'pa:s | ☒ ⇒ HLAČE; ⇒ BRGEŠINE ① [← furl. *braghessa* 'hlače'] SSKJ –, P +, ESSJ + ● BRGEŠE KRATKE *kratke hlače* |*katerih hlačnice segajo najdlje do kolen*: 'ja:, bər'ye:š k'ra:tk, 'ne:, s no'si:l | SSKJ + ● BRGEŠE NA ZGONEC *hlače na zvonec* |*ki imajo hlačnice spodaj razširjene*: bər'ye:še nə z'ɣo:nc | SSKJ –

brgešine ▶ bərɣe'si:ne bərɣe'si:n ž mn. *spodnje hlače* |*del spodnjega perila*: 'ma:, məd'ru:s, 'vi:əm, də so m'la:de ku'pu:vəle, 'ma: bərɣe'si:ne, fərš'te:nəste, 'ɣo:rke bərɣe'si:ne | ☒ ⇒ SPODNJE HLAČE; ⇒ BRGEŠE; ⇒ HLAČE ① [← furl. *braghessin* 'hlačke'] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *bragése*)

broška ▶ b'ro:ška -e ž *broška* | SSKJ +

bucika ▶ 'bu:cka -e ž *bucika* | ⇒ IGLA SSKJ +

bukle ▶ buk'le: -ja m *bukle* |*tkanina iz niti z drobnimi zankami*: 'ča:ki, 'ča:ki, ku sə je k'li:caɣ 'ti:st mater'ja:l ... buk'le:, buk'le:. Je ta buk'le: je, kə p'ri:de 'uə:n ... z'de:j ne 'vi:əm ku se 're:če 'ti:st mater'ja:l | SSKJ +

bunda ▶ 'bu:nda -e ž *bunda* |*podložen jopič z zadrgo*: n'jə:, n'jə: b'lo:, 'ni: b'lo: 'mo:de, 'ma: 'tu:t 'ni:so 'mi:əl te 'bu:nde, 'bu:nde 'va:jdəjo 'po:tlə 'uə:n | SSKJ +

bušt ▶ 'bu:št -a m *steznik* |*tesno oprijet del ženskega spodnjega perila, ki stiska in oblikuje telo* | ① [← furl. *bust*, it. *busto* 'steznik'] SSKJ –, P –, ESSJ –

buštin ▶ buš'ti:n -a m *životec* |žensko oblačilo brez rokavov, ki pokriva zgornji del telesa| ①
[← furl. *bustìn*, it. *bustino* 'životec'] SSKJ –, P –, ESSJ –

C

cavata ▶ cə'va:ta -e ž *copata*: pa čə smo pər'si:l, ku sə 're:če, o'pa:ŋkə, ku cə'va:tə, ku sə 're:če
| ☐ ⇒ PATAFLA; ⇒ OPANKA; ⇒ ŽOKA; ⇒ ŠKARPET; ⇒ ŠKAFAROTA ① [← furl.
čavate, it. *ciabatta* 'copata'] SSKJ –, P –, ESSJ –

cifus ▶ ci'fu:s -a m *vreteno* |priprava v obliki na koncih zožene palice, na katero se pri
predenju navija preja| ① [prim. furl. *fus* 'vreteno'] SSKJ –, P –, ESSJ –

cufek ▶ 'cu:fk -a m *cofek* | | ⇒ ČUF SSKJ +

cokla ▶ 'co:kla -e ž *cokla* |obuvalo z lesenim podplatom|: 'mo:j 'ta:ta je 'di:əlu 'co:kle, je 'di:əlu
'co:kle 'uə:n z 'li:əsa, je 'di:əlu 'co:kle zə 'u:se te va'si: ▪ 'sa:mo 'ta:tu so 'pər:ršli ko'pa:t, 'di:əlli
'ni:əki, 'ne:, pa 'o:n je nər'di:u 'e:n 'pa:r 'co:klu | SSKJ + ● ZAPRTE COKLE |*cokle, ki so*
spredaj zaprte: za'pə:rt 'co:kle | SSKJ –

cunjast ▶ 'cu:njast -a -o prid. *cunjast* |iz *cunj*| | SSKJ +

cviren ▶ c'vi:ərən -rna m *sukanec* |preja za šivanje|: 'ja: 'be:n, c'vi:ərən, 'ne:, smo ku'pu:vəl γa
u 'ta:lji ▪ 'mu:ərəm sp'ra:ut de'se:t, pe't'na:jst 'ja:jc, 'ne:səm pər'da:t 'nu: ko'ku:əšu, 'li:tər od
ž'γa:na, 'də:nəs ku'pi:m c'vi:ərən, 'ju:tre 'tu:ə, 'tu:ə, 'tu:ə | ☐ ⇒ NIT; ⇒ NITKA ① [← nem.
Zwirn 'sukanec'] SSKJ –, P +, ESSJ –

Č

čevelj ▶ 'če:vəl 'če:u'la m *čevelj* |obuvalo s trdnejšimi podplati, segajoče največ čez gleženj|:
'ja:, 'šu:əlnə, je ku'pi:la 'šu:əlnə nəm nə 'pa:t, nə 'pa:t 'če:u'le je ku'pi:la | ☐ ⇒ ŠOLEN; ☐ ⇒
ŠKARPA SSKJ +

črn ▶ 'čə:rən -rna -o prid. *črn* |take barve kot oglje ali saje|: 'ja:, smo 'mi:əl 'šu:əlne 'ni:ske, 'vi:dəš, 'tu:t smo 'mi:əl ə'r'ja:ve, smo 'mi:əl 'čə:rne, ŋ'se: 'so:rt, 'li:əpe 'šu:əlne ▪ kə kos'ta:njevo sə 'xi:tro u'ɣa:sne, p'r'i:de 'xi:tro 'čə:rno, 'ne: | SSKJ +

čuf ▶ 'ču:f -a m *cof* |urejen, povezan šop niti za okras| ⇒ CUFEK ① [← furl. *čuf*, it. *ciuffo* 'čop'] SSKJ –, P +, ESSJ +

D

dan ▶ 'da:n d'ne:va m *dan* | SSKJ + • ZA (VSAK) DAN *vsakdanji* |ki se nosi vsak dan|: 'a:, 'do:stka:rt, 'ja: 'be:n 'nu:, zə ŋ'sa:k 'da:n, 'nə:č, 'sa:mi smo nə'r'di:l, 'sa:mi ▪ smo 'co:kle no'si:l zə, zə 'da:n, pə'ta:flə 're:čəm, 'tu:t kə smo 'mi:əli 'bu:Í və'li:ki, 'ne:, pə'ta:flə | SSKJ –

debel ▶ de'be:ɥ -la -o prid. *debel* |ki ima med najbližjima nasprotnima ploskvama razmeroma veliko razsežnost|: kəl'ce:te, 'ni:so b'le: bə'r'ɣe:še, 'e:ŋkrət ot'ro:ci, 'vi:əš, so 'mi:əl kəl'ce:te de'be:le ▪ 'tu:ə 'tu:ə sə b'li: al voʊ'ne:no, nə p'r'i:mer, zə 'mo:škega zə ob'li:əko je b'lo: 'ta:ko blə'ɣu:ə de'be:lo, 'vo:ɥna, 'tu:t tə'ku:ə 'ku: s 'lo:žu, tə'ku:ə je os'ta:lo, 'ne: | SSKJ +

delati ▶ 'di:ələt -əm nedov. **1** *delati* |zavestno uporabljati telesno ali duševno energijo za pridobivanje dobrin|: 'ro:pce smo 'di:ələli 'tu:di 'ɥə:n sə, 'ɥə:n s pəst'ra:l, 'ɥə:n z ə'r'ju:x ▪ al je 'bi:ɥ 'e:n k'no:f al 'ni: 'bi:ɥ 'nə:č, 'ne:. 'Tu:ə 'vi:əm, kə je 'di:əlla 'tu:di 'ma:ma, 'ši:vəla zə, zə 'ta:tu tə'ku:ə, 'ne: ▪ 'mo:ja 'ma:t je ŋ'se:ɣa 'di:əlla | SSKJ + **2** *biti dejaven na določnem področju*: 'po:tle, nə p'r'i:mər, 'mi: smo 'mi:əli 'do:l d'vi:ə s'ta:ri 'no:ni, 'e:ko, 'tu:ə je 'tu:di 'e:n, ka'ku:ə, te so b'le: pa pə'se:bno ob'le:čəne, 'ne:, 'ku:kər z'de:j, kə 'di:ələjo folk'lo:ru, 'ne: | SSKJ +

dol ▶ 'do:l prisl. *dot*: 'ja:, 'tu:t ot 'pa:sa 'do:l smo 'mi:əl ▪ za'jə:xtəm 'ɣo:r ən 'do:l, 'ɣo:r ən 'do:l 'ši:vəm ▪ ob'li:əkca pa 'ta:k ka'mu:fč 'xo:r na ro'ka:ɥču čə're:s 'do:l, 'ne: | SSKJ +

dolg ▶ 'du:x -ɣa -o prid. *dolg* |ki ima med skrajnima koncema razmeroma veliko razsežnost|: 'ma: k'ri:le, 'ma: 'sa:mo 'ti:ste k'ri:le so 'bu:Í tə'ku:ə, 'ne:, 'jə:st sə sə z'mi:sləm 'tu:t 'bu:Í šə'ro:kə, 'bu:Í 'du:ɣe 'ne:, ŋ 'pa:su 'bu:Í tə'ku:ə ▪ 'ja: 'be:n, k'ri:lo 'ni:səm 'mi:əla p'ro:ɥ 'du:ɣo,

'ne:, sɛm 'mi:əla pɔt kɔ'li:ənəm nɑ'vɑ:dno, 'ne: ▪ 'ja:, 'mo:šk so nɔ'si:l vɛ'çi:noma 'du:x
[bɔrye'si:ne] ▪ 'ni:səm 'mi:əla [...] 'du:x k'ri:l 'jɔ:st, 'ni:səm š'la: zə 'mo:du | SSKJ +

dota ▶ 'do:ta -e ž *dota* |premoženje, ki ga prinese žena v zakon| | SSKJ +

dvakrat ▶ d'va:krət prisl. *dvakrat* | SSKJ + ● DVAKRAT REZANO |ukrojeno iz dveh delov|:
'vi:əš, kə so 'ti:ste ob'li:əke, kə so 'mi:əl t'ri:krət, 'tu:ə sɛm 'tu:t 'jɔ:st 'mi:əla. 'E:ŋkrət 'ri:əzəno,
d'va:krət 'ri:əzəno, t'ri:krət 'ri:əzəno | ⇒ REZAN SSKJ –

džaka ▶ 'ža:ka -e ž *jopa* |vrhnje oblačilo, ki pokriva zgornji del telesa in se spreadaj zapenja|
| ① [← it. *giacca* 'jopa'] SSKJ –, P –, ESSJ –

džersi ▶ 'že:rsi -ja m *džersi* |zelo mehka, raztegljiva pletenina iz volne ali umetnih vlaken|
| SSKJ +

džile ▶ ži'le: -ja m *telovnik* |vrhnje oblačilo brez rokavov, ki pokriva zgornji del telesa|: 'mi:
smo 're:kli ži'le:. In 'to: je 'mo:γlo 'bi:t š'ti:kəno, 'ne: ▪ 'ti:sti xo'la:r je 'mo:γu 'bi:t š'ti:kən ▪
s'po:di 'ta:ko nab'ra:no, 'ne:, 'mi: smo 're:kli t'le: 'šo:ko šoto'go:na ən pɔ'te:m je 'mi:əla nə
'və:rx 'ti:sta šə'ro:ka ob'li:əka, 'ra:zne 'ba:rve, 'po:le 'ta:k, 'ku:kər də bi b'la: b'lu:za, 'ma:
bo'xa:ta in nə 'və:rx 'ti:sti ži'le:, 'ne: ən pa 'ti:sti 'fi:ərtɔx sp'ri:ədi, 'ne: | ⇒ DŽILETINO ① [←
it. *gile*, furl. *gilè* 'telovnik'] SSKJ –, P –, ESSJ –

džiletino ▶ žile'ti:no -a m *majhen telovnik* | ⇒ DŽILE ① [prim. it. *gile*, furl. *gilè* 'telovnik' + it.
-ino] SSKJ –, P –, ESSJ –

džins ▶ 'ži:ns -a m *džins* |bombažna tkanina| | SSKJ +

E

enkrat ▶ 'e:ŋkrət prisl. *enkrat* **1** |izraža ne natančneje določen čas v preteklosti, v katerem se
kaj zgodi|: kəl'ce:te, 'ni:so b'le: bɔr'ye:še, 'e:ŋkrət o'tro:ci, 'vi:əš, so 'mi:əl kəl'ce:te dɛ'be:le
| SSKJ + **2** |izraža eno ponovitev|: smo 'mi:əl 'γo:r na 'və:rx s'po:da ob'li:əko, jə ob'li:əka je
b'la: 'tu:di u'ma:zəna, 'na:ša 'ma:t je p'ra:la 'e:ŋkrət nə 'ti:ədən, 'ne: | SSKJ + ● ENKRAT

REZANO |ukrojeno iz enega dela|: 'vi:əš, kə so 'ti:ste ob'li:əke, kə so 'mi:əl t'ri:krət, 'tu:ə səm 'tu:t 'jə:st 'mi:əla. 'E:ŋkrət 'ri:əzəno, d'va:krət 'ri:əzəno, t'ri:krət 'ri:əzəno | ⇒ REZAN SSKJ –

F

facol ▶ fa'cu: fa'cu:əla in fə'co:u fə'co:la m *ruta* |žensko pokrivalo|: in fə'cu: nə γ'la:vi je 'mo:γla 'mi:ət 'tu:t 'mo:ja 'ma:ma ▪ fə'co:u nə γ'la:vi je b'la: ve'li:ka 'ri:əč, 'ne: ▪ že:nška kon'ča:na, də je 'mi:əla fə'cu: nə γ'la:vi ən 'fi:ərtəx | ① [prim. furl. *fačolet* 'ruta', it. *fazzoletto* 'robec, ruta'] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *façonêtel*)

farfala ▶ fər'fa:la -e ž *metuljček* |(modni) dodatek, navadno k moški obleki, v obliki pentlje na sprednji strani srajce| | ⇒ FARFALINA ① [← it. *farfalla* 'metulj'] SSKJ –, P –, ESSJ –

farfalina ▶ fərfa'li:na -e ž *manjši metuljček* |(modni) dodatek, navadno k moški obleki, v obliki pentlje na sprednji strani srajce| | ⇒ FARFALA ① [← it. *farfallina* 'metuljček'] SSKJ –, P –, ESSJ –

farfolino ▶ fərfo'li:no -a m *naborek* |nabran ali naguban okrasni trak, našit na posamezne dele zlasti ženske obleke|: 'ma: ob ne'di:əljəx je 'mo:γu 'bi:t 'li:əp 'fi:ərtəx, də je 'mi:əu o'ku:əle 'ti:sti |fərfo'li:no {med smehom}| | ☐ ⇒ KAMUF; ☐ ⇒ VOLAN; ⇒ KAMUFEK; ⇒ VOLANTIN ① [← it. *farfallina* 'metuljček'] SSKJ –, P –, ESSJ –

fertoh ▶ 'fi:ərtəx -a in 'fi:ərtəx -a m *predpasnik*: in ta 'fi:ərtəx je 'mo:γu 'bi:t, zə met 'ti:ədnom je 'bi:u mo'γo:če, nə 'vi:əm, d'ru:γo blə'γu:ə ▪ 'ma: ob ne'di:əljəx je 'mo:γu 'bi:t 'li:əp 'fi:ərtəx, də je 'mi:əu o'ku:əle 'ti:sti |fərfo'li:no {med smehom}| | ⇒ GURMALON ① [prim. nar. nem. *Vortuch* 'predpasnik'] SSKJ –, P –, ESSJ –

fineca ▶ fi'ne:ca -e ž *boljše, kakovostno blago*: tə'ku:ə 'bu:í x'ru:əbo, 'ni: b'lo: 'te:x, 'te:x, 'te:x fi'ne:c ku kə so z'de:j, 'bo:í, 'ne: | ⇒ FIN ① [← it. *finezza*, furl. *finece* 'tenkost, drobnost, finost'] SSKJ –, P –, ESSJ –

fin ▶ 'fi:n -a -o prid. *fin* |višje, bolj izbrane vrste; boljši, izbran|: 'ma: 'tu:ə je 'pə:ršlo že po'te:m, če si 'me:u d'na:r za ku'pi:t, 'ne:. Ęn də si nər'di:u ob'li:əku 'bo:l 'fi:nu | ⇒ FINECA SSKJ +

flok ▶ f'lo:k -a m *pentlja* |trak, zavezan v okrasni vozal z dvema zankama| | ⇒ FLOKIČ ① [← furl. *floc* 'svileni trak', it. *fiocco* 'pentlja'] SSKJ –, P –, ESSJ –

flokič ▶ f'lo:kč -a m *manjšalnica od flok* | ⇒ FLOK ① [← furl. *floc* 'svileni trak', it. *fiocco* 'pentlja'+ slov. -ič] SSKJ –, P –, ESSJ –

fodra ▶ fod'ra: -'e: in 'fo:dra -e ž *podloga* |tkanina, usnje, ki se prišije, prilepi na notranjo stran oblačila, obuvala|: 'a:, fod'ra:, 'ne:. 'Jə:st nə 'pu:əmnəm, də bi 'mi:əla 'kə:šno k'ri:lo fod'ra:no 'te:krət, [...] 'do:l k'ri:lo, 'ma:, 'ma: 'fo:dru, zə 'do:l, 'ne: | ① [← furl. *fodre*, it. *fodera* 'podloga, podšiv'] SSKJ –, P –, ESSJ –

fodran ▶ fod'ra:n -a -o prid. *podložen* |ki ima podlogo|: 'jə:st nə 'pu:əmnəm, də bi 'mi:əla 'kə:šno k'ri:lo fod'ra:no 'te:krət | ① [← furl. *fodre* 'podloga, podšiv' + slov. -an] SSKJ –, P –, ESSJ –

folklor ▶ folk'lo:ra -e ž *folklor* |folklorna oblačila|: 'po:tle, nə p'ri:mər, 'mi: smo 'mi:əli 'do:l d'vi:ə s'ta:ri 'no:ni, 'e:ko, 'tu:ə je 'tu:di 'e:n, ka'ku:ə, te so b'le: pa po'se:bno ob'le:čəne, 'ne:, 'ku:kər z'de:j, kə 'di:əljə folk'lo:ru, 'ne: | SSKJ +

forketa ▶ for'ke:ta -e ž *lasnica*: for'ke:ta zə ko'ko:n | ① [← furl. *forchete* 'sponka za lase'] SSKJ –, P –, ESSJ –

frak ▶ fra:k -a m *škric* |vsak od obeh močno podaljšanih delov na hrbtni strani fraka|: kəmi'zo:la nə fra:k | SSKJ +

frontin ▶ fron'ti:n -a m *ščitek* |del pokrivala, ki ščiti čelo, oči|: 'ka:pa nə fron'ti:n | ⇒ KAPA ① [prim. furl. *frontin* 'naličnik'] SSKJ –, P –, ESSJ –

frotir ▶ fro'ti:ər -ja m *frotir* |zankasta bombažna tkanina| | SSKJ +

frštenjast ▶ fərš'te:ńast -a -o prid. *flanelast* |iz *flanele*|: 'ma:, məd'ru:s, 'vi:əm, də so m'la:de ku'pu:vəle, 'ma: bərye'si:ne, fərš'te:ńəste, 'ɣo:rke bərye'si:ne | ① [prim. furl. *frustagn* 'barhant'²¹] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *frštajn*)

G

gajofa ▶ xo'jo:fa -e ž *žep* |*majhni vreči podoben del na oblačilu za spravljajanje manjših predmetov*| | ☒ ⇒ ŽEP ① [← furl. *gajofe* 'velik žep'] SSKJ –, P –, ESSJ –

gamaša ▶ xa'ma:ša -e ž *gamaša* |*prevleka za čez čevlje, ki varuje gležnje ali tudi meča pred mrazom in snegom*| | SSKJ +

gladek ▶ ɣ'la:tk -a -o prid. *gladek* |*ki ima površino brez izboklin, vdolbin*|: je ta buk'le: je, kə p'ri:de 'uə:n ... z'de:j ne 'vi:əm ku se 're:če 'ti:st mater'ja:l. 'Jə:st ot 'ti:sti k'rə:t ... 'ni: b'lo: ɣ'la:tko, je 'pə:ršlo 'uə:n ku də bi b'lo: 'ši:vəno, 'vi:əš | ☒ ⇒ LIŠ SSKJ +

golar ▶ xo'la:r -ja m *ovratnik* |*del obleke, srajce ob vratu, navadno za okras*|: s'ra:jca je 'mo:ɣla 'mi:ət xo'le:t, smo 're:kli, 'ne:, 'ti:sti xo'la:r je 'mo:ɣu 'bi:t š'ti:kən | ⇒ GOLARIČ; ⇒ GOLET ① [← furl. *golâr* 'ovratnik (pri srajci)'] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *goler*) ● GOLAR NA ŠPIK *koničast ovratnik*: xo'la:r nə š'pi:k | SSKJ –

golarič ▶ ɣo'la:rč -a m *manjšalnica od golar*: ve'li:ko je nə'r'di:la 'te:x re'či:, je sk'va:čkəla, pa je 'lo:žla 'kə:šən ɣo'la:rč, pa je nə'r'di:la 'kə:šən, 'vi:əš, ok'ra:s | ⇒ GOLAR, ⇒ GOLET ① [← furl. *golâr* + slov. *-ič*] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *goler*)

golarina ▶ xolə'ri:na -e ž *kravata* |(modni) *dodatek, navadno k moški obleki, ki se namešča pod ovratnik srajce*| | ① [← furl. *golarine* 'kravata'] SSKJ –, P –, ESSJ –

golet ▶ xo'le:t -a m *ovratnik* |*del srajce ob vratu, navadno za okras*|: s'ra:jca je 'mo:ɣla 'mi:ət xo'le:t, smo 're:kli, 'ne:, 'ti:sti xo'la:r je 'mo:ɣu 'bi:t š'ti:kən | ⇒ GOLAR; ⇒ GOLARIČ ① [← furl. *golet* 'ovratnik (pri srajci)'] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *goler*)

²¹ *barhant* 'debela, na narobni strani kosmata bombažna tkanina'.

gor ▶ 'ɣo:r prisl. *gor*: 'ja:, če je pər'si:la 'ma:ma, je b'lo: lə'pu:ə, b'le:k 'lo:žla 'ɣo:r {smeh} ▪ al pa 'tu:ə so b'li: 'te:kret 'ti:ste 'mo:de al pa ku z'da:j, kə je 'ti:sto 'xo:r šə'ro:ko, s'po:dej nə z'ɣo:nc | SSKJ + ● IMETI kaj GOR *biti v kaj oblečen*: zə p'ra:znik səm 'mi:əla ot 'pa:sa, 'po:le səm 'mi:əla d'ru:ɣu b'lu:zu 'ɣo:r, 'ne: al pa kompən'ja:no ob'li:ək | SSKJ –

goranja ▶ xo'ra:nja -e ž *krilo* |žensko vrhnje oblačilo|: xo'ra:nja ot 'pu: 'do:l | ☒ ⇒ KRILO; ⇒ KRILCE; ⇒ KOTULIN SSKJ – (gl. geslo *gornji* in *gorenji*), P – (gl. geslo *gornji* in *gorenji*), ESSJ –

gorek ▶ 'ɣo:rk -a -o prid. *topel* |ki varuje, ščiti pred mrazom|: bəɣe'si:ne, fərš'te:nəste, 'ɣo:rke bəɣe'si:ne | SSKJ +

gost ▶ 'ɣo:st -a -o prid. *gost* |ki sestoji iz enot, razvrščenih v majhnih medsebojnih presledkih|: 'ja:, je b'lo: te blə'ɣu:ə, 'ɣo:sto, də 'ni: š'lo: s'ku:əs | SSKJ +

grob ▶ x'ru:əp -ba -o prid. *grob* |ki ni dokončno izdelan, obdelan|: s'po:dnje x'la:če so b'le: 'či:sto dər'ɣa:čne. Tə'ku:ə 'bu:í x'ru:əbo, 'ni: b'lo: 'te:x, 'te:x, 'te:x fi'ne:c ku kə so z'de:j, 'bo:í, 'ne: | SSKJ +

grogren ▶ grog're:n -a m *grosgrain* |težka svilena tkanina, tkana kot rips ali platno| | ☉ [prim. ang. *grosgrain* 'vrsta težke svile'] SSKJ +, P –, ESSJ –

gurmalon ▶ ɣurma'lo:n -a m *predpasnik* | ☐ ⇒ FIRTOH ☉ [prim. it. *grembiule* 'predpasnik'] SSKJ –, P –, ESSJ –

gvant ▶ ɣ'və:nt -a m *moška obleka*: 'kə:dər je 'ta:tu, če je b'lo: zə 'nə:rdit ɣ'və:nt. 'Ma:mi 'kə:šnu ob'li:əku, kər so 'mi:əl pede'se:t 'li:ət po'ro:ke ▪ 'a:, so 'mi:əl ɣ'və:nt 've:č, 'mo:ški. Še 'mo:ji ot'ro:c, kə so b'li:, kə so b'li: 'mi:xən, kə s š'li: ɥ opxa'ji:lo, 'mo:ja 'ma:t je nap'ra:ɥla ɣ'və:nt ▪ sə 'šo:do smo p'ra:l. Zə ɣ'və:nt 'šo:da, 'ne:, 'ne: | SSKJ +

H

hlače ▶ x'la:če x'la:č ž mn. *hlače*: 'ni:səm 'mi:əla əŋ'ku:əl x'la:če 'jə:st, 'ne: 'ni:səm, 'ni: b'lo: 'tu:di mo'de:rna x'la:če, 'že:nske də s no's:il, 'ni: b'lo: ▪ n'jə:, n'jə:, no'be:dna 'že:nska 'ni: no'si:la x'la:če | ☒ ⇒ BERGEŠE SSKJ + ● SPODNJE HLAČE |*del spodnjega perila*|: 'mo:ja 'ma:ma je 'mi:əla še 'ti:ste s'po:dnje x'la:če, kə 'ni:so b'le: za'pə:rte, so b'le: ot'pə:rte oc'po:da ▪ 'sa:mo k'ri:lo je nər'di:la nəm, s'ra:jc, 'tu:t bəryə'si:ne, x'la:če s'po:dnje, 'ne: ▪ s'po:dnje x'la:če so b'le: 'či:sto dər'ya:čne. Tə'ku:ə 'bu:í x'ru:əbo, 'ni: 'b'lo: 'te:x, 'te:x, 'te:x fi'ne:c ku kə so z'de:j | SSKJ +

I

igla ▶ 'jə:ɣla -e ž *šivanka*: 'ja:, jə'la:, 'ne:, 'mi:za je b'la: ve'li:ka, pə'ri:əzəla, z'mi:ərla ən tə'ku:ə ▪ 'ja:, 'jə:ɣla 'du:ɣa 'mo:re 'bi:t zə 'ma:ju, 'ne: | ⇒ BUCIKA SSKJ +

intimela ▶ inti'me:la -e ž *prevleka za vzglavnik* | ☉ [← fur. *intimele* 'prevleka za vzglavnik'] SSKJ –, P –, ESSJ –

iti ▶ 'i:ti in 'jə:t ɣ'ra:m nedov. in dov. *iti* **1** |*opraviti kako pot*|: 'e:ko, z'de:j 'jə:st ɣ'ra:m ɥ Če'də:t | SSKJ + **2** |*izraža dejanje, ki ga nakazuje dopolnilo*|: čə je 'o:na 'ki: nər'di:la, 'ti: si 'mo:ɣu 'və:rnət 'po:le, 'i:ti ji 'ki: nər'di:t, poɣ'ra:pt se'nu:ə, o'či:stət t'ra:vu | SSKJ + ● ITI PRAV *biti prav* |*ustrezati meram*|: 'o:na je, nə p'ri:mər, iz 'e:ne ob'li:əke, čə 'ni: š'la: p'ra:ɥ, 'vi:əš d'ru:ɣi k'ro:ji 'tu:ə | SSKJ –

J

jama ▶ 'ja:ma -e ž *gumbnica*: 'ja:ma zə bu'to:n | SSKJ –, P –, ESSJ –

japonka ▶ ja'po:nka -e ž *japonka* |*obuvalo z dvema jermenoma, ki se združena namestita med prvi in drugi prst*| | SSKJ +

jezik ▶ jə'zi:k -a m *jezik* |*pri čevlju*|: jə'zi:k pər 'šu:əlnu | SSKJ +

K

kalceta ▶ kəl'ce:ta -e ž *nogavica* | ☒ ⇒ NOGAVICA; ⇒ KALCETON; ⇒ KALCINA ① [← it. *calzetta*, furl. *čhalcete* 'kratka nogavica'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kalceton ▶ kəlce'to:n -a m *dokolenka* |*nogavica, ki sega do kolen*| | ⇒ KALCETA; ⇒ KALCINA; ⇒ NOGAVICA ① [← it. *calzettone* 'dokolenka', furl. *čhalčon* 'dokolenke'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kalcina ▶ kəl'ci:na -e ž *kratka nogavica* |*ki sega do gležnjev ali malo čez gležnje*| | ⇒ KALCETA; ⇒ KALCETON; ⇒ NOGAVICA ① [← it. *calzino*, furl. *čhalcìn* 'kratka nogavica'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kamižola ▶ kəmi'žo:la -e in kəmə'žo:la -e ž *kamižola* |*kratek, navadno oprijet moški suknjič*: 'uə:n s kə'po:ta sə je nər'di:la kəmi'žo:la | SSKJ +

kampana ▶ kam'pa:na -e in kəm'pa:na -e ž *zvonec* |*zvončasto razširjeni del oblačila*: 'ja:, č'jə:kə je ž'ni:dərca, je pər'si:la ob'li:əku, 'ma: 'o:na je 'ši:vəla ve'či:noma ob'li:əkə 'li:š, 'li:š, 'ma: 'tu:t nə kam'pa:ne, 'ne:, sə 're:če nə kam'pa:ne, 'ne:, je pər'si:la ▪ də s nər'di:l kəm'pa:nu | ☒ ⇒ ZGONEC ① [← it. *campana* 'zvonec'] SSKJ –, P + (gl. geslo *kampanēlica* 'das Glöckchen'), ESSJ –

kamuf ▶ ka'mu:f -a m *volan* |*nabran ali naguban okrasni trak, našit na posamezne dele zlasti ženske obleke*: ka'mu:f, ka'mu:f, po [...] 'na:še bre'ža:nsko, 'ne: | ☒ ⇒ VOLAN; ☒ ⇒ FARFOLINO; ⇒ KAMUFEK; ⇒ VOLANTIN ① [← furl. *camuf* 'obroba, volanček'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kamufič ▶ ka'mu:fč -a m *manjšalnica od volan*: z'de:j so b'li: ka'mu:fči, 'to: o'ku:əle 'vi:əš, b'lu:za, ən pa ta'ku:ə və'so:ko 'ɣo:r ta ka'mu:fč, u'ku:əle 'to:, 'ne: ▪ 'tu:ə 'tu:t sə z'mi:sləm 'u'se:, ob'li:əkca pa 'ta:k ka'mu:fč 'xo:r na ro'ka:uču čə're:s 'do:l, 'ne: | ☒ ⇒ VOLANTIN; ⇒ KAMUF; ⇒ FARFOLINO; ⇒ VOLAN ① [← furl. *camuf* 'obroba, volanček' + slov. -ič] SSKJ –, P –, ESSJ –

kamužlin ▶ kəmuž'li:n -a m *moški telovnik* | ① [← furl. *camisolin* 'telovnik'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kanotera ▶ kənə'ti:əra -e ž *spodnja majica brez rokavov | del spodnjega perila* | ① [← it. *canottiera* '(spodnja) majica brez rokavov'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kapa ▶ 'ka:pa -e ž *kapa | pokrivalo* | ☒ ⇒ ŠKUFA; ⇒ ŠKUFICA; ⇒ FRONTIN; ⇒ BARETA; ⇒ KLOBUK; ⇒ KLOBUKIČ SSKJ +

kapot ▶ kə'po:t -a m *površnik | krajši moški plašč iz lažjega, navadno volnenega blaga*: 'tu:t klo'bu:kč səm 'jə:st no'si:la, 'ma: smo ɣa nə'r'di:l, 'uə:n s_()ta:rix kə'po:ta, 'uə:n s tə'ku:ə ▪ z'de:j ku, kə ɣovo'ri:m tə'ku:ə 'ne:, nə p'ri:mər smo 'mi:əli 'kə:šne s'ta:re ob'li:əke od 'no:notu 'tu:ə, 'ti:ste se 'ni: 'və:ɣlo p'ro:č, sə je nə'r'di:lo, 'uə:n s kə'po:ta sə je nə'r'di:la kəmi'zo:la | ⇒ POVRŠNIK; ⇒ TOVRŠ ① [← furl. *capot* 'površnik, telovnik', it. *cappotto* 'zimski plašč'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kapuca ▶ ka'pu:ca -e ž *kapuca | pokrivalo, prišito ali pripeto k oblačilu* | SSKJ +

kavalerica ▶ kavale'ri:ca -e ž *konjeniška uniforma* | ① [prim. it. *cavallo* 'konj'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kavbojke ▶ kaʊ'bo:jke kaʊ'bo:jk ž mn. *kavbojske hlače* | SSKJ +

ketna ▶ 'ki:ətna -e ž *debelejša verižica | okrasni predmet* | ⇒ KETNICA ① [← stvn. *keťňa*, *chěťňna*, srvn. *keťen(e)* 'veriga'] SSKJ –, P + (gl. geslo *keťina* 'die Kette' – iz stvn. *chetina*), ESSJ + (gl. geslo *ket(i)na*)

ketnica ▶ 'ki:ətəncə -e ž *verižica | okrasni predmet* | ⇒ KETNA ① [← stvn. *keťňa*, *chěťňna*, srvn. *keťen(e)* 'veriga' + slov. *-ica*] SSKJ –, P + (gl. geslo *keťina* 'die Kette' – iz stvn. *chetina*), ESSJ + (gl. geslo *ket(i)na*)

kimona ▶ ki'mo:na -e ž *kimono* |vrhnje oblačilo s širokimi rokavi in pasom|: səm 're:kla z'de:j, səm 'vi:dla po tele'vi:zji, žile'ti:no, tək'u:ə na 'vi:, 'ma:lček 'ja: pa 'ne:, ki'mo:na, 'te:krət sə je 're:klo ki'mo:na | SSKJ +

kita ▶ 'ki:ta -e ž *kita* |iz treh ali več pramenov spleteni lasje| | SSKJ +

klobič ▶ k'lo:pč -a m *klobčič* |kar je zvito v kroglasto obliko|: 'me:tər ŷ k'lo:pču | SSKJ –

klobukič ▶ klo'bu:kč -a m *klobuček*: 'tu:t klo'bu:kč səm 'jə:st no'si:la, 'ma: smo γa nər'di:l, 'uə:n s_()ta:rix kə'po:ta, 'uə:n s tək'u:ə | ⇒ KLOBUK; ⇒ BARETA; ⇒ KAPA; ⇒ ŠKUFA; ⇒ ŠKUFICA SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *klobúk*)

klobuk ▶ klo'bu:k -a m *klobuk* |pokrivalo| | ⇒ KLOBUKIČ; ⇒ BARETA; ⇒ KAPA; ⇒ ŠKUFA; ⇒ ŠKUFICA SSKJ +

knof ▶ k'no:f -a m *gumb*: 'ja:, k'ra:tke in 'to: sp'ri:ədi sa'mo: 'na: otpər'ti:na, 'ne:. Al je 'bi:ŷ 'e:n k'no:f al 'ni: 'bi:ŷ 'nə:č, 'ne: | ⇒ BOTON ① [← nem. *Knopf* 'gumb'] SSKJ –, P +, ESSJ +

kokon ▶ ko'ko:n -a m *na zatilju v klobčič zviti lasje* | ① [← furl. *cocon* 'svitek las'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kolor ▶ ko'lu:ər -ja m *barva* |lastnost predmeta| | ☐ ⇒ BARVA ① [← furl. *colôr*, it. *colore* 'barva'] SSKJ –, P –, ESSJ + ● KOLOR NOLA *lešnikova barva*: zə 'bi:ərəm pa smo 'mi:əl ko'lu:ər 'no:la, voŷ'ne:no blə'ŷu:ə je b'lo:, je pər'ši:la ž'ni:dərca | SSKJ – ● KOLOR KREMA *rumeno bela barva*: 'ja:, 'li:əpo, 'li:əpo blə'ŷu:ə je b'lo:, voŷ'ne:no, ko'lu:ər k're:ma, 'vi:əm | SSKJ –

kolovrat ▶ kələŷ'rət -a m *kolovrat* |lesena priprava za ročno predenje| | SSKJ +

končan ▶ kon'ča:n -a -o prid. *urejen* |v skladu z oblačilnimi zahtevami|: fə'co:ŷ nə γ'la:vi je b'la: ve'li:ka 'ri:əč, 'ne:. 'Mi:sləm, je b'la: 'že:naska kon'ča:na, də je 'mi:əla z'va:zjən, tək'u:ə 'sə:m, 'ne:. 'Že:naska kon'ča:na, də je 'mi:əla fə'cu: nə γ'la:vi ən 'fi:ərtəx. Čə 'ne:, 'ni: ... 'ni: b'la: 'že:naska | SSKJ –, P –, ESSJ –

konec ▶ 'ko:nc -a m *konec 1 del, prostorsko najbolj oddaljen od izhodišča, začetka*: 'vi:əš, 'ki: smo 'tu:di na 'ko:nci ob'li:ək əəə, Ma'ri:ja, 'ma: kə'ku:ə sə jə 're:klo ... 'a:, kordon'či:no | SSKJ + 2 |*odrezek, ostanek*: smo 'di:əlli 'ro:pce s 'ko:ncu blə'ɣa: | SSKJ +

konvjarta ▶ konv'ja:rta -e ž *posteljno pregrinjalo |kos tkanine, s katerim se pregrinja posteljo|* | ⇒ KOVTER; ⇒ ŠKLAVINA ① [← furl. *cuvierte* 'odeja, pregrinjalo'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kopalke ▶ ko'pa:lkə ko'pa:lk ž mn. *kopalke |kopalna obleka|* | ⇒ KOŠTUM SSKJ +

koraj ▶ ko'ra:j -a m *koralde |ovratni nakit iz na vrvici nanizanih, navadno enakih drobnih predmetov|* | ① [← furl. *corai* 'koralala (nakit)'] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *korálda*)

kordončino ▶ kordon'či:no -a m *okrasna vrvica*: 'vi:əš, 'ki: smo 'tu:di na 'ko:nci ob'li:ək əəə, Ma'ri:ja, 'ma: kə'ku:ə sə jə 're:klo ... 'a:, kordon'či:no | ⇒ KORDONE SSKJ –, P –, ESSJ –

korpet ▶ kor'pe:t -a m *ženski telovnik* | ① [← it. *corpetto* 'telovnik, životec'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kos ▶ 'ko:s -a m *kos |sestavni del obleke|*: šə'ro:ko je b'lo:, so b'li: 'vi:č ko'sa: 'no:t 'lo:žən, 'ne: ▪ 'vi:č 'ko:se | SSKJ +

kosmat ▶ kos'ma:t -a -o prid. *kosmat |ki ima negladko površino, navadno s štrlečimi dlakami ali vlakni|*: 'ta:ko kos'ma:to, je b'lo: pa ze'lo: 'li:əpo. 'Te:kərt je b'la: 'ti:sta 'mo:da | SSKJ +

košnel ▶ koš'ni:əl -a m *vzglavnik |blazina za pod glavo|*: 'ko:ʉtər, 'u:ni koš'ni:əl, b'la: 'no:t 'vu:na al pa 'pe:rje, 'pe:rje ot perut'ni:ne | ⇒ KUŠIN; ⇒ KUŠIN; ⇒ KUŠINIČ; ⇒ KUŠINIČ ① [prim. furl. *cušîn* 'blazina, vzglavnik'] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *kušîn*)

koštum ▶ koš'tu:m -a m *kostum |enodelne kopalke|* | ⇒ KOPALKE ① [← it. *costume* 'kostum'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kotulin ▶ kutu'li:n -a m *kombineža |del ženskega spodnjega perila v obliki obleke brez*

rokavovl | ☒ ⇒ KRILO; ⇒ KRILCE ① [← fur. *cotule* 'krilo' + fur. *-in*] SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *kótula*)

kovter ▶ 'ko:ʉtər -tra m |*prešita odeja*|: šklə'vi:na je b'la:, 'ne:, 'tu:t 'ko:ʉtər smo 'mi:əl ▪ 'ko:ʉtər, 'u:ni koš'ni:əl, b'la: 'no:t 'vu:na al pa 'pe:rje, 'pe:rje ot perut'ni:ne | ☒ ⇒ KONVJARTA, ⇒ ŠKLAVINA SSKJ +

krajda ▶ k'ra:jda -e ž *krojaška kreda* |*snov za risanje krojev na blago*| | SSKJ +

krancelj ▶ k'ra:ncel -člá m *poročni venček*: 'ja:, 'te:krət, kə s_()e poroč'i:li, je b'lo: mu 're:čt, 'bi:əlu ob'li:əku, |k'ra:ncel' ʎo:r {med smehom}| ən 'za:di 'do:l | ☒ ⇒ VENEK SSKJ +

kratkie ▶ k'ra:tkie -a -e prid. *zelo kratek*: ki'mo:na tək'ku:ə, tək'ku:ə 'ma:lček 'uə:n, k'ra:tkice. 'Do:l pa k'ri:lo 'du:ʎo je b'lo: | SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *krátek*)

kratek ▶ k'ra:tk -a -o prid. *kratek* |*ki ima med skrajnima koncema razmeroma majhno razsežnost*|: 'ja:, bər'ʎe:š k'ra:tk, 'ne:, s no'si:l | SSKJ +

krema ▶ k're:ma -- ž *smetana* • KOLOR KREMA *rumeno bela barva*: 'ja:, 'li:əpo, 'li:əpo blə'ʎu:ə je b'lo:, voʉ'ne:no, ko'lu:ər k're:ma, 'vi:əm | SSKJ +

krik ▶ k'ri:k -a m *zadrga* | ① [prim. it. *cricchetto* 'zaticalo'] SSKJ –, P –, ESSJ –

krilce ▶ k'ri:lce -a s nekdej *srajčica* |*otroško oblačilo*|: 'vi:əm, də 'a:dən je 'no:su, je 'no:su k'ri:lce še, 'do:l s Pər'vi:č ▪ k'ri:lce je 'no:su | ☒ ⇒ KRILO; ⇒ KOTULIN; ⇒ GORANJA SSKJ +

krilo ▶ k'ri:lo -a s *krilo* |*žensko vrhnje oblačilo*|: 'ja: 'be:n, k'ri:lo 'ni:səm 'mi:əla p'ro:ʉ 'du:ʎo, 'ne:, səm 'mi:əla pot ko'li:ənəm na'va:dno, 'ne:. 'Ni:səm 'mi:əla [...] 'du:x k'ri:l 'jə:st, 'ni:səm š'la: zə 'mo:du ▪ 'ma: k'ri:le, 'ma: 'sa:mo 'ti:ste k'ri:le so 'bu:í tək'ku:ə, 'ne:, 'jə:st sə sə z'mi:sləm 'tu:t 'bu:í šə'ro:kə, 'bu:í 'du:ʎe 'ne:, ʉ 'pa:su 'bu:í tək'ku:ə ▪ 'o:na je, nə p'ri:mər, iz 'e:ne ob'li:əke, če 'ni: š'la: p'ra:ʉ, 'vi:əš d'ru:ʎi k'ro:ji 'tu:ə, smo z'də:rli in smo nər'di:li 'ku:kər, 'ne:, al 'bu:í šə'ro:ko k'ri:lo, al 'li:əpo al b'lu:scu al 'tu:ə, ka'po:t 'tu:di, 'ne: | ☒ ⇒ KOTULIN; ☒ ⇒ GORANJA; ⇒ KRILCE SSKJ +

kroj ▶ k'ro:j -a m *kroj* |vzorec, model za obliko obleke ali obutve|: 'o:na je, nə p'ri:mər, iz 'e:ne ob'li:əke, če 'ni: š'la: p'ra:ŋ, 'vi:əš d'ru:ŋi k'ro:ji 'tu:ə, smo z'də:rli in smo nə'r'di:li 'ku:kər, 'ne:, al 'bu:Í šə'ro:ko k'ri:lo, al 'li:əpo al b'lu:scu al 'tu:ə, ka'po:t 'tu:di, 'ne: | ☒ ⇒ ŠTAMP SSKJ +

kunvjantor ▶ kunvjan'tu:ər -ja m *pregrinjalo* | ☉ [← furl. *covertorie* 'pokrivalo, pregrinjalo, prevleka', *cuviture* 'prevleka'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kupiti ▶ ku'pi:t 'ku:pim dov. *kupiti* |dobiti kaj tako, da se plača dogovorjena cena|: 'tu:ə je b'lo: »Boš p'la:čaŋ za 'pi:t, kə 'ma:š 'no:ve 'šu:əlne, 'le:j«. Ka'ku:ə si jix 'ku:pu, k'je: si jəx 'ku:pu? ▪ kə 'ro:pčku k'jə:, si 'mo:ŋla d'ru:ŋo ku'pi:t p're:j ku 'ro:pčke, 'ne:. Kə 'ti:ste je, 'ti:ste je b'lo: že 'lu:ksus, čə si 'mi:əla ▪ 'so:du 'ka:ŋstiku in boro'ta:lko, sə je 'ta:k ku'pi:ŋ ŋ I'ta:lji ▪ 'ne:səm pər'da:t 'nu: ko'ku:əšu, 'li:tər od ž'ŋa:nja, 'də:nəs ku'pi:m c'vi:ərən, 'ju:tre 'tu:ə, 'tu:ə, 'tu:ə. 'Ti: si do'lo:čeno, 'ne:, al pa nə 'vi:əm 'ni:əki p'rə'da:t, də si 'ki: 'ku:pu. Kə 'ni: b'lo:, 'ni: b'lo: d'na:rja ▪ 'vi:əm zə opxa'ji:lo, 'ne:, je 'ku:pu, je 'šu: ŋ Γo'ri:cu 'mo:j 'o:če, 'ne:, je 'ku:pu 'o:n ob'li:əku ▪ ən 'po:tle je š'la:, 'sa:ma ku'pi:la ən pər'ši:la zə opxa'ji:lo | SSKJ +

kušin ▶ ku'ši:n -a m **1** *blazina* |s perjem, žimo, volno napolnjena podloga za ležanje ali sedenje| | ☉ [← furl. *cušin* 'blazina, vzglavnik'] SSKJ –, P –, ESSJ + **2** *vzglavnik* |blazina za pod glavo| | ☒ ⇒ KOŠNEL; ⇒ KUŠINIČ (2) | ☉ [← furl. *cušin* 'blazina, vzglavnik'] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *kušin*)

kušinič ▶ ku'ši:nč -a m **1** *blazinica* | ☒ ⇒ KUŠIN (2); ⇒ KOŠNEL | ☉ [← furl. *cušin* 'blazina, vzglavnik' + slov. *-ič*] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *kušin*) **2** *blazinica za bucike* | ☉ [← furl. *cušin* 'blazina, vzglavnik' + slov. *-ič*] SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *kušin*)

kvačkanje ▶ k'va:čkanje -a s *kvačkanje*: 'mo:ja 'ma:ma je b'la: pa [...] u'či:təlca ot_()'e:ŋa, ot k'va:čkanja ŋ 'šu:əli, 'ne:, je u'či:la | SSKJ +

kvadrat ▶ kvad'ra:t -a m *kvadrat* |kar je po obliki podobno temu liku|: pa sə 'mi:əl 'tu:di 'və:lək 'a:dni, so 'mi:əl nə kvad'ra:t nə'ra:t, 'tu:di 'və:lək. 'Ma:. Po'və:ršnik nə 'vi:əm, čə je 'ši:vəla 'na:ša 'ma:t, 'mi:slim də je, je ku'pi:la nə'ra:t | SSKJ +

kvadratast ▶ kvad'ra:təst -a -o prid. *kvadratast* |ki ima obliko kvadrata|: kvad'ra:təst xo'la:r
| SSKJ +

kvart ▶ 'ku:ərt -- sam. ● ROKAV NA TRI KVART *tričetrtnski rokav* |ki sega do komolcev ali približno do polovice podlakti|: ro'ka:u nə t'ri: 'ku:ərt | ① [prim. *kvart* 'četrť'] SSKJ -, P -, ESSJ -

L

lastika ▶ 'la:stika -e ž *elastika* |trak z vpletenimi gumijastimi nitmi|: 'ja: 'be:n 'nu:, na'va:dno je b'la: 'la:stika t'le: 'za:t, 'ne: | SSKJ +

lin ▶ 'li:n -a m *lan* |tkanina, platno| | ① [← furl. *lin* 'lan'] SSKJ -, P -, ESSJ - (gl. geslo *lân*)

linav ▶ 'li:nəv -va -o prid. *lanen* | ① [← furl. *lin* 'lan' + slov. -av] SSKJ -, P -, ESSJ -

liš ▶ 'li:š -- -- prid. *gladek* |preprosto oblikovan|: ən 'po:tle je 're:kla 'na:ša 'ma:ma, jə 're:kla: »Ma: 'to:le nə bo 'pa:šəlo zə opxa'ji:lo, 'mo:re 'bi:t 'li:š k'ri:lo, 'ne:, ob'li:əka« ▪ 'li:š, bres 'ne:č 'no:tər, 'ne: | ☒ ⇒ GLADEK ① [← furl. *lis* 'gladek'] SSKJ -, P -, ESSJ -

lomar ▶ lo'ma:r -ja m *omara* |večji kos pohištva|: 'ža:be, sej jəx 'ma:m 'tu:di nə 'vi:əm 'ko:lko 'pa:rou 'tə:m. Jəx 'ma:m 'pu:xən lo'ma:r ob'li:ək, 'vi:əste | ☒ ⇒ OMARA; ☒ ⇒ ARMARON ① [prim. furl. *armaron*, it. *armadio* 'omara'] SSKJ -, P -, ESSJ -

ložiti ▶ 'lo:št 'lu:əžəm dov. **1** *dati, položiti*: 'ja:, če je pər'si:la 'ma:ma, je b'lo: lə'pu:ə, b'le:k 'lo:žla 'yo:r {smeh} **2** *poskusiti*: in 'ti:st, še 'də:nəs, če sə bi 'lo:žla, še 'də:nəs 'ši:ve, 'ne:, kə so 'tu:ə, 'si:nžer je 'na:jbolša z'na:mka, in s'ta:ro, z'de:j nə boš do'bi:la 'ta:ku 'ma:kinu | ☒ ⇒ DATI SSKJ -, P -, ESSJ -

luksuz ▶ 'lu:ksus -za m *luksuz* |razkošje|: kə 'ro:pčku k'jə:, si 'mo:yla d'ru:yo ku'pi:t p're:j ku 'ro:pčke, 'ne:. Kə 'ti:ste je, 'ti:ste je b'lo: že 'lu:ksus, čə si 'mi:əla | SSKJ +

M

maja ▶ 'ma:ja -e ž *pletena jopica, pulover*: n'jə:, n'jə: b'lo:, 'ni: b'lo: 'mo:de, 'ma: 'tu:t 'ni:so 'mi:əl te 'bu:nde, 'bu:nde 'va:jdəjo 'po:tle 'uə:n. 'Ni:s 'mi:əl. Ve'či:noma 'ma:jə smo p'le:dli. 'Ma:ja, 'ne:, vu'ne:na 'ma:ja | SSKJ +

makina ▶ 'ma:kina -e ž *šivalni stroj*: 'ma: 'mi: smo 'mi:əli 'e:nu 'ma:kinu 'si:nžer, kə je 'tə:m, 'tə:m s'po:da, 'ti: ju po'ka:žəm ▪ in 'ti:st, še 'də:nəs, če sə bi 'lo:žla, še 'də:nəs 'ši:ve, 'ne:, kə so 'tu:ə, 'si:nžer je 'na:jbolša z'na:mka, in s'ta:ro, z'de:j nə boš do'bi:la 'ta:ku 'ma:kinu | ⇒ SINDŽER ① [← it. *macchina* 'stroj, naprava'] SSKJ –, P –, ESSJ –

mantel ▶ man'te:l -a m *plašč | vrhnje oblačilo, ki sega navadno do kolen in se spredaj zapenja* | ⇒ MANTELINA ① [← it. *mantello* 'plašč'] SSKJ –, P + (gl. geslo *mantīla* 'die Mantille'), ESSJ –

mantelina ▶ mante'li:na -e ž *plašček* | ⇒ MANTEL ① [← it. *mantellina* 'kratek plašč'] SSKJ –, P –, ESSJ –

mantil ▶ man'ti:l -a m *grob prt* | ⇒ PRTIČ; ⇒ TAVAJUČ ① [← it. *mantile* 'grob prt, groba brisača'] SSKJ –, P –, ESSJ –

material ▶ mater'ja:l -a m *material | blago, tkanina*: 'jə:st, 'vi:əm, tə'ku:ə 'mo:ji spo'mi:ni, 'ta:ke 'ža:be, 'bo:Í, je 'bu: 'či:sto dər'ya:čni mater'ja:l, 'ne: ▪ tə'ku:ə, 'li:əp mater'ja:l ən nə 'ko:nc smo 'lo:žli 'ti:sti kordon'či:n, də je 'pə:ršla 'uə:n 'e:na ob'li:əka 'ta:ka də nə 'mu:əreš ▪ od 'že:nsk, 'ku: bi 're:kla 'jə:st, 'ku: se je 're:klo 'ti:sto ... 'vi:əš, 'ki: je 'ta:ft ... ta ... 'ta:ko ... 'ta:ki mater'ja:li, ma 'tu:t se 'ni:so meč'ka:li ... 'tu:ə səm 'jə:st 'sa:ma 'tu:t 'ši:vala | SSKJ +

mečkati se ▶ meč'ka:t se meč'ka:m se nedov. *mečkati se | postajati zguban, stisnjen*: od 'že:nsk, 'ku: bi 're:kla 'jə:st, 'ku: se je 're:klo 'ti:sto ... 'vi:əš, 'ki: je 'ta:ft ... ta ... 'ta:ko ... 'ta:ki mater'ja:li, ma 'tu:t se 'ni:so meč'ka:li ... 'tu:ə səm 'jə:st 'sa:ma 'tu:t 'ši:vala | SSKJ +

medaljica ▶ mə'da:jca -e ž *medaljon* | SSKJ –, P –, ESSJ –

meter ▶ 'me:tər -tra m šiviljski meter |trak za merjenje z označenimi centimetri, dolg 1,5 m|: 'ja:, jəɣ'la:, 'ne:, 'mi:za je b'la: ve'li:ka, pə'ri:əzəla, z'mi:ərla ən tə'ku:ə. 'Se:j nə 'vi:əm, čə je 'mi:əla še 'me:tər 'o:na | SSKJ +

miza ▶ 'mi:za -e ž šiviljska miza: 'ja:, na 'mi:ze ən 'do:l žə'li:əzo pa. Žə'li:əzo nə 'vo:ɣi ▪ 'ja:, 'da:li ɥ žə'li:əzo ən 'pi:əɣlət šklə'vi:nu 'ɣo:r nə 'mi:s | SSKJ +

obilja ▶ mo'bi:lja -e ž pohištvo | ① [← it. *mobilia*, furl. *mobilie* 'pohištvo'] SSKJ –, P –, ESSJ – ● MOBILJA DOPLIH zakonska postelja: 'mu:əj 'si:n je 'mu: post'jə:ju zə 'e:nu o'se:bu, 'po:tle je 'ku:pu mo'bi:lje 'do:plix, 'ne:. Mo'bi:lje, 'po:le 'ma: šə'ro:ke pəst'ra:le, 'ne: ən 'ti:stə pəst'ra:lə, kə je 'me:ɥ 'o:n, je 'da:ɥ 'me:ni jəx | SSKJ –

moda ▶ 'mo:da -e ž moda |v določenem času uveljavljeni kroji oblačil, obutve, vzorci blaga, modni dodatki|: 'ni:səm 'mi:əla [...] 'du:x k'ri:l 'jə:st, 'ni:səm š'la: zə 'mo:du ▪ n'jə:, n'jə: b'lo:, 'ni: b'lo: 'mo:de, 'ma: 'tu:t 'ni:so 'mi:əl te 'bu:nde, 'bu:nde 'va:jdəjo 'po:tle 'uə:n ▪ al pa 'tu:ə so b'li: 'te:kret 'ti:ste 'mo:de al pa ku z'da:j, kə je 'ti:sto 'xo:r šə'ro:ko, s'po:dej nə z'ɣo:nc | SSKJ +

moderen ▶ mo'de:rən -rna -o prid. moderen |v skladu z modo svojega časa|: 'ni:səm 'mi:əla əŋ'ku:əl x'la:če 'jə:st, 'ne: 'ni:səm, 'ni: b'lo: 'tu:di mo'de:rna x'la:če, 'že:nske də s no's:il, 'ni: b'lo: ▪ 'tu:di 'ža:be 'ja:, 'be:n 'ja:, 'ža:be 'kə:šən k'rət pərs'li:, 'ni:so 'mi:əl 'ža:be pop're:j, so, 'tu:ə je 'va:jdlo 'po:tle mo'de:rno 'ti:ste 'ža:be | SSKJ +

mudante ▶ mu'da:ntə mu'da:nt ž mn. dolge ženske spodnje hlače | ⇒ MUDANTONI; ⇒ POMPERICE ① [← it. *mutande* 'spodnjice, spodnje hlače', furl. *mudandis* 'spodnje hlače, hlačke'] SSKJ –, P –, ESSJ –

mudantoni ▶ mudan'to:ni mudan'to:n m mn. dolge moške spodnje hlače | ⇒ POMPERICE; ⇒ MUDANTE ① [← furl. *mudandis* 'spodnje hlače, hlačke', it. *mutande* 'spodnjice, spodnje hlače' + furl. *-on*] SSKJ –, P –, ESSJ –

N

na vi ▶ na 'vi: z izrezom v obliki črke v: səm 're:kla z'de:j, səm 'vi:dla po tele'vi:zji, žile'ti:no, tək'u:ə na 'vi:, 'ma:lček 'ja: pa 'ne:, ki'mo:na, 'te:krət sə je 're:klo ki'mo:na | SSKJ –, P –, ESSJ –

nabran ▶ nab'ra:n -a -o prid. *nabran* |*naguban*|: in, in 'to: 'ma: 'tu:ə nab'ra:no, 'vi:əš, 'ta:ke p'le:tce, 'le:j tək'u:ə in 'do:l, də sə je spus'ti:lo ▪ s'po:di 'ta:ko nab'ra:no, 'ne:, 'mi: smo 're:kli t'le: 'šo:ko 'šo:togona ən po'te:m je 'mi:əla nə 'və:rx 'ti:sta šə'ro:ka ob'li:əka, 'ra:zne 'ba:rve, 'po:le 'ta:k, 'ku:kər də bi b'la: b'lu:za, 'ma: bo'xa:ta in nə 'və:rx 'ti:sti ži'le:, 'ne: ən pa 'ti:sti 'fi:ərtəx sp'ri:ədi, 'ne: | SSKJ +

nabrati ▶ nəb'ra:t nə'bi:əɾəm dov. *nabrati* |*narediti gube, navadno drobnejše*| | SSKJ +

naftalina ▶ nafte'li:na -e ž *naftalin* | SSKJ +

najlon ▶ 'na:jlon -a m *najlon*: 'ti:sto kə, 'ne: ku z'de:j kə so 'na:jloni, ən 'ti:stə re'či: 'tu:ə, 'bu:j ɥ'se: p'la:stika ən 'tu:ə | SSKJ +

naret ▶ nə'ra:t -a -o prid. *narejen*: pa sə 'mi:əl 'tu:di 'və:lək 'a:dni, so 'mi:əl nə kvad'ra:t nə'ra:t, 'tu:di 'və:lək. 'Ma: Po'və:ršnik nə 'vi:əm, čə je 'ši:vəla 'na:ša 'ma:t, 'mi:slim də je, je ku'pi:la nə'ra:t ▪ [je b'lo:] nə'ra:to do'ma:, 'ne: | SSKJ –, P –, ESSJ –

narediti ▶ nə'r'di:t -'i:m dov. *narediti* |*z delom omogočiti nastanek česa*|: je 'sa:mo ɥ'ri:əzla, kə si 'mi:əla ɥ'ri:əzəno, 'ti: si pər'ši:ɥ ən si nə'r'di:ɥ ob'li:əku, 'ne: | SSKJ +

napraviti ▶ nap'ra:ɥt -vəm dov. *napraviti* |*sešiti obleko*|: še 'mo:ji ot'ro:c, kə so b'li:, kə so b'li: 'mi:xən, kə s š'li: ɥ opxa'ji:lo, 'mo:ja 'ma:t je nap'ra:ɥla ɥ'və:nt | SSKJ +

natikač ▶ nati'ka:č -a m *natikač* |*obuvalo brez zadnjega zgornjega dela*| | SSKJ +

navaden ▶ na'va:dən -dna -o in nə'va:dən -dna -o prid. *navaden* |*vsakdanji*|: 'ja: 'be:n 'nu:, ɥ b're:jdu, 'nu: ob'li:əku smo ob'li:əkli, nə'va:dnu ob'li:əku, |ve'či:noma smo b'li: s'tə:ɾəni {med smehom}| | SSKJ +

nit ▶ 'ni:t -i ž *nit* |dolg, tanek skupek vlaken, sesukan okoli svoje osi| | ☐ ⇒ CVIREN; ⇒ NITKA SSKJ +

nitka ▶ 'ni:tka -e ž *nitka* | ☐ ⇒ NIT; ⇒ CVIREN SSKJ +

nizek ▶ 'ni:sk -a -o prid. *nizek* |ki ima v navpični smeri navzgor razmeroma majhno razsežnost|
 ● ŠOLNE NIZKE *nizki čevlji*: 'ja:, smo 'mi:əl 'šu:əlne 'ni:ske, 'vi:dəš, 'tu:t smo 'mi:əl ər'ja:ve, smo 'mi:əl 'čə:rne, ū'se: 'so:rt, 'li:əpe 'šu:əlne | SSKJ +

nogavica ▶ noɣa'vi:ca -e ž *nogavica* nov. | ☐ ⇒ KALCETA; ⇒ KALCETON; ⇒ KALCINA SSKJ +

nola ▶ 'no:la -e ž *lešnik* ● KOLOR NOLA *lešnikova barva*: zə 'bi:ərəm pa smo 'mi:əl ko'lu:ər 'no:la, voʊ'ne:no blə'ɣu:ə je b'lo:, je pər'si:la ž'ni:dərca | ① [prim. fur. *nole* 'lešnik'] SSKJ –, P –, ESSJ –

nositi ▶ no'si:t 'nu:əsəm nedov. *nositi* |imeti kaj kot oblačilo, opravo|: 'ja:, bər'ɣe:š k'ra:tk, 'ne:, s no'si:l ▪ 'ja:, 'ma: 'jə:st ['šu:əlne z və'so:kəm 'ta:kəm] sp'lo:x 'ni:səm no'si:la. Kə, kə 'po:le 'no:ɣa 'ni: 'do:st ɣ'vi:šna b'la: ▪ 'tu:t klo'bu:kč səm 'jə:st no'si:la, 'ma: smo ɣa nər'di:l, 'uə:n s_()ta:rix kə'po:ta, 'uə:n s tək'u:ə | SSKJ +

noša ▶ 'no:ša -e ž *noša* |oblačila, oprava, značilna za prebivalce kakega področja, dobe, pripadnike kakega sloja| | SSKJ +

nov ▶ 'no:ɥ -va -o prid. *nov* |ki še ni bil ali je šele kratek čas v uporabi|: 'sə:mo 'ti:sti k'rət, je, je b'lo: ... ku, ku bi 're:kla, 've:č si 'me:ɥ ot_()e:ɣa də si 'me:ɥ 'no:vu ob'li:əku, 'ni:əki 'li:əpəɣa. Z'de:j čə 'ma:š 'no:vu ob'li:əku, 'ni: 'nə:č. No'be:dən 'te:ɣa 'ne: 'ce:ni, no'be:dən 'ne:, 'ne:. 'Ti: čə si 'me:ɥ 'no:ve 'šu:əlne, 'e:j. 'Tu:ə je b'lo: »Boš p'la:čaɥ za 'pi:t, kə 'ma:š 'no:ve 'šu:əlne, 'le:j« | SSKJ +

O

oblečen ▶ ob'le:čən -a -o prid. *oblečen* |*biti oskrbljen z obleko*: 'mi: smo b'li: 'to:, kə 'tu:di kə smo xo'di:li x 'ma:š ū Kož'ba:nu, səm z'mi:ərəm 're:kla: »O, z'de:j p'ri:dəjo 'ɣo:r, kə 'o:ni so 'do:sti 'bu:l lə'pu:ə ob'le:čeni, 'ne:« ▪ ən smo 'mi:əl po'və:ršnik 'ɣo:r nə 'və:rx, 'čə:rən to'və:rš. 'To:r 'bi:əu ɣo'la:r, ən smo b'li: lə'pu:ə ob'le:čən, 'ne: | SSKJ +

obleči ▶ ob'le:čt -əm in ob'li:əčt -əm dov. *obleči* |*narediti, da ima kdo na telesu oblačilo, dodatke*: 'ja: 'be:n 'nu:, ū b're:jdu, 'nu: ob'li:əku smo ob'li:əkli, nə'va:dnu ob'li:əku, |ve'či:noma smo b'li: stər'ɣə:ni {med smehom}| | SSKJ +

obleka ▶ ob'li:əka -e ž *obleka* |*izdelek ali skupek izdelkov iz blaga, usnja, ki pokriva telo*: 'ja:, 'te:krət, kə s_(e) poro'či:li, je b'lo: mu 're:čt, 'bi:əlu ob'li:əku, |k'ra:ncel' 'ɣo:r {med smehom}| ən 'za:di 'do:l ▪ 'ja:, 'vi:əm də smo xo'di:l ū 'šu:əl, smo 'mi:əl 'ɣo:r na 'və:rx s'po:da ob'li:əko, jə ob'li:əka je b'la: 'tu:di u'ma:zəna, 'na:ša 'ma:t je p'ra:la 'e:ŋkrət nə 'ti:ədən, 'ne: ▪ jəx 'ma:m 'pu:xən lo'ma:r ob'li:ək, 'vi:əste ▪ 'vi:əš, 'ki: smo 'tu:di na 'ko:nci ob'li:ək əə, Ma'ri:ja, 'ma: kə'ku:ə sə jə 're:klo ... 'a:, kordon'či:no | ⇒ OBLEKICA SSKJ + ● NAVADNA OBLEKA *vsakdanja obleka*: 'ja: 'be:n 'nu:, ū b're:jdu, 'nu: ob'li:əku smo ob'li:əkli, nə'va:dnu ob'li:əku, | SSKJ – ● PONOSENA OBLEKA *zaradi nošenja, oblačenja obrabljena obleka*: po'nu:əsəna ob'li:əka | SSKJ – ● SLAVNOSTNA OBLEKA *svečana obleka*: 'na:ša 'ma:ma je 'mi:əla tək'rət 'nu: s'la:u:nostnu ob'li:əku, sə z'mi:slən, bor'do: | SSKJ –

oblekica ▶ ob'li:əkca -e ž *oblekica*: 'tu:ə 'tu:t sə z'mi:sləm ū'se:, ob'li:əkca pa 'ta:k ka'mu:fč 'xo:r na ro'ka:uču čə're:s 'do:l, 'ne: | ⇒ OBLEKA SSKJ +

obramnica ▶ ob'ra:məncə -e ž *naramnica* |*trakasta priprava za čez rame, na katero se pripenjajo hlače*: 'ja: 'be:n, zə bər'ɣe:še je zə'do:st, zə d'ru:ɣo so 'mi:əl 'pa:s. Pa 'tu:di so o'ži:ərəl ob'ra:məncə 'ɣo:r, ob'ra:mənc 'ɣo:r, 'ne:, so o'ži:ərəl 'e:ŋkrət | ☒ ⇒ TIRAČA; ⇒ ŠPALINČA SSKJ +

odprt ▶ ot'pə:rt -a -o prid. *odprt* |*ki ima odprtino*: 'mo:ja 'ma:ma je 'mi:əla še 'ti:ste s'po:dne x'la:če, kə 'ni:so b'le: za'pə:rte, so b'le: ot'pə:rte oc'po:da ▪ kə səm 'mi:əla 'e:ŋkrət ras'ta:vu na 'Do:brovəm, so 'pə:ršli p'ra:šət, 'mi:sləm, 'mo:je, kar səm š'ti:kala, 'ta:ke 'pə:rtiče 'li:əpe, 'ti:sto,

s'po:dne pe'ri:lo in 'kə:jšne b'lu:ze, 'ta:ke, 'vi:əš, 'to: š'ti:kəne in tə'ku:ə 'ne:, 'və:n c'vi:ərən ən 'ti:sto ən ot'pə:rte s'po:dne, 'ni: b'lo: | SSKJ +

odspodaj ▶ oc'po:da prisl. *spodaj* |izraža položaj dela, strani česa, ki je od drugih delov nižje|: 'mo:ja 'ma:ma je 'mi:əla še 'ti:ste s'po:dne x'la:če, kə 'ni:so b'le: za'pə:rte, so b'le: ot'pə:rte oc'po:da | ☐ ⇒ SPODAJ SSKJ +

odprtina ▶ otpər'ti:na -e ž *razporek* |podolžna odprtina na oblačilu|: 'ja:, k'ra:tko in 'to: sp'ri:ədi sa'mo: 'na: otpər'ti:na, 'ne:. Al je 'bi:u 'e:n k'no:f al 'ni: 'bi:u 'nə:č, 'ne: | SSKJ +

odzad ▶ od'za:t prisl. *zadaj* |izraža položaj dela, strani česa, ki je glede na določeno smer za drugimi deli, stranmi|: 'ma: ob ne'di:əljəx je 'mo:yu 'bi:t 'li:əp 'fi:ərtəx, də je 'mi:əu o'ku:əle 'ti:sti |fərfo'li:no {med smehom}|. Ən 'to: nə, nə 'že:pix ən tə'ku:ə, 'ne:, šə'ro:ko od'za:t tə'ku:ə, 'ne:, 'tu:ə je b'lo: p'ra:znično | ☐ ⇒ ZAD SSKJ +

okoli ▶ o'ku:əle in o'ku:əl prisl. *okoli* |izraža položaj v (širšem) krogu, ki v celoti obdaja kaj v središču|: z'de:j so b'li: ka'mu:fči, 'to: o'ku:əle 'vi:əš, b'lu:za ən pa ta'ku:ə və'so:ko 'yo:r ta ka'mu:fč, u'ku:əle 'to:, 'ne: ▪ ən 'po:le nə 'və:rx 'ti:st bole'ri:nč 'ta:k 'bu:j k'ra:tk in 'ti:st kordon'či:n tə'ku:ə o'ku:əl ən o'ku:əle, 'ne:. Iz 'ni:ča je b'lo: 'li:əpo nər'je:no, 'ne: | SSKJ +

okras ▶ ok'ra:s -a m *okrasek* |izdelek, namenjen oplešavi, okrasitvi|: ve'li:ko je nər'di:la 'te:x re'či:, je sk'va:čkəla, pa je 'lo:žla 'kə:šən 'yo'la:rč, pa je nər'di:la 'kə:šən, 'vi:əš, ok'ra:s na, na, na ob'li:əkəx, 'ne: | SSKJ +

okrogel ▶ ok'ro:yu -yla -o prid. *okrogel* |ki ima obliko kroga|: [ov'ra:tnik] je 'bi:u ok'ro:yu, tə'ku:ə, tə'ku:ə ok'ro:yu je 'bi:u | SSKJ +

omara ▶ o'ma:ra -e ž *omara* |večji kos pohištva, ki se odpira na srednji strani, za shranjevanje oblek ali drugih stvari| | ☐ ⇒ LOMAR; ☐ ⇒ ARMARON SSKJ +

opanka ▶ o'pa:nka -e ž *opanka* zastar. *nizko zaprto obuvalo iz gumijastega podplata in blaga*: 'ja:, po'li:əti smo xo'di:l bo'si:. Pa čə smo pər'si:l, ku sə 're:če, o'pa:ŋkə, ku cə'va:tə, ku sə 're:če? | ☐ ⇒ CAVATA; ☐ ⇒ PATAFLA; ☐ ⇒ ŽOKA; ☐ ⇒ ŠKARPET; ☐ ⇒ ŠKAFAROTA SSKJ +

ozek ▶ 'vo:sk -a -o prid. *ozek* |*ki se razmeroma tesno prilega telesu*| SSKJ +

ožirati ▶ o'ži:ərət -əm nedov. *uporabljati* |*rabiti, nositi*: 'ja: 'be:n, zə bər'ɣe:še je zə'do:st, zə d'ru:ɣo so 'mi:əl 'pa:s. Pa 'tu:di so o'ži:ərəl ob'ra:məncə 'ɣo:r, ob'ra:mənc 'ɣo:r, 'ne:, so o'ži:ərəl 'e:ŋkrət | ① [prim. it. *usare* 'rabiti, uporabiti'] SSKJ –, P –, ESSJ –

P

par ▶ 'pa:r -a m *par* |*skupina dveh enot*: 'sa:mo 'ta:tu so 'pə:ršli ko'pa:t, 'di:əlli 'ni:əki, 'ne:, pa 'o:n je nər'di:ɥ 'e:n 'pa:r 'co:klu ▪ 'ža:be, sej jəx 'ma:m 'tu:di nə 'vi:əm 'ko:lko 'pa:rou 'tə:m ▪ 'ja:, sə š'ko:rne 'ma:m še 'ə:n d'va: al t'ri: 'pa:r | SSKJ +

pas ▶ 'pa:s -a m *pas 1* |*podolgovat kos blaga, usnja, ki se nosi zapet, zavezan okrog telesa*: ən 'po:tle 'ə:n bə'to:n t'le:. 'Ja: 'be:n, zə bər'ɣe:še je zə'do:st, zə d'ru:ɣo so 'mi:əl 'pa:s | SSKJ + 2 |*del trupa tik pod prsnim košem*: 'ma: k'ri:le, 'ma: 'sa:mo 'ti:ste k'ri:le so 'bu:Í tə'ku:ə, 'ne:, 'jə:st sə sə z'mi:sləm 'tu:t 'bu:Í šə'ro:kə, 'bu:Í 'du:ɣe 'ne:, ɥ 'pa:su 'bu:Í tə'ku:ə ▪ 'ja:, 'tu:t ot 'pa:sa 'do:l smo 'mi:əl. 'Ja: 'be:n, 'bu:j zə p'ra:znik 'ne:, zə, zə do'ma:, 'ne:. Zə p'ra:znik səm 'mi:əla ot 'pa:sa, 'po:le səm 'mi:əla d'ru:ɣu b'lu:zu 'ɣo:r, 'ne:, al pa kompən'ja:no ob'li:ək | SSKJ +

pestralo ▶ pəst'ra:lo in pərst'ra:lo -a s *rjuha* |*del posteljnega perila*: 'ro:pce smo 'di:ələli 'tu:di 'uə:n sə, 'uə:n s pəst'ra:l, 'uə:n z ə'r'ju:x ▪ nə p'ri:mər, 'tu:di kər smo p'ra:li, je b'lo: trid'ne:ɥno p'ra:ne, 'tu:di pəst'ra:le, 'ne: ▪ mo'bi:lje, 'po:le 'ma: šə'ro:ke pəst'ra:le, 'ne: ən 'ti:stə pəst'ra:lə, kə je 'me:ɥ 'o:n, je 'da:ɥ 'me:ni jəx | ☒ ⇒ RJUHA | SSKJ – (gl. geslo *prestiralo*), P – (gl. geslo *prestiralo*), ESSJ – (gl. geslo *streti*)

pašati ▶ 'pa:šət -əm nedov. *pristajati*: ən 'po:tle je 're:kla 'na:ša 'ma:ma, jə 're:kla: »'Ma: 'to:le nə bo 'pa:šəlo zə opxa'ji:lo, 'mo:re 'bi:t 'li:š k'ri:lo, 'ne:, ob'li:əka« | SSKJ –, P –, ESSJ –

patafla ▶ pə'ta:fla -e ž *copata* |*obuvalo za doma*: smo 'co:kle no'si:l zə, zə 'da:n, pə'ta:fle 're:čəm, 'tu:t kə smo 'mi:əli 'bu:Í və'li:ki, 'ne:, pə'ta:flə | ☒ ⇒ CAVATA; ⇒ OPANKA; ⇒ ŽOKA; ⇒ ŠKARPET; ⇒ ŠKAFAROTA ① [← it. *pantofola*, furl. *pantofule* 'copata'] SSKJ –, P –, ESSJ –

pedal ▶ pə'da:l -a m *pedal pri šivalnem stroju |del stroja, s katerim se ta z nogo poganja|*
| SSKJ +

peglati ▶ 'pi:əylət -əm nedov. *likati*: 'mo:γlo 'bi:t 'ta:ko 'vo:γlje 'tu:di zə 'pi:əylət ▪ 'ja:, 'da:li ɥ žə'li:əzo ən 'pi:əylət šklə'vi:nu 'γo:r nə 'mi:s | ① [← kor. n. *pēg 'ln* za bav. avstr. *pögel'n*, nvn. *bügel'n* 'likati'] SSKJ –, P –, ESSJ +

pelantika ▶ pelan'ti:ka -e ž *usnje* | ① [prim. it. *pelle* 'koža' + *antica* 'stara'] SSKJ –, P –, ESSJ –

pelerina ▶ pəle'ri:na -e ž *pelerina |vrhnje oblačilo brez rokavov, ki pokriva zgornji in spodnji del telesa|* | ☒ ⇒ MANTEL; ⇒ MANTELINA SSKJ +

peta ▶ 'pa:ta -e ž *peta |zadnji spodnji del obuvala|*: 'ja:, 'šu:əlnə, je ku'pi:la 'šu:əlnə 'nə:m nə 'pa:t, nə 'pa:t 'če:u'le je ku'pi:la | ☒ ⇒ TAK SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *péta*)

pico ▶ 'pi:co -a m *čipka |luknjičast okrasni izdelek iz sukanca|* | ☒ ⇒ PONTINA ① [← it. *pizzo* 'čipka'] SSKJ –, P –, ESSJ –

pičo ▶ 'pi:čo -a m *obešalnik |palici podobna priprava s kljuko za nameščanje oblačil pri obešanju|* | ① [prim. furl. *pičhadôr* 'obešalnik'] SSKJ –, P –, ESSJ –

pidžama ▶ pi'ža:ma -e ž *pižama |oblačilo, navadno za spanje, iz hlač in bluze|* | SSKJ +

plastika ▶ p'la:stika -e ž *plastika |plastična masa|*: 'ne: ku z'de:j kə so 'na:jlɔni ən 'ti:stə re'či: 'tu:ə, 'bu:j ɥ'se: p'la:stika ən 'tu:ə | SSKJ +

plenica ▶ plə'ni:ca -e ž *plenica*: 'tu:ə si nər'di:ɥ plə'ni:ce do'ma:, 'ne:, 'tu:ə so 'bo:Í 'ti:ste ... je b'lo: 'ta:k mater'ja:l, nər'di:ɥ plə'ni:ce do'ma:, če si nər'di:ɥ 'kə:šne tri'ko:tɔnike ən p'ra:t, 'ne:, 'e:ko | SSKJ +

plesti ▶ p'le:st p'le:dəm nedov. *plesti |delati tekstilne izdelke s pletilkami|*: ve'či:noma 'ma:jə smo p'le:dli ▪ 'tu:di 'jə:st səm p'le:dla | SSKJ +

pleše ▶ ple'še: -ja m *plise* |*drobne, trajno zalikane gube na blagu*|: k'ri:lo nə ple'še: | ① [← fr. *plisse* 'plisiran, nabran (v gube)'] SSKJ –, P –, ESSJ –

pleširan ▶ ple'ši:ərən -a -o prid. *plisiran* |*naguban*| | ① [prim. fr. *plisse* 'plisiran, nabran (v gube)'] SSKJ –, P –, ESSJ –

pleta ▶ p'le:ta -e ž *guba* |*kar nastane pri namernem zapognjenju tkanine*| | ⇒ PLETCA ① [← furl. *plete* 'guba'] SSKJ –, P +, ESSJ +

pletica ▶ p'le:tca -e ž *gubica* |*manjšalnica od pleta*|: in, in 'to: 'ma: 'tu:ə nab'ra:no, 'vi:əš, 'ta:ke p'le:tce, 'le:j tə'ku:ə in 'do:l, də sə je spus'ti:lo | ⇒ PLETA ① [← furl. *plete* 'guba' + slov. *-ica*] SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *plêta*)

podaljšati ▶ po'du:jšət -əm dov. *podaljšati* |*narediti kaj (bolj) dolgo*| | SSKJ +

podina ▶ 'po:dina -e ž *čeber* |*večja lesena posoda za pranje*|: lə'se:na 'po:dina | ① [← furl. *podin* 'leseni čeber'] SSKJ –, P –, ESSJ –

podvihniti ▶ pod'vi:xənt -xnəm dov. *podvihati* | SSKJ +

polšin ▶ pol'ši:n -a m *manšeta* |*spodnji del rokava pri moški srajci, ženski srajčni obleki in bluzi*|: pol'ši:ni so 'mo:γli 'bi:t š'ti:kəni ▪ ro'ka:u, 'ma: na 'ko:ncu: »Le:j kə sə 'ti: 'vi:de pol'ši:n.« 'Nə:š iz'ra:s. 'Tu:ə, nə p'ri:mer, z'de:j 'jə:st 'ma:m s'ra:jcu, 'ne:, sə 'vi:de 'tu:ə u'ə:n, 'ne:, 'tu:ə je pol'ši:n ... ot s'ra:jce in 'tu:ə je 'mo:γu 'bi:t pou'da:rk, 'ni:əki 'li:əpəγa, 'ne: | ① [← furl. *polsin* 'rokavec, manšeta', it. *polsino* 'manšeta'] SSKJ –, P –, ESSJ –

pomperice ▶ 'po:mpərce 'po:mpərc ž mn. *pumparice* |*spodnje hlače s spodaj stisnjenimi hlačnicami, segajočimi pod kolena*|: 'ma: 'mo:škə 'tu:di, so, so b'li: 'ta:ki əəə ku, ku 'po:mpərce, kə so, 'ne:, tə'ku:ə | ⇒ MUDANTE; ⇒ MUDANTONI SSKJ +

ponočen ▶ po'no:čən -čna -o prid. *nočen* | SSKJ + ● PONOČNA SRAJCA *spalna srajca*: po'no:čna s'ra:jca | SSKJ –

ponosen ▶ po'nu:əsən -a -o prid. *ponošén* |z nošenjem obrabljen| | SSKJ +

ponucati ▶ po'nu:cət -əm dov. *porabiti* |*narediti, da ni več razpoložljivih materialnih dobrin*|: mo'bi:lé, 'po:le 'ma: šə'ro:ke pəst'ra:le, 'ne: ən 'ti:stə pəst'ra:lə, kə je 'me:ɥ 'o:n, je 'da:ɥ 'me:ni jəx. Ən jəx 'ma:m, jəx nə po'nu:cəm, 'ne:, 'no:, če jix nə s'tə:rɣəm | SSKJ -, P -, ESSJ + (gl. geslo *núcati*)

pontina ▶ pon'ti:na -e ž *čipka* |*luknjičast okrasni izdelek iz sukanca*| | ☒ ⇒ PICO ① [← furl. *puntine* 'čipka'] SSKJ -, P -, ESSJ -

popelin ▶ pope'li:n -a m *poplin* |*tanka bombažna tkanina, zlasti za srajce*| | SSKJ +

površnik ▶ po'və:ršnik -a m *šolska halja* |*zaščitno vrhnje oblačilo*|: ən smo 'mi:əl po'və:ršnik 'ɣo:r nə 'və:rɣ, 'čə:rən to'və:rš. 'To:r 'bi:əɥ 'ɣo'la:r, ən smo b'li: lə'pu:ə ob'le:čən, 'ne: ▪ po'və:ršnik nə 'vi:əm, čə je 'ši:vəla 'na:ša 'ma:t, 'mi:slim də je, je ku'pi:la nə'ra:t | ☒ ⇒ TOVRŠ; ⇒ KAPOT SSKJ +

pranje ▶ p'ra:ńe -a s *pranje*: nə p'ri:mər, 'tu:di kər smo p'ra:li, je b'lo: trid'ne:ɥno p'ra:ńe, 'tu:di pəst'ra:le, 'ne: | SSKJ +

prati ▶ p'ra:t 'pe:rəm nedov. *prati* |*odstranjevati umazanijo s tkanine*|: nə p'ri:mər, 'tu:di kər smo p'ra:li, je b'lo: trid'ne:ɥno p'ra:ńe, 'tu:di pəst'ra:le, 'ne: ▪ ən sə 'te:m smo p'ra:li, 'ne:, pəst'ra:le, smo 'və:ržli ta 'lu:x, je 'pə:ršlo 'li:əpo, 'bi:əlo ▪ 'ja: 'be:n, u'ma:zən, je p'ra:la nə 'ro:si, 'ne:, 'e:ŋkrət nə 'ti:ədən, {smeh} 'ja: 'na:rɣəč ob nə'di:əjəx, 'ne: ▪ 'vi:dəte, də 'ni: b'la: še uə'da: t'le:, 'ne:. Smo p'ra:l 'ɣo:r do'ma: | SSKJ +

prerezati ▶ pə'ri:əzət -əm dov. *prerezati* |z rezanjem narediti dva dela|: 'ja:, 'ma: 'tu:di d'va: 'lo:ɣla, čə so pə'rši:l, nə'r'di:l ɥ ž'li:əɥu, 'ne:, je 'bi:ɥ 'ɣo:r šə'ro:k, 'ne:, 'po:tle so pə'ri:əzəl ɥ š'vi:əɥu | SSKJ +

presti ▶ p're:st p're:dəm nedov. *presti* |z orodjem oblikovati predivo v nit|: p're:dej | SSKJ +

prestiralo ⇒ pestralo

prišiti ▶ pər'šit -'ši:jəm dov. *sešiti a* |s šivanjem sestaviti|: ɥ'si: smo xo'di:li 'či:stət 'tu:ə t'ra:vũ, də 'o:na 'po:tle 'to:lko 'u:r je 'tə:m, nə p'ri:mər je 'sa:mo ɥ'ri:əzla, kə si 'mi:əla ɥ'ri:əzəno, 'ti: si pər'ši:ɥ ən si 'nərdi:ɥ ob'li:əku, 'ne: ▪ 'tu:t smo pər'ši:li, səm 'tu:t 'jə:st po'ma:ɣala ti, ti ž'ni:dərɕi, 'tu:t 'ma:ma |SSKJ + b |s šivanjem narediti|: ən 'po:tle je š'la:, 'sa:ma ku'pi:la ən pər'ši:la zə opxa'ji:lo |SSKJ + 2 *zašiti* |s šivanjem narediti kaj celo|: ən jəx 'ma:m, jəx nə po'nu:cəm, 'ne:, 'no:, čə jix nə s'tə:rɣəm. Ən 'po:le jix pər'ši:jəm, 'vi:əste |SSKJ +

prišit ▶ pər'šit -a -o prid. *zašit*: kəl'ce:te, 'ni:so b'le: bər'ɣe:še, 'e:ŋkrət ot'ro:ci, 'vi:əš, so 'mi:əl kəl'ce:te de'be:le. 'Ma: 'to: je b'lo: ɥ'se: na ko'li:ənəx ɥ'se: pər'ši:to. Smo 'do:sti, 'mi:sləm, 'jə:st 'ni:səm b'la: s'tə:rɣana, 'ne:, kə 'mi: smo do'ba:vəli z A'me:rike, 'a:mpak, 'ne: s'tə:rɣəne, 'ni: b'lo: s'tə:rɣəno, 'sa:mo je b'lo: pər'ši:to |SSKJ +

prstan ▶ 'pə:rstan -a m *prstan* |okrasni obroček za nošenje na prstu| |☒ ⇒ RINKA SSKJ +

prtič ▶ pər'ti:č -a m *prtiček* |manjši okrasni izdelek iz blaga, sukanca zlasti za na pohištvo| |☒ ⇒ TAVAJUČ; ⇒ MANTIL SSKJ +

puli ▶ 'pu:li -ja m *puli* |tanjši pulover z visokim, navzdol zavihanim ovratnikom| |SSKJ +

R

rezan ▶ ri:əzən -o -a prid. *rezan* |deležnik od rezati|: al pa əəə 'ba:lce, 'ma: 'ne:, 'mi: smo |re {nedokončana beseda}| 'mi: smo 're:kli 'bu:í, 'vi:əš, kə so 'ti:ste ob'li:əke, kə so 'mi:əl t'ri:krət, 'tu:ə səm 'tu:t 'jə:st 'mi:əla. 'E:ŋkrət 'ri:əzəno, d'va:krət 'ri:əzəno, t'ri:krət 'ri:əzəno |☒ ⇒ ENKRAT; ⇒ DVAKRAT; ⇒ TRIKRAT SSKJ +

redžipeto ▶ ri:ži'pe:to -a m *modrček* |☉ [prim. it. *reggere* 'držati' + *petto* 'prsi'] SSKJ -, P -, ESSJ -

rija ▶ 'ri:ja -e ž *hlačni rob* |zalikan pregib po vsej dolžini hlačnice| |☉ [prim. furl. *rie* 'črta, linija'] SSKJ -, P +, ESSJ -

rinka ▶ 'ri:ŋka -e ž *prstan* |okrasni obroček za nošenje na prstu| |☒ ⇒ PRSTAN SSKJ +

rjav ▶ ər'ja:v -va -o prid. *rjav* |take barve kot čokolada ali kostanj|: 'jə:st sə s'po:mnm, də səm 'mi:əla 'e:n 'ta:k 'be:jš, je b'la: ob'li:əkca ən na 'ko:ncu je 'mi:əla pa ər'ja:vo 'ti:ste pou'so:t ▪ 'ja:, smo 'mi:əl 'šu:əlnə 'ni:ske, 'vi:dəš, 'tu:t smo 'mi:əl ər'ja:ve, smo 'mi:əl 'čə:rne, ŷ'se: 'so:rt, 'li:əpe 'šu:əlnə ▪ 'ja:, 'šu:əlnə, je ku'pi:la 'šu:əlnə 'nə:m nə 'pa:t, nə 'pa:t 'čə:ŷle je ku'pi:la. 'Vi:əm, də so b'li: ər'ja:vi | SSKJ +

rjuha ▶ ər'ju:xa -e ž *rjuha* |del posteljnega perila|: 'ro:pce smo 'di:ələli 'tu:di 'uə:n sə, 'uə:n s pəst'ra:l, 'uə:n z ər'ju:x ▪ ər'ju:xə 'ma:m, jix 'ma:m 'pu:xno 'jə:st, nə 'vi:əm 'ko:lko 'pa:rou 'tə:m | ☐ ⇒ PASTRALO SSKJ +

rob ▶ 'ro:p -ba m *rob* |zavihani, upognjeni, odebeljeni del, ki zaključuje skrajni zunanji del oblačil| | SSKJ +

robček ▶ 'ro:pček -pčka m *robček* |manjšalnica od robec|: kə 'ti:ste je, 'ti:ste je b'lo: že 'lu:ksus, čə si 'mi:əla. Čə si 'mi:əla 'ro:pček, 'tu:ə je b'lo: ob nə'di:ələx, 'ne: | ⇒ ROBEC SSKJ +

robec ▶ 'ro:pc -a m *robec* |kos blaga za brisanje nosu|: 'ro:pce smo 'di:ələli 'tu:di 'uə:n sə, 'uə:n s pəst'ra:l, 'uə:n z ər'ju:x | ⇒ ROBČEK SSKJ +

ročno ▶ 'ro:čno prisl. *ročno* |na roke|: 'ro:čno smo 'ši:vəl [ob'li:əkə, 'ne: nə st'ro:j] | SSKJ +

roka ▶ 'ro:ka -e in ər'ka: -'e: ž *roka* | SSKJ + ● NA ROKE *na roke* |izraža, da se delo opravlja z rokami ali z določenim orodjem, ki se drži v rokah|: 'do:sti na 'ro:ku smo 'ši:vəl | SSKJ +

rokav ▶ ro'ka:v -va in ər'ka:v -va m *rokav* |del oblačila|: ro'ka:v, 'ma: na 'ko:ncu: »'Le:j, kə sə 'ti: 'vi:de pol'si:n« | ⇒ ROKAVČEK SSKJ +

rokavica ▶ ər'ka:'vi:ca -e ž *rokavica* | SSKJ +

rokavič ▶ ro'ka:vč -a in ər'ka:vč -a m *rokavič*: 'tu:ə 'tu:t sə z'mi:sləm ŷ'se:, ob'li:əkca pa 'ta:k ka'mu:fč 'xo:r na ro'ka:vču čə're:s 'do:l, 'ne: | ⇒ ROKAV SSKJ +

roža ▶ 'ro:ža -e ž *roža* /vzorec na tkanini/: 'vi:əm zə opxa'ji:lo, 'ne:, je 'ku:pu, je 'šu: ɥ Γo'ri:cu 'mo:j 'o:če, 'ne:, je 'ku:pu 'o:n ob'li:əku. 'Ma: z 'ro:žəm, 'vi:əm, də so 'mi:əle 'ro:že, 'bi:əla o'bli:əka 'no:t je b'lo:dna ən 'ro:že ve'li:ke | SSKJ –, P –, ESSJ –

ruksak ▶ 'ru:ksək -a m *nahrbtnik* | ☒ ⇒ ZAJNO ① [← nem. *Rucksack* 'nahrbtnik'] SSKJ –, P –, ESSJ +

runčín ▶ run'či:n -a m *uhan* | ① [← fur. *ručhìn* 'uhan'] SSKJ –, P –, ESSJ –

S

sešivati ▶ se'ši:vət se'ši:jəm nedov. *šivati* /s šivanjem izdelovati/: ve'li:ko smo se'ši:vəli, ve'li:ko. D'na:rja 'ni: b'lo:, 'ni: b'lo: d'na:rja | SSKJ +

sindžer ▶ 'si:nžer -ja m /*znamka šivalnega stroja, imenovana po izumitelju Singerju*/: 'mi: smo 'mi:əli 'e:nu 'ma:kinu 'si:nžer, kə je 'tə:m, 'tə:m s'po:da, 'ti: ju po'ka:žəm ▪ še 'də:nəs 'ši:ve, 'ne:, kə so 'tu:ə, 'si:nžer je 'na:jbolša z'na:mka, in s'ta:ro, z'de:j nə boš do'bi:la 'ta:ku 'ma:kinu | ⇒ MAKINA SSKJ +

skrajšati ▶ sk'ra:jšət -əm dov. *skrajšati* /*narediti kaj (bolj) kratko*/ | SSKJ +

skvačkati ▶ sk'va:čkat -am dov. *skvačkati* /*narediti tekstilni izdelek s kvačko*/: ve'li:ko je nər'di:la 'te:x re'či:, je sk'va:čkəla, pa je 'lo:žla 'kə:šən ɣo'la:rč, pa je nər'di:la 'kə:šən, 'vi:əš, ok'ra:s na, na, na ob'li:əkəx | SSKJ +

slavnosten ▶ s'la:ɥnostən -tna -o prid. *svečan* /*namenjen za posebne prilike*/: 'na:ša 'ma:ma je 'mi:əla tək'rət 'nu: s'la:ɥnostnu ob'li:əku, sə z'mi:slən, bor'do: | SSKJ +

speglan ▶ s'pi:əɣlən -a -o prid. *zlikan* | SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *pêglati*)

spodnji ▶ s'po:dɥji -a -e prid. *spodnji 1* /*ki je nižje, spodaj*/: je 'mi:əɥ 'ti:sto, kə sə 'di:əle 'co:kle, je nər'di:ɥ s'po:dɥnu in 'po:tle s'ta:ru 'šu:əlnu je obliko'va:ɥ ən je 'lu:əžu 'ɣo:r in je nər'di:ɥ 'co:kle, 'ne: | SSKJ + **2** /*ki se nosi neposredno na telesu*/: s'po:dɥne x'la:če so b'le:

'či:sto dər'ɣa:čne. Tə'ku:ə 'bu:Í x'ru:əbo, 'ni: b'lo: 'te:x, 'te:x, 'te:x fi'ne:c ku kə so z'de:j ▪ k'ri:lo je nər'di:la nəm, s'ra:jc, 'tu:t bəryə'si:ne, x'la:če s'po:dne, 'ne: | SSKJ +

sponka ▶ s'po:nka -e ž *sponka* [šiviljski pripomoček v obliki črke u] | SSKJ +

spredaj ▶ sp'ri:ət in sp'ri:ədej prisl. *spredaj* [izraža položaj dela, strani česa, ki je glede na določeno smer pred drugimi deli, stranmi]: 'ja:, k'ra:tke in 'to: sp'ri:ədi sa'mo: 'na: otpər'ti:na, 'ne:. Al je 'bi:u 'e:n k'no:f al 'ni: 'bi:u 'nə:č, 'ne: ▪ 'mi: smo 're:kli ži'le:. In to je 'mo:ɣlo 'bi:t š'ti:kəno, 'ne:. Š'ti:kəno sp'ri:ədej, š'ti:kəno nə s'ra:jcəx | SSKJ +

srajca ▶ s'ra:jca -e ž *srajca* [bluza]: in 'to: je 'mo:ɣlo 'bi:t š'ti:kəno, 'ne:. Š'ti:kəno sp'ri:ədej, š'ti:kəno nə s'ra:jcəx. S'ra:jca je 'mo:ɣla 'mi:ət xo'le:t, smo 're:kli, 'ne:, 'ti:sti xo'la:r je 'mo:ɣu 'bi:t š'ti:kən ▪ z'de:j 'jə:st 'ma:m s'ra:jcu, 'ne:, sə 'vi:de 'tu:ə 'uə:n, 'ne:, 'tu:ə je pol'si:n ... ot s'ra:jce in 'tu:ə je 'mo:ɣu 'bi:t pou'da:rk, 'ni:əki 'li:əpəɣa, 'ne: | SSKJ + ● PONOČNA SRAJCA *spalna srajca*: po'no:čna s'ra:jca | SSKJ –

star ▶ s'ta:r -a -o prid. *star* [dalj časa v uporabi]: 'si:nžer je 'na:jbolša z'na:mka, in s'ta:ro, z'de:j nə boš do'bi:la 'ta:ku 'ma:kinu ▪ z'de:j ku, kə ɣovo'ri:m tə'ku:ə 'ne:, nə p'ri:mər smo 'mi:əli 'kə:šne s'ta:re ob'li:əke ot 'no:notu 'tu:ə, 'ti:ste se 'ni: 'və:ɣlo p'ro:č, sə je nər'di:lo, 'uə:n s kə'po:ta sə je nər'di:la kəmi'žo:la ▪ je 'mi:əu 'ti:sto, kə sə 'di:əle 'co:kle, je nər'di:u s'po:dnu in 'po:tle s'ta:ru 'šu:əlnu je obliko'va:u ən je 'lu:əžu 'ɣo:r in je nər'di:u 'co:kle, 'ne: | SSKJ +

strgan ▶ s'tə:ɣan -a -o in s'tə:rxan -a -o in s'tə:ɣən -a -o in s'tə:rxən -a -o prid. *strgan* [oblečen v ponošeno, raztrgano obleko]: ve'li:ko je b'lo: ot'ru:ək s'tə:rxənix ▪ 'jə:st 'ni:səm b'la: s'tə:ɣana, 'ne:, kə 'mi: smo do'ba:vəli z A'me:rike, 'a:mpak, 'ne: s'tə:ɣəne, 'ni: b'lo: s'tə:ɣəno, 'sa:mo je b'lo: pər'si:to | SSKJ +

Š

šandala ▶ šən'da:la -e ž *sandala*: 'ma: 'jə:st nə 'vi:əm, də smo {nerazumljivo} 'jə:st ku'pi:la 'kə:da šən'da:l, 'ne:, nə 'pu:əmnəm 'jə:st | SSKJ +

šjal ▶ š'ja:l -a m *šal* | ☐ ⇒ ŠJARPA SSKJ +

širok ▶ šə'ro:k -a -o prid. *širok* |*ki ohlapno stoji na telesu*|: 'ma: k'ri:le, 'ma: 'sa:mo 'ti:ste k'ri:le so 'bu:Í tək'u:ə, 'ne:, 'jə:st sə sə z'mi:sləm 'tu:t 'bu:Í šə'ro:kə, buÍ 'du:ɣe 'ne:, ɥ 'pa:su 'bu:Í tək'u:ə ▪ 'ma: ob ne'di:əljəx je 'mo:ɣu 'bi:t 'li:əp 'fi:ərtəx, də je 'mi:əɥ o'ku:əle 'ti:sti |fərfə'li:no {med smehom}|. Ēn to nə, nə 'ze:pix ən tək'u:ə, 'ne:, šə'ro:ko od'za:t tək'u:ə, 'ne:, 'tu:ə je b'lo: p'ra:znično | SSKJ +

šivan ▶ 'ši:van -a -o prid. *šivan* |*združen z uporabo šivanke*|: je ta buk'le: je, kə p'ri:de 'uə:n ... z'de:j ne 'vi:əm ku se 're:če 'ti:st mater'ja:l. 'Jə:st ot 'ti:sti k'rət ... 'ni: b'lo: ɣ'la:tko, je 'pə:ršlo 'uə:n ku də bi b'lo: 'ši:vəno, 'vi:əš | SSKJ +

šivati ▶ 'ši:vət -a:m in 'ši:vət -ə:m nedov. *šivati* |*z uporabo šivanke in niti združevati dele blaga, usnja*|: 'vi:əš, 'ki: je 'ta:ft [...] 'ta:ki mater'ja:li, ma 'tu:t se 'ni:so meč'ka:li ... 'tu:ə səm 'jə:st 'sa:ma 'tu:t 'ši:vala ▪ b'lu:zu 'ni:smo 'ši:vəl, 'ni: 'ši:vəla 'ma:ma ▪ eŋ:k'rət so b'li: ši'vi:lke. Je b'la: ɥ Kož'ba:na, sə je 'tu:t 'me:ne 'ši:vəla 'do:st | SSKJ +

šivilja ▶ ši'vi:lá -e ž *šivilja* |*ženska, ki se poklicno ukvarja s krojenjem in šivanjem zlasti ženskih oblačil iz lahkih tkanin*|: nəm je b'lo: ve'li:ko, kə smo 'mi:əli ž'la:xtu in kə smo 'mi:əli 'tu:ə ši'vi:lú in kə smo sə 'sa:mi tək'u:ə, 'ne: | ☐ ⇒ ŠIVILKA; ☐ ⇒ ŽNIDARICA; ⇒ ŽNIDAR SSKJ +

šivilka ▶ ši'vi:lka -e ž *šivilja* |*ženska, ki se poklicno ukvarja s krojenjem in šivanjem zlasti ženskih oblačil iz lahkih tkanin*|: 'e:ŋk'rət so b'li: ši'vi:lke. Je b'la: ɥ Kož'ba:na, sə je 'tu:t 'me:ne 'ši:vəla 'do:st | ☐ ⇒ ŠIVILJA; ⇒ ŽNIDARICA; ⇒ ŽNIDAR SSKJ –, P –, ESSJ –

šjarpa ▶ š'ja:rpa -e ž *šal* | ☐ ⇒ ŠAL ① [← it. *sciarpa* 'ovratna ruta, šal', furl. *šarpe* 'ovratna ruta'] SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *šârpa*)

škafarota ▶ škəfə'ro:ta -e ž *copata* |*topla zimška copata*| | ① [← furl. *scarfarot* 'zimška topla copata'] SSKJ –, P –, ESSJ –

škarje ▶ š'ka:rje š'ka:ri ž mn. *škarje* |*orodje za rezanje*| | SSKJ +

škarpa ▶ š'ka:ɾpa -e ž *čevelj /obuvalo s trdnejšimi podplati, segajoče največ čez gleženj/* | ☒
 ⇒ ČEVELJ; ☒ ⇒ ŠOLEN ① [← it. *scarpa*, furl. *scarpe* 'čevelj'] SSKJ –, P +, ESSJ +

škarpet ▶ škər'pe:t -a m *nizek čevelj* | ⇒ CAVATA; ⇒ OPANKA; ⇒ PATAFLA; ⇒ ŠKAFAROTA; ⇒ ŽOKA ① [← furl. *scarpet* 'tradicionalna karnijska ženska obutev iz platna'] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *škàrp*)

škarpetica ▶ škər'pe:tca -e ž *čveljček* | ⇒ ŠKARPA; ⇒ ŠOLEN; ⇒ ČEVELJ ① [← furl. *scarpet* 'tradicionalna karnijska ženska obutev iz platna' + slov. *-ica*] SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *škàrp*)

škarpon ▶ škar'po:n -a m *gojzar /močen čevelj, navadno okovan, zlasti za hojo po hribih/* | ①
 [← furl. *scarpon* 'velik čevelj, gojzar'] SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *škàrp*)

šklap ▶ šk'lə:p -a m *razporek /podolžna odprtina na oblačilu/* | ☒ ⇒ ODPRTINA ① [← furl. *sclap* 'razpoka, špranja'] SSKJ –, P –, EESJ –

šklavina ▶ šklə'vi:na -e ž *odeja* | ⇒ KONVJARTA; ⇒ KOVTER ① [← furl. *sclavine* 'odeja'] SSKJ –, P –, ESSJ –

škorenj ▶ š'ko:rəń -rńa m *škorenj: 'ja:, sə š'ko:rńe 'ma:m še 'ə:n d'va: al t'ri: 'pa:r. Tə'ku:ə s 'ta:kəm, 'ma: 'ne: və'so:k p'ru:* | ☒ ⇒ BOTA SSKJ +

škufa ▶ š'ku:fa -e ž *kapa /pokrivalo/* | ☒ ⇒ KAPA; ⇒ KLOBUK; ⇒ KLOBUKIČ; ⇒ BARETA ① [← furl. *scuf*, ben. it. *scufia* 'čepica, ženska čepica'] SSKJ –, P +, ESSJ +

škufica ▶ š'ku:fca -e ž *kapica: ot'ru:əška š'ku:fca* | ⇒ ŠKUFA; ⇒ KLOBUK; ⇒ KLOBUKIČ; ⇒ BARETA ① [← furl. *scuf* 'čepica' + *-ica*] SSKJ –, P –, ESSJ +

šofeta ▶ šo'fe:ta -e ž *vložek /priprava iz usnja, blaga, lepenke v obliki stopala, ki se vloži v obuvalo/* | ① [prim. furl. *soflât* 'obložen, obdan'] SSKJ –, P –, ESSJ –

šolen ▶ 'šu:ələn -lna m *čevlj:* 'ti: če si 'me:u 'no:ve 'šu:əlne, 'e:j. 'Tu:ə je b'lo: »Boš p'la:čaŋ za 'pi:t, kə 'ma:š 'no:ve 'šu:əlne, 'le:j« ▪ 'ma: 'no:ve 'šu:əlne, so 'vi:ədli ŋ'si:. 'Te:ɣa 'ne: doži'vi:š. 'Bi:əle 'šu:əlne, səm 'mi:əla 'jə:st šan'da:le ▪ 'ja:, 'šu:əlne, je ku'pi:la 'šu:əlne nəm nə 'pa:t, nə 'pa:t 'če:u'le je ku'pi:la | ☒ ⇒ ČEVELJ; ☒ ⇒ ŠKARPA; ⇒ ŠKARPETICA SSKJ + ● ŠOLNE NIZKE *nizki čevlji:* 'ja:, smo 'mi:əl 'šu:əlne 'ni:ske, 'vi:dəš, 'tu:t smo 'mi:əl ər'ja:ve, smo 'mi:əl 'čə:rne, ŋ'se: 'so:rt, 'li:əpe 'šu:əlne | SSKJ –

šotogona ▶ šoto'go:na -e ž *kombineža:* s'po:di 'ta:ko nab'ra:no, 'ne:, 'mi: smo 're:kli t'le: 'šo:ko šoto'go:na ən po'te:m je 'mi:əla nə 'və:rx 'ti:sta šə'ro:ka ob'li:əka, 'ra:zne 'ba:rve, 'po:le 'ta:k, 'ku:kər də bi b'la: b'lu:za, 'ma: bo'xa:ta in nə 'və:rx 'ti:sti ži'le:, 'ne: ən pa 'ti:sti 'fi:ərtəx sp'ri:ədi, 'ne: | ① [prim. it. *sotto* 'pod' + *gonna* 'žensko krilo'] SSKJ –, P –, ESSJ –

špalinča ▶ špa'li:nča -e ž *naramnica /pri spodnji majici/:* nə 'və:rx, 'ne:, 'to: je b'la: tək'u:ə ku na špa'li:nče | ⇒ OBRAMNICA; ⇒ TIRAČA ① [prim. it. *spallina* 'naramnica'] SSKJ –, P –, ESSJ –

špik ▶ š'pi:k -a m *špik /koničasti del oblačila/* | SSKJ + ● NA ŠPIK *koničast:* xo'la:r nə š'pi:k | SSKJ –

špikast ▶ š'pi:kəst -a -o prid. *koničast* | SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *špik*)

špila ▶ š'pi:la -e ž *zaponka /priprava za zapenjanje oblačil/* | ① [← it. *spilla* 'zaponka'] SSKJ –, P –, ESSJ +

štam ▶ š'tə:mp -a m *kroj /vzorec, model za obliko obleke ali obutve/* | ☒ ⇒ KROJ ① [← furl. *stamp* 'model, kalup, vzorec', it. *stampo* 'model, kalup'] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *štampo*)

štikan ▶ š'ti:kən -a -o prid. *vezen:* 'mi: smo 're:kli ži'le:. In to je 'mo:ɣlo 'bi:t š'ti:kəno, 'ne:. Š'ti:kəno sp'ri:ədej, š'ti:kəno nə s'ra:jcəx. S'ra:jca je 'mo:ɣla 'mi:ət xo'le:t, smo 're:kli, 'ne:, 'ti:sti xo'la:r je 'mo:ɣu 'bi:t š'ti:kən. In pol'si:ni. Pol'si:ni so 'mo:ɣli 'bi:t š'ti:kəni | SSKJ +

štikati ▶ š'ti:kət -əm in š'ti:kat -am nedov. *vesti: kə səm 'mi:əla 'e:ŋkrət ras'ta:vu na 'Do:brovəm, so 'pə:ršli p'ra:šət, 'mi:sləm, 'mo:je kar səm š'ti:kala, 'ta:ke 'pə:rtiče 'li:əpe, 'ti:sto, s'po:dne pe'ri:lo in 'kə:jšne b'lu:ze, 'ta:ke, 'vi:əš, 'to: š'ti:kəne in tə'ku:ə, 'ne: | SSKJ +*

štola ▶ š'to:la -e ž *štola |dolgemu, širokemu šalu podobno ogrinjalo iz tkanine/ | SSKJ +*

švela ▶ š'vɛ:la -e ž *podplat |spodnji del obuvala/ |* ① [← furl. *suele*, it. *suola* 'podplat (čevlja)'] SSKJ –, P –, ESSJ –

šujaman ▶ šuja'ma:n -a m *brisača* | ① [← furl. *sujeman* 'brisača'] SSKJ –, P –, ESSJ –

T

taft ▶ 'ta:ft -a m *taft |gosta, trda in gladka tkanina iz svile|: od 'že:nsk, ku bi 're:kla 'jə:st, ku se je 're:klo 'ti:sto ... 'vi:əš, 'ki: je 'ta:ft ... ta ... 'ta:ko ... 'ta:ki mater'ja:li, 'ma: 'tu:t se 'ni:so meč'ka:li ... 'tu:ə səm 'jə:st 'sa:ma 'tu:t 'ši:vala | SSKJ +*

tak ▶ 'ta:k -a m *peta |zadnji spodnji del obuvala|: 'ja:, sə š'ko:rne 'ma:m še 'ə:n d'va: al t'ri: 'pa:r. Tə'ku:ə s 'ta:kəm, 'ma: 'ne: və'so:k p'ru: |* ☒ ⇒ PETA ① [← furl. *tac* 'peta'] SSKJ –, P –, ESSJ +

tapet ▶ ta'pe:t -a m *preproga* | ① [← furl. *tapet*, it. *tappeto* 'preproga'] SSKJ –, P –, ESSJ –

tavajuč ▶ tava'ju:č -a m *prtiček |manjši okrasni izdelek iz blaga, sukanca zlasti za na pohištvo|* | ☒ ⇒ PRTIČ; ⇒ MANTIL ① [← furl. *tavajuč* 'prtič'] SSKJ –, P –, ESSJ –

telovadna ▶ telo'va:dna -e ž *telovadna copata* | SSKJ –, P –, ESSJ –

tendin ▶ ten'di:n -a m *krajša zavesa* | ① [prim. furl. *tendon* 'zagrinjalo, zavesa'] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *tēnda*)

tendon ▶ ten'do:n -a m *daljša zavesa* | ① [← furl. *tendon* 'zagrinjalo, zavesa'] SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *tēnda*)

terital ▶ teri'ta:l -a m *terital* |poliestrno vlakno italijanske proizvodnje| SSKJ +

tirača ▶ ti'ra:ča -e ž *naramnica* |trakasta priprava za čez rame, na katero se pripenjajo hlače|
| ☐ ⇒ OBRAMNICA; ⇒ ŠPALINČA ① [← fur. *tirače* 'naramnica'] SSKJ –, P –, ESSJ –

tovrš ▶ to'və:rš -a m *šolska halja* |zaščitno vrhnje oblačilo|: ən smo 'mi:əl po'və:ršnik 'ɣo:r nə 'və:rx, 'čə:rən to'və:rš | ☐ ⇒ POVRŠNIK; ⇒ KAPOT SSKJ –, P –, ESSJ –

trak ▶ t'ra:k -a m *naglavni trak* |ki pokriva ušesa| SSKJ –, P –, ESSJ –

trikotnik ▶ tri'ko:tnik -a m *trikotnik* |kar je po obliki podobno takemu liku|: 'tu:ə si nər'di:l plə'ni:ce do'ma:, 'ne:, 'tu:ə so 'bo:l 'ti:ste ... je b'lo: 'ta:k mater'ja:l, nər'di:ɥ plə'ni:ce do'ma:, če si nər'di:ɥ 'kə:šne tri'ko:tlike ən p'ra:t, 'ne:, 'e:ko | SSKJ +

trikrat ▶ t'ri:krət prisl. *trikrat* |izraža tri ponovitve| SSKJ + ● TRIKRAT REZANO *ukrojeno iz treh delov*: al pa əəə 'ba:lce, 'ma: 'ne:, 'mi: smo [...] 're:kli 'bu:l, 'vi:əš, kə so 'ti:ste ob'li:əke, kə so 'mi:əl t'ri:krət, 'tu:ə səm 'tu:t 'jə:st 'mi:əla. 'E:ŋkrət 'ri:əzəno, d'va:krət 'ri:əzəno, t'ri:krət 'ri:əzəno | SSKJ –

tul ▶ 'tu:l -a m *tul* |tanka, mrežasta tkanina iz bombaža ali kemičnih vlaken| SSKJ +

tuta ▶ 'tu:ta -e ž *kombinezon* |enodelno delovno oblačilo| SSKJ +

U

urezani ▶ ɥ'ri:əzən -a -o prid. *urezani* |izoblikovan navadno po kroju|: kə si 'mi:əla ɥ'ri:əzəno, 'ti: si pər'si:ɥ ən si 'nər'di:ɥ ob'li:əku, 'ne: | SSKJ +

urezati ▶ ɥ'ri:əzət ɥ'ri:əzəm dov. *urezati* |z rezanjem izoblikovati kaj, navadno po kroju|: ɥ'si: smo xo'di:li 'či:stət 'tu:ə t'ra:vu, də 'o:na 'po:tle 'to:lko 'u:r je 'tə:m, nə p'ri:mər je 'sa:mo ɥ'ri:əzla | SSKJ +

uštiman ▶ ušti'ma:n -a -o prid. *urejen |v stanju, ki ustreza lepotnim zahtevam, željam|* | ① [← srvn. *stimmen* 'uglaševati, uglasiti', prim. slov. *štirati se* 'lepo, skrbno se oblačiti'] SSKJ –, P + (gl. geslo *štímáti* 'stolz'), ESSJ – (gl. geslo *štímati*)

V

v žlego ▶ v ž'li:əγu prisl. *poševno*: 'ja:, 'ma: 'tu:di d'va: 'lo:γla, čə so pər'si:l, nər'di:l v ž'li:əγu, 'ne:, je 'bi:u 'γo:r šə'ro:k, 'ne:, 'po:tle so pər'i:əzəl v š'vi:əγu | SSKJ – | ① [prim. it. *sbienco* 'neraven, kriv, poševen'] SSKJ –, P –, ESSJ –

vata ▶ 'va:ta -e ž *vata* | SSKJ +

vel ▶ 've:l -a m *tančica* |*zelo tanka in redka tkanina*| | SSKJ +

velut ▶ ve'lu:t -a m *žamet* |*tkanina s ščetkasto površino na eni strani*| | ① [← furl. *velut* 'žamet'] SSKJ –, P –, ESSJ –

venec ▶ 've:nec -nca m *poročni venček*: ['že:nška je 'mi:əla nə γ'la:vi] 've:nec, 'ne: | ☒ ⇨ KRANCELJ SSKJ +

vetranka ▶ 'vi:ətrəŋka -e ž *vetrovka* |*jopič iz goste tkanine, ki dobro ščiti pred vetrom*| | SSKJ –

vinjerul ▶ vinje'ru:l -a m *naprstnik* | ① [← furl. *vignarûl* 'naprstnik'] SSKJ –, P –, ESSJ –

visok ▶ və'so:k -a -o prid. *visok*: 'ja:, sə š'ko:rŋe 'ma:m še 'ə:n d'va: al t'ri: 'pa:r. Tə'ku:ə s 'ta:kəm, 'ma: 'ne: və'so:k p'ru: | SSKJ +

visoko ▶ və'so:ko prisl. *visoko*: z'de:j so b'li: ka'mu:fči, 'to: o'ku:əle 'vi:əš, b'lu:za, ən pa ta'ku:ə və'so:ko 'γo:r ta ka'mu:fč, u'ku:əle 'to:, 'ne: | SSKJ +

volan ▶ vo'la:n -a m *volan* |*nabran ali naguban okrasni kos blaga, našit na posamezne dele zlasti ženske obleke*|: vo'la:n, volan'ti:n. Tə'ku:ə je b'lo:. 'Mi: smo 're:kli, 'ne: | ☒ ⇒ FARFOLINO; ☒ ⇒ KAMUF; ⇒ KAMUFIC̣; ⇒ VOLANTIN SSKJ +

volantin ▶ volan'ti:n -a m *volanček* | ☒ ⇒ KAMUFIC̣; ⇒ VOLAN; ⇒ KAMUF; ⇒ FARFOLINO SSKJ –, P –, ESSJ –

volna ▶ 'vo:ɥna -e in 'vu:na -e ž *volna* |*volнено blago*|: 'tu:ə 'tu:ə sə b'li: al voɥ'ne:no, nə p'ri:mer, zə 'mo:škəɣa zə ob'li:əko je b'lo: 'ta:ko blə'ɣu:ə de'be:lo, 'vo:ɥna, 'tu:t tə'ku:ə ku s 'lo:žu, tə'ku:ə je os'ta:lo, 'ne: | SSKJ +

volnen ▶ voɥ'ne:n -a -o in vu'ne:n -a -o prid. *volnen* |*iz volne*|: 'tu:ə 'tu:ə sə b'li: al voɥ'ne:no, nə p'ri:mer, zə 'mo:škega zə ob'li:əko je b'lo: 'ta:ko blə'ɣu:ə de'be:lo, 'vo:ɥna, 'tu:t tə'ku:ə ku s 'lo:žu, tə'ku:ə je os'ta:lo, 'ne: ▪ ve'či:noma 'ma:jə smo p'le:dli. 'Ma:ja, 'ne:, vu'ne:na 'ma:ja | SSKJ +

vrh ▶ 'və:rx -a m *vrh* |*kar je na zgornji strani česa*| ● NA VRHU *nad drugimi oblačili*: s'po:di 'ta:ko nab'ra:no, 'ne:, 'mi: smo 're:kli t'le: 'šo:ko šoto'go:na ən po'te:m je 'mi:əla nə 'və:rx 'ti:sta šə'ro:ka ob'li:əka, 'ra:zne 'ba:rve, 'po:le 'ta:k, 'ku:kər də bi b'la: b'lu:za, 'ma: bo'xa:ta in nə 'və:rx 'ti:sti ži'le:, 'ne: ən pa 'ti:sti 'fi:ərtəx sp'ri:ədi, 'ne: | SSKJ +

vrvica ▶ vər'ca: -e: ž *vezalka* |*ozek, trden, navadno tkan trak za zavezovanje čevljev*|: vər'ca: ot 'šu:əlnu | SSKJ –, P –, ESSJ –

Z

zajehtati ▶ zə'jə:xtət -əm dov. *prešiti* |*s šivanjem prekriti, zakriti*|: če ku bi 'ki: z'ɣə:rsəno, za'jə:xtəm 'ɣo:r ən 'do:l, 'ɣo:r ən 'do:l 'ši:vən, brəz b'le:ka | SSKJ –, P –, ESSJ –

zajno ▶ 'za:jno -a m *nahrbtnik* | ☒ ⇒ RUKSAK ① [← it. *zaino* 'nahrbtnik'] SSKJ –, P –, ESSJ –

zaprt ▶ za'pə:rt -a -o prid. *zaprt* |*brez odprtine*|: 'mo:ja 'ma:ma je 'mi:əla še 'ti:ste s'po:dne x'la:če, kə 'ni:so b'le: za'pə:rtə, so b'le: ot'pə:rtə oc'po:da. P'ro:sto 'po:tle ŷ'se: | SSKJ +

zavezati ▶ zə'va:zət -'va:žəm dov. *zavezati* |*z vrvico, trakom ali z delom česa narediti voz, da se kaj zapre, stisne*|: so b'li: zə zə'va:zət, 'mi: sə z'di: | SSKJ +

zdreti ▶ zd're:t z'de:rəm dov. *razparati* |*s prerezovanjem, pretrgavanjem niti narediti, da posamezni deli tkanine, oblačila ne tvorijo več celote*|: 'o:na je, nə p'ri:mər, iz 'e:ne ob'li:əke, če ni š'la: p'ra:ŷ, 'vi:əš d'ru:ŷi k'ro:ji 'tu:ə, smo z'də:rli in smo nər'di:li 'ku:kər, 'ne:, al 'bu:l šə'ro:ko k'ri:lo, al 'li:əpo al b'lu:scu al 'tu:ə, ka'po:t 'tu:di, 'ne: | SSKJ +

zgonec ▶ z'ŷo:nc -a m *zvonec* |*zvončasto razširjeni del oblačila*|: x'la:čə nə z'ŷo:nc | ☒ ⇒ KAMPANA SSKJ –, P + (gl. geslo *zgon*), ESSJ –

zgrsan ▶ z'ŷə:rsən -a -o prid. *zdrsan* |*zaradi rabe načet, poškodovan*|: če ku bi 'ki: z'ŷə:rsəno, za'jə:xtəm 'ŷo:r ən 'do:l, 'ŷo:r ən 'do:l 'ši:vən, brəz b'le:ka | SSKJ –, P –, ESSJ –

zmeriti ▶ z'mi:ərt -əm dov. *zmeriti*: 'ja:, jəŷ'la:, 'ne:, 'mi:za je b'la: ve'li:ka, pə'ri:əzəla, z'mi:ərla ən tə'ku:ə. 'Se:j nə 'vi:əm, čə je 'mi:əla še 'me:tər 'o:na | SSKJ +

znamka ▶ z'na:mka -e ž *znamka* |*kar označuje kak izdelek glede na podjetje, ki ga izdeluje*|: in 'ti:st, še 'də:nəs, čə sə bi 'lo:žla, še 'də:nəs 'ši:ve, 'ne:, kə so 'tu:ə, 'si:nžer je 'na:jbolša z'na:mka, in s'ta:ro, z'de:j nə boš do'bi:la 'ta:ku 'ma:kinu | SSKJ +

Ž

žabe ▶ 'ža:be 'ža:b ž mn. *žabe a* |*otroško enodelno pleteno oblačilo iz hlačk in nogavic*| **b** |*ženske nogavice*|: 'jə:st, 'vi:əm, tə'ku:ə 'mo:ji spo'mi:ni, 'ta:ke 'ža:be, 'bo:l, je 'bu: 'či:sto dər'ŷa:čni mater'ja:l, 'ne: ▪ 'tu:di 'ža:be 'ja:, 'be:n 'ja:, 'ža:be 'kə:šən k'rət pərš'li:, 'ni:so 'mi:əl 'ža:be pop're:j, so, 'tu:ə je 'va:jdlo 'po:tle mo'de:rno 'ti:ste 'ža:be. 'Ja:. 'Ža:be, sej jəx 'ma:m 'tu:di nə 'vi:əm 'ko:lko 'pa:rou 'tə:m. Jəx 'ma:m 'pu:xən lo'ma:r ob'li:ək, 'vi:əste | SSKJ +

žakelj ▶ 'ža:keĺ -kĺa in 'ža:ki -kja m *vreča*: 'na:ša 'ma:ma je 'mi:əla tək'rə:t 'nu: s'la:ɯnostnu ob'li:əku, sə z'mi:slən, bor'do:. In je b'lo: 'e:no blə'ɣu:ə 'ta:ko əəə ku ən 'ža:keĺ tək'ku:ə, 'ne:, in 'ta:ko k'ri:lo, 'nə:č ro'ka:vu, na 'və:rx pa 'ta:k bole'ri:n, smo 're:kli 'mi:, nə 'vi:əm čə 're:čəjo 'tu:t z'da:j | SSKJ +

žep ▶ 'že:p -a m *žep* |*majhni vreči podoben del na oblačilu za spravljanje manjših predmetov*| | ☐ ⇒ GOJOFA SSKJ +

železo ▶ že'li:əzo -a in žə'li:əzo -a s *likalnik* | SSKJ –, P –, ESSJ +

žida ▶ 'ži:da -e ž *svila* | SSKJ +

židan ▶ 'ži:dan -a -o prid. *svilen* | SSKJ +

žnidar ▶ ž'ni:dər -ja m *krojač* |*kdor se poklicno ukvarja s krojenjem in šivanjem zlasti moških oblek*| | ⇒ ŠIVILKA; ⇒ ŽNIDARICA ① [← srvn. *snîdære*, *snîder* 'krojač'] SSKJ +

žnidarica ▶ ž'ni:dərca -e ž *krojačica* |*ženska, ki se poklicno ukvarja s krojenjem in šivanjem ženskih plaščev in kostimov*| | ⇒ ŠIVILJA; ⇒ ŠIVILKA; ⇒ ŽNIDAR ① [← srvn. *snîdære*, *snîder* 'krojač' + slov. *-ica*] SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *žnidar*)

žnidarstvo ▶ ž'ni:dərstvo -a s *krojaštvo* |*obrt za krojenje in šivanje zlasti moških oblek*| | ① [← srvn. *snîdære*, *snîder* 'krojač' + slov. *-stvo*] SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *žnidar*)

žoka ▶ 'žo:ka -e ž *copata* |*doma narejeno obuvalo*| | ⇒ CAVATA; ⇒ OPANKA; ⇒ PATAFLA; ⇒ ŠKARPET; ⇒ ŠKAFAROTA ① [← nem. *Socke* 'kratka nogavica'] SSKJ –, P +, ESSJ + (gl. geslo *žök*)

život ▶ 'žu:ət -a m *život* |*trup*|: ob'li:əka po 'žu:ətu | SSKJ +, P +, ESSJ +

7.1 SLOVARČEK DRUGIH V BESEDILIH POJAVLJAJOČIH SE BESED

B

boljši ▶ 'bu:lš -a -e prisl. *boljše*: 'mo:ja 'ma:t je ũ'se:ɣa 'di:əlla, də, də smo b'li: 'bu:lš ob'le:čen ku, ku, ku so b'li: 'pu:nce ot bo'ɣa:tix 'xi:š | SSKJ +

borotalko ▶ boro'ta:lko -a m *puder*: 'so:du 'ka:ustiku in boro'ta:lko, sə je 'ta:k ku'pi:ũ ũ I'ta:lji | ① [← it. *borotalco* 'puder'] SSKJ –, P –, ESSJ –

bot ▶ 'bo:t -a m *krat* | *izraža število ponovitev, kot jih nakazuje števniki ali izraz količine*: 'ni: b'lo: 'ce:jta p'ra:t [...] ũ'sa:k 'da:n, ũ'sa:k 'bo:t | ① [← furl. *bot* 'trenutek, hip, krat'] SSKJ –, P +, ESSJ +

brat ▶ b'rə:t -a m *brat* | *moški v odnosu do drugih otrok svojih staršev*: b'rə:t je u'te:ku ũ I'ta:lju, 'o:na je os'ta:la 'sa:ma | SSKJ +

brejda ▶ b're:jda -e ž *brajda* | *vinograd s sadnimi drevesi*: 'ja: 'be:n 'nu:, ũ b're:jdu, 'nu: ob'li:əku smo ob'li:əkli, nə'va:dnu ob'li:əku, ve'či:noma smo b'li: stər'ɣə:ni | ① [← furl. *braide* 'posestvo, kmetija, njiva'] SSKJ –

brisati ▶ b'ri:sət b'ri:šəm nedov. *brisati* | *nos*: 'və:č u'ma:zənix ot'ru:ək, b'ri:səli 'nu:əs tək'u:ə, 'ne: | SSKJ +

C

cebat ▶ cə'bət -'a:m nedov. *brcati* | ① [prim. it. *ciabattare* 'vleči za sabo, podrsavati'] SSKJ –, P +, ESSJ +

ceniti ▶ 'ce:nit -im nedov. *ceniti* | *prisojati čemu vrednote*: z'de:j čə 'ma:š 'no:vu ob'li:əku, 'ni: 'nə:č. No'be:dən 'te:ɣa 'ne: 'ce:ni, no'be:dən 'ne:, 'ne: | SSKJ +

Č

čistiti ▶ 'či:stət -əm nedov. *trebiti* |*odstranjevati odvečno iz česa*|: z'de:j se 'ne: 'či:ste, 'tə:krət se je 'ci:əla 'va:s, je š'la: 'či:stət t'ra:vu, də je 'pə:ršlo 'po:tle 'či:sto, kə z'de:j 'tu:ə se 'ne: 'di:əle. Ű'si: smo xo'di:li 'či:stət 'tu:ə t'ra:vu, də 'o:na 'po:tle 'to:lko 'u:r je 'tə:m, nə p'ri:mər je 'sa:mo Ű'ri:əzla, kə si 'mi:əla Ű'ri:əzəno, 'ti: si pər'ši:Ű | SSKJ +

človek ▶ č'lo:Űk člo'vi:əka m *človek* |*oseba*|: [š'i'vi:la po'mi:ərļa ob'li:əku tə'ku:ə, də je] 'lo:žla 'ɣo:r na člo'vi:əka | SSKJ +

črez ▶ čə're:s prisl. *čez*: 'tu:ə 'tu:t sə z'mi:sləm Ű'se:, ob'li:əkca pa 'ta:k ka'mu:fč 'xo:r na ro'ka:Űču čə're:s 'do:l, 'ne: | SSKJ -, P -, ESSJ +

D

dajati ▶ 'da:jət -əm nedov. *dajati* |*delati, da prehaja kaj drugemu v uporabo*|: ve'li:ko sə je 'da:jəlo [ob'li:əkə] | SSKJ +

danes ▶ 'də:nəs prisl. *danes* |*v sedanjem času, zdaj*|: 'ne:səm pər'da:t 'nu: ko'ku:əšu, 'li:tər od ž'ɣa:na, 'də:nəs ku'pi:m c'vi:ərən, 'ju:tre 'tu:ə, 'tu:ə, 'tu:ə ▪ in 'ti:st, še 'də:nəs, če sə jə bi 'lo:žla, še 'də:nəs š'i:ve, 'ne:, kə so 'tu:ə, 'si:nžer je 'na:jbolša z'na:mka in s'ta:ro, z'de:j nə boš do'bi:la 'ta:ku 'ma:kinu | SSKJ +

dati ▶ 'da:t 'da:m dov. *dati* **1** |*napraviti, da pride kaj kam z določenim namenom*|: 'ja:, 'da:li Ű žə'li:əzo ən 'pi:əɣlət šklə'vi:nu 'ɣo:r nə 'mi:s | SSKJ + **2** |*napraviti, da preide kaj k drugemu*|: ən 'ti:stə pəst'ra:lə, kə je 'me:Ű 'o:n, je 'da:Ű 'me:ni jəx ▪ kə, kə 'jə:st səm 'da:la tər'ka:j bla'ɣa: p'ro:č, brəs pot'ri:əbe, ne brəs pot'ri:əbe, də səm do'bi:la 'ki: | ☒ ⇒ LOŠTI SSKJ +

denar ▶ d'nɑ:r -ja m *denar* |*plačilno sredstvo*|: kər 'ni:, 'ni: b'lo: d'nɑ:rja zə ku'pi:t 'ta:ke re'či: al 'tu:ə, 'ne: ▪ 'ma: 'tu:ə je 'pə:ršlo že po'te:m, če si 'me:Ű d'nɑ:r za ku'pi:t, 'ne: | SSKJ +

divan ▶ di'va:n -a m *divan* | SSKJ +

dober ▶ 'du:əbər -bra -o prid. *dober* **1** |ki ima zaželeno lastnost, kakovost v precejšnji meri|: sə jə 'tu:ə 'ku:xalo, sə je nə'r'di:lo 'ža:jfu. 'A:dnu 'bu:j 'do:bru, 'a:dnu zə sə u'mi:vət | SSKJ + **2** |ki v precejšnji meri izpolnjuje dolžnosti ali delovne zahteve|: 'po:tle je b'la: 'a:dna s_()ej'ni:ka, 'e:na 'do:bra ž'ni:dərca je b'la: p'ru: | SSKJ +

dobiti ▶ do'bi:t -i:m dov. *dobiti* |postati imetnik česa neposredno danega ali poslanega|: 'ma: 'tu:ə je b'lo: ɥ'se:, kə smo do'bi:l, 'jə:st ɣov'o'ri:m od 'me:ne, blə'ɣu:ə, mater'ja:l z A'me:rike ▪ 'si:nžer je 'na:jbolša z'na:mka in s'ta:ro, z'de:j nə boš do'bi:la 'ta:ku 'ma:kinu | ⇒ DOBIVATI SSKJ +

dobavati ▶ do'ba:vət -əm nedov. *dobivati* |postajati imetnik česa večkrat neposredno danega ali poslanega|: 'jə:st 'ni:səm b'la: s'tə:ɣana, 'ne:, kə 'mi: smo do'ba:vəli z A'me:rike, 'a:mpak, 'ne: s'tə:ɣəne, 'ni: b'lo: s'tə:ɣəno, 'sa:mo je b'lo: pər'si:to | ⇒ DOBITI SSKJ –

dobov ▶ 'do:bov -va -o prid. *hrastov*: 'ja:, sej 'mo:ɣlo 'bi:t al pa, 'ne: kos'ta:njevo 'vo:ɣje, kə se 'xi:tro u'ɣa:sne, 'mo:ɣlo 'bi:t 'u:no 'ɣa:bərjevo al 'do:bovo | SSKJ +

doma ▶ do'ma: prisl. *doma*: 'ja: 'be:n, 'bu:j zə p'ra:znik 'ne:, zə, zə do'ma:, 'ne: ▪ 'vi:dəte, də 'ni: b'la: še ɥə'da: t'le:, 'ne:. Smo p'ra:l 'ɣo:r do'ma: | SSKJ +

doplih ▶ 'do:plix prid. *dvojen* |dvakrat tolikšen|: bi 're:kla, 'mu:əj 'si:n je 'mu: post'jə:ju zə 'e:nu o'se:bu, 'po:tle je 'ku:pu mo'bi:le 'do:plix, 'ne: | ① [prim. nem. *doppelt* 'dvojen'] SSKJ –, P –, ESSJ –

dosti ▶ 'do:st prisl. *dovolj* |količina ali mera, ki ustreza, zadoščaj|: 'ja:, 'ma: 'jə:st sp'lo:x 'ni:səm no'si:la. Kə, kə 'po:le 'no:ɣa 'ni: 'do:st ɣ'vi:šna b'la: | SSKJ +

drugačen ▶ dər'ɣa:čən -čna -o prid. *drugačen* |ki se po lastnostih razlikuje od določenega|: s'po:dne x'la:če so b'le: 'či:sto dər'ɣa:čne ▪ 'jə:st, 'vi:əm, tə'ku:ə 'mo:ji spo'mi:ni, 'ta:ke 'ža:be, 'bo:í, je 'bu: 'či:sto dər'ɣa:čni mater'ja:l, 'ne: ▪ 'ma: noɣa'vi:ce, 'vi:əš 'ki:, so b'li: dər'ɣa:čne | SSKJ +

držati ▶ dər'ʒa:t -'i:m nedov. *držati* |delati, da se kaj ohranja, bistveno ne spreminja|: kə kos'ta:nevo ['vo:ɣje] sə 'xi:tro u'ɣa:sne, p'ri:de 'xi:tro 'čə:rno, 'ne:. 'Nə: dər'ʒi:, 'nə: dər'ʒi: ɣor'ku:əču | SSKJ +

E

eden ▶ 'a:dən -dna -o in 'e:dən -dna -o prid. *eden, en* |ki ni natančneje določen|: 'vi:əm, də 'a:dən je 'no:su, je 'no:su k'ri:lce še, 'do:l s Pər'vi:č ▪ pər 'nə:s 'ja:, 'e:dən z 'Ni:əbləɣa | SSKJ +

en ▶ 'ə:n in 'e:n 'e:na -o prid. *en* |izraža število ena|: ən 'po:tle 'ə:n bə'to:n t'le: ▪ 'ja:, k'ra:tke in to sp'ri:ədi sa'mo: 'na: otpər'ti:na, 'ne:. Al je 'bi:ɥ 'e:n k'no:f al 'ni: 'bi:ɥ 'nə:č, 'ne: | SSKJ +

G

gaberjev ▶ 'ɣa:bərjeɥ -va -o prid. *gabrov*: 'ja:, sej 'mo:ɣlo 'bi:t al pa, 'ne: kos'ta:nevo 'vo:ɣje, kə se 'xi:tro u'ɣa:sne, 'mo:ɣlo 'bi:t 'u:no 'ɣa:bərjevo al 'do:bovo | SSKJ +

glava ▶ ɣ'la:va -e ž *glava* |del človeškega telesa| | SSKJ +

gledati ▶ ɣ'la:dət -əm nedov. *gledati* |usmerjati pogled kam|: z'de:j 'tu:di ɣ'la:dəm 'jə:st 'no:t po vit'ri:nəx so ... 'vi:əš, də je 'ti:sta 'mo:da 'ku:kər je b'la: 'e:ŋkrət | SSKJ +

gorkoča ▶ ɣor'ku:əča -e ž *toplota* |energija, ki se sprošča pri gorenju, razkrajanju snovi, trenju|: kə kos'ta:nevo sə 'xi:tro u'ɣa:sne, p'ri:de 'xi:tro 'čə:rno, 'ne:. 'Nə: dər'ʒi:, 'nə: dər'ʒi: ɣor'ku:əču | SSKJ –

govoriti ▶ ɣovo'ri:t -'i:m nedov. *govoriti* |izražati misli z govorjenjem|: 'ma: 'tu:ə je b'lo: ɥ'se:, kə smo do'bi:l, 'jə:st ɣovo'ri:m od 'me:ne, blə'ɣu:ə, mater'ja:l z A'me:rike ▪ ve'li:ko sə je 'tu:t, 'vi:əš z'de:j ... z'de:j ku, kə ɣovo'ri:m tə'ku:ə, 'ne:, nə p'ri:mər smo 'mi:əli 'kə:šne s'ta:re ob'li:əke ot 'no:notu 'tu:ə, 'ti:ste se 'ni: 'və:ɣlo p'ro:č | SSKJ +

gvišno ▶ ɣ'vi:šno čl. *gotovo* • ZA GVIŠNO zagotovo: a, zə ɣ'vi:šno, zə ɣ'vi:šno, də sə je no'si:lo, 'ja: | SSKJ +

H

hiša ▶ 'xi:ša -e ž *hiša*: 'mi:əla d'vi:ə k'ra:vi in pər 'xi:ši ni b'lo: no'be:dnəɣa. B'rət je u'te:ku ɥ I'ta:lju, 'o:na je os'ta:la 'sa:ma ▪ nə p'ri:mer ta so'si:ədna 'mo:ja 'xi:ša, kə je 'mi:əla š'ti:ər ot'ru:ək, 'ni: 'mi:əla 'to:lko, 'e:nəmu d'ru:zəmu ▪ 'ja:, 'mo:ja 'ma:t je ɥ'se:ɣa 'di:əlla, də, də smo b'li: 'bu:lš ob'le:čən ku, ku, ku so b'li: 'pu:nce ot bo'ɣa:tix 'xi:š | SSKJ +

hitro ▶ 'xi:tro prisl. *hitro*: 'ja:, sej 'mo:ɣlo 'bi:t al pa, 'ne: kos'ta:nevo 'vo:ɣje, kə se 'xi:tro u'ɣa:sne, 'mo:ɣlo 'bi:t 'u:no 'ɣa:bərjevo al 'do:bovo ▪ kə kos'ta:nevo sə 'xi:tro u'ɣa:sne, p'ri:de 'xi:tro 'čə:rno, 'ne: | SSKJ +

hoditi ▶ 'xo:dit 'xu:ədəm nedov. *hoditi* |izraža, da se osebek ukvarja z delom, dejavnostjo, ki jo nakazuje določilo|: 'te:krət səm 'mo:ɣla 'mi:ət 'ni:x, səm xo'di:la že p'la:sət, osəm'na:jst, devet'na:jst 'li:ət ▪ nə p'ri:mer 'tu:t ɥ 'šu:əlu, kə smo xo'di:li, də ot'ro:ci so 'mi:əli 'to: z'mi:ərəm u'ma:zəno, kə so b'ri:sli 'nu:əs ▪ ən sə 'te:m smo p'ra:li, 'ne:, pərst'ra:le, smo 'və:ržli ta 'lu:x, je 'pə:ršlo 'li:əpo, 'bi:əlo ən 'po:le xo'di:t sp'ləkənt t're:tji 'da:n ɥ 'I:dərcu ən 'po:le šu'si:t | SSKJ +

I

imeti ▶ 'mi:ət 'ma:m nedov. *imeti* |izraža, da je kaj osebkova svojina, lastnina|: 'tu:ə, nə p'ri:mer, z'de:j 'jə:st 'ma:m s'ra:jcu, 'ne:, sə 'vi:de 'tu:ə 'u:ən, 'ne:, 'tu:ə je pol'si:n ▪ 'ma: ob ne'di:əlɣəx je 'mo:ɣu 'bi:t 'li:əp 'fi:ərtoɣ, də je 'mi:əu o'ku:əle 'ti:sti |fərfo'li:no {med smehom}| ▪ 'ma: 'mi: smo 'mi:əli 'e:nu 'ma:kinu 'si:nžer, kə je 'tə:m, 'tə:m s'po:da, 'ti: ju po'ka:žəm | SSKJ +

Italija ▶ I'ta:lja -e ž *Italija* |država|: 'so:du 'ka:ɥstiku in boro'ta:lko, sə je 'ta:k ku'pi:ɥ ɥ I'ta:lji ▪ 'ja: 'be:n, c'vi:ərən, 'ne:, smo ku'pu:vəl ɣa ɥ I'ta:lji ▪ b'rət je u'te:ku ɥ I'ta:lju, 'o:na je os'ta:la 'sa:ma | SSKJ –, P –, ESSJ –

izraz ▶ iz'ra:s -a m *izraz* |jezikovna enota iz glasov, besed za označevanje pojmov|: ro'ka:ɥ, 'ma: na 'ko:ncu: »'Le:j, kə sə 'ti: 'vi:de pol'si:n.« 'Nə:š iz'ra:s | SSKJ +

J

jajce ▶ 'ja:jce -a s *jajce* |*kokošje jajce*|: 'e:ko, z'de:j 'jə:st γ'ra:m ɥ Če'də:t. 'Mu:əɾəm sp'ra:ɥt de'se:t, pet'na:jst 'ja:jc, 'ne:səm pər'da:t 'nu: ko'ku:əšu, 'li:tər od ž'ɣa:na, 'də:nəs ku'pi:m c'vi:əɾən | SSKJ +

jutre ▶ 'ju:tre prisl. *jutri* |*prvega dne po današnjem dnevu*|: 'mu:əɾəm sp'ra:ɥt de'se:t, pet'na:jst 'ja:jc, 'ne:səm pər'da:t 'nu: ko'ku:əšu, 'li:tər od ž'ɣa:na, 'də:nəs ku'pi:m c'vi:əɾən, 'ju:tre 'tu:ə, 'tu:ə, 'tu:ə | SSKJ –, P +

K

kamra ▶ 'ka:mbra -e ž *manjša soba v kmečki hiši, navadno za spanje*: z'di: pa 'ma:mo d'va:, 'a:dən t'le:, 'a:dən t'ə:m ɥ 'ka:mbrɪ nə 'ro:cɪx | SSKJ +

kavalir ▶ kava'li:ər -ja m *kavalir* |*moški plemenitih lastnosti in uglajenega vedenja*| | SSKJ +

kmetija ▶ kme'ti:ja -e ž *kmetija* |*zemljišče s hišo in gospodarskimi posloplji*|: ta ž'ni:dərca, 'o:na je 'mi:əla kme'ti:ju | SSKJ +

kočeta ▶ ko'če:ta -e ž *posteljni okvir* | ⇒ POSTELJA ① [← fur. *cočete* 'posteljni okvir'] SSKJ –, P –, ESSJ –

kokoš ▶ ko'ku:əš -e ž *kokoš*: 'mu:əɾəm sp'ra:ɥt de'se:t, pet'na:jst 'ja:jc, 'ne:səm pər'da:t 'nu: ko'ku:əšu, 'li:tər od ž'ɣa:na, 'də:nəs ku'pi:m c'vi:əɾən, 'ju:tre 'tu:ə, 'tu:ə, 'tu:ə | SSKJ +

koleno ▶ ko'li:əno -a s *koleno* |*del noge ob sklepu med golenjo in stegnom*|: 'ja: 'be:n, k'ri:lo 'ni:səm 'mi:əla p'ro:ɥ 'du:ɣo, 'ne:, səm 'mi:əla pot ko'li:ənəm na'va:dno, 'ne: | SSKJ +

kopati ▶ ko'pa:t -'a:m nedov. *kopati* |*rahljati, prekopavati zemljo*|: 'sa:mo 'ta:tu so p'ə:ršli ko'pa:t, 'di:əlli 'ni:əki, 'ne:, pa 'o:n je nər'di:ɥ 'e:n 'pa:r 'co:klu | SSKJ +

kordone ▶ kor'do:ne -a m *vrv*: kordon'či:no je, je ..., 'ta:ko p'ri:de 'ni:tke tə'ku:ə ɥ'se: s'ku:p, ku 'e:n kor'do:ne ən 'tu:ə sə je 'lo:žlo na 'ko:nc ob'li:ək | ⇒ KORDONČINO SSKJ –

kostanjev ▶ kos'ta:ńeɥ -va -o prid. *kostanjev* |nanašajoč se na kostanj|: 'ja:, sej 'mo:ɣlo 'bi:t al pa, 'ne: kos'ta:ńevo 'vo:ɣje, kə se 'xi:tro u'ɣa:sne, 'mo:ɣlo 'bi:t 'u:no 'ɣa:bərjevo al 'do:bovo. 'Mo:ɣlo 'bi:t 'ta:ko 'vo:ɣle 'tu:di zə 'pi:əɣlət. Kə kos'ta:ńevo sə 'xi:tro u'ɣa:sne, p'ri:de 'xi:tro 'čə:rno, 'ne: | SSKJ +

krava ▶ k'ra:va -e ž *krava* |odrasla samica goveda|: 'mi:əla d'vi:ə k'ra:vi in pər 'xi:ši 'ni: b'lo: no'be:dnəɣa. B'rət je u'te:ku ɥ I'ta:lju, 'o:na je os'ta:la 'sa:ma | SSKJ +

kula ▶ 'ku:la -e ž *zibelka* | Ⓛ [← it. *culla* 'zibka, zibelka'] SSKJ –, P –, ESSJ –

L

les ▶ 'li:əs -a m *les* |snov|: 'mu:əɣ 'ta:ta je 'di:əlu 'co:kle, je 'di:əlu 'co:kle 'ɥə:n z 'li:əsa, je 'di:əlu 'co:kle zə 'ɥ:se te va'si: | SSKJ +

leto ▶ 'li:əto -a s *leto* |čas dvanajstih mesecev|: 'te:krət səm 'mo:ɣla 'mi:ət 'ni:x, səm xo'di:la že p'la:sət, osəm'na:jst, devet'na:jst 'li:ət ▪ al pa 'tu:ə so b'li: 'te:krət 'ti:ste 'mo:de al pa ku z'da:j, kə je 'ti:sto 'xo:r šə'ro:ko, s'po:dej nə z'ɣo:nc. In je b'lo:, kə səm 'mi:əla 'jə:st 'e:nix osəm'na:jst 'li:ət, 'ti:sta 'mo:da ▪ 'ma: 'mi: smo 'mi:əli 'e:nu 'ma:kinu 'si:nžer, kə je 'tə:m, 'tə:m s'po:da, 'ti: ju po'ka:žəm. Kə je 'mo:ja 'ma:ma pər'ne:sla ju z Məlfəŋ'ko:na. In 'tu:ə je šestind'va:jstəɣa 'li:əta ▪ pər 'nə:s 'ja:, 'e:dən z 'Ni:əbləɣa. 'Kə:dər je 'ta:tu, če je b'lo: zə 'nə:rdit ɣ'və:nt. 'Ma:mi 'kə:šnu ob'li:əku, kər so 'mi:əl pede'se:t 'li:ət po'ro:ke | SSKJ +

liter ▶ 'li:tər -tra m *liter* |osnovna enota za merjenje prostornine|: 'ne:səm pər'da:t 'nu: ko'ku:əšu, 'li:tər od ž'ɣa:ńa, 'də:nəs ku'pi:m c'vi:ərən, 'ju:tre 'tu:ə, 'tu:ə, 'tu:ə | SSKJ +

lug ▶ 'lu:x -ɣa m *lug* |prevreta tekočina s pralnim sredstvom|: p'ra:t 'lu:x. 'Vi:əš, 'ka:j je 'lu:x? 'Lu:x je pə'pe:ɥ. Pə'pe:ɥ, smo s'ku:xəli ɣa, smo ɣa pərce'di:li in s 'ti:stu 'vo:du smo ob'li:li nə 'və:rx blə'ɣa: | SSKJ +

M

mama ▶ 'ma:ma -e ž *mama* |ženska v odnosu do svojega otroka|: 'na:ša 'ma:ma je 'mi:əla tək'rət 'nu: s'la:ɥnostnu ob'li:əku, sə z'mi:slən, bor'do: ▪ 'mo:ja 'ma:ma je b'la: pa əəə u'či:təlca

ot_()e:ɣa, ot k'va:čkanja ɥ 'šu:əli, 'ne:, je u'či:la ▪ 'ja:, x'la:če so b'li: ... 'ma:, 'ki: jəs 'vi:əm, də 'ma:ma je ku'pi:la x'la:če | ☐ ⇒ MATI SSKJ +

mast ▶ 'ma:st mas'ti: ž *mast* nov. |*snov, pridobljena iz svinjskega maščobnega tkiva*|: 'ža:jfu smo 'di:əlli do'ma:, 'ža:jfu, təə, 'mi:sləm sa'ji:n, ša'ji:n ot p'ra:sca, 'tu:ə je 'ma:st, 'mi: smo p'ra:ɥli ša'ji:n | ☐ ⇒ SAJIN SSKJ +

maša ▶ 'ma:ša -e ž *maša* |*glavni verski obred, ki ga opravlja duhovnik pri oltarju*|: 'mi:, tə'ku:ə 're:čəm, 'mi: smo b'li: 'to:, kə 'tu:di kə smo xo'di:li x 'ma:š ɥ Kož'ba:nu, səm z'mi:əɾəm 're:kla: »O, z'de:j p'ri:dəjo 'ɣo:r, kə 'o:ni so 'do:sti 'bu:Í lə'pu:ə ob'le:čeni, 'ne:« | SSKJ +

mati ▶ 'ma:t 'ma:təre ž *mati* |*ženska v odnosu do svojega otroka*|: 'ja:, 'mo:ja 'ma:t je ɥ'se:ɣa 'di:əlla, də, də smo b'li: 'bu:lš ob'le:čən ku, ku, ku so b'li: 'pu:nce ot bo'ɣa:tix 'xi:š ▪ še 'mo:ji ot'ro:c, kə so b'li:, kə so b'li: 'mi:xən, kə s š'li: ɥ opxa'ji:lo, 'mo:ja 'ma:t je nap'ra:ɥla ɣ'və:nt, sə p'ra:vəm, də je pər'ši:ɥ, 'tə:m ɥ 'Ni:əbləm ▪ 'na:ša 'ma:t je p'ra:la 'e:ŋkrət nə 'ti:ədən ▪ po'və:ršnik nə 'vi:əm, čə je 'ši:vəla 'na:ša 'ma:t, 'mi:slim də je, je ku'pi:la nə'ra:t | ☐ ⇒ MAMA SSKJ +

mičken ▶ 'mi:čkən -a -o prid. *zelo majhen*: səm 'da:la tər'ka:j bla'ɣa: p'ro:č, brəs pot'ri:əbe, 'ne: brəs pot'ri:əbe, də səm do'bi:la 'ki:, kə so b'li: ot'ro:ci 'mi:čkəni | SSKJ +

mihen ▶ 'mi:xən -xna -o prid. *majhen* |*ki dosega nizko stopnjo glede na razsežnost*|: še 'mo:ji ot'ro:c, kə so b'li:, kə so b'li: 'mi:xən, kə s š'li: ɥ opxa'ji:lo, 'mo:ja 'ma:t je nap'ra:ɥla ɣ'və:nt, sə p'ra:vəm, də je pər'ši:ɥ, 'tə:m ɥ 'Ni:əbləm | SSKJ –, P +, ESSJ + (gl. geslo *mâjhen*)

milo ▶ 'mi:lo -a s *milo*: 'sa:mo 'mi:lo, 'sa:mo 'mi:lo je b'lo:. 'Ja: 'be:n 'nu:, čə je b'la: 'šo:da | ☐ ⇒ ŽAJFA SSKJ +

mlad ▶ m'la:d -a -o prid. *mlad* |*ki je v prvem obdobju življenja*|: 'ma:, məd'ru:s, 'vi:əm, də so m'la:de ku'pu:vəle, 'ma: bəɾɣe'ši:ne, fəɾš'te:nəste, 'ɣo:rke bəɾɣe'ši:ne ▪ 'tu:ə blə'ɣu:ə je b'lo: ot s'ta:re ob'li:əke od 'mo:je 'ma:me. Vər'je:tno je 'mo:ɣla 'mi:ət 'o:na, kər je b'la: m'la:da ən 'tu:ə | SSKJ +

moški ▶ 'mo:ški -əɣa m *moški* |človek moškega spola, navadno dorasel|: a, so 'mi:əl ɣ'və:nt 've:č, 'mo:ški ▪ b'ræt je u'te:ku ɥ I'ta:lju, 'o:na je os'ta:la 'sa:ma. ɛn tək'u:ə, də 'mi: smo po'ma:ɣəli, 'ne:, 'tu:di 'mo:ški tək'u:ə ▪ 'ma: 'mo:škə 'tu:di, so, so b'li: 'ta:ki əəə ku, ku 'po:mpərce, kə so, 'ne:, tək'u:ə | SSKJ +

mož ▶ 'mo:š -ža m *mož* |dorasel človek moškega spola|: 'mo:ja 'ma:t je nap'ra:ɥla ɣ'və:nt, sə p'ra:vəm, də je pər'si:ɥ, 'tə:m ɥ 'Ni:əbləm, sə 're:če, 'Ša:ndri, 'sa:mo je 'mo:ɣu um'ri:ət 'ti:st 'mo:š | SSKJ +

N

nedelja ▶ nə'de:lá -e in nə'di:əja -e ž *nedelja* |sedmi dan v tednu|: čə si 'mi:əla 'ro:pček, 'tu:ə je b'lo: ob nə'di:ələx, 'ne: | SSKJ +

nesti ▶ 'ne:st -əm nedov. *nesti* |držati kaj in iti kam z določenim namenom|: ɥ'sa:k 'sa:m je 'mo:ɣu 'ne:st ▪ 'mu:əɾəm sp'ra:ɥt de'se:t pet'na:jst 'ja:jc, 'ne:səm pro'da:t 'nu: ko'ku:əšu | SSKJ +

nikoli ▶ əŋ'ku:əl prisl. *nikoli*: 'ni:səm 'mi:əla əŋ'ku:əl x'la:če 'jə:st, 'ne: 'ni:səm, 'ni: b'lo: 'tu:di mo'de:rna x'la:če, 'že:nske də s no's:il, 'ni: b'lo: | SSKJ +

njanja ▶ n'ja:nja -e ž *teta* |sestra očeta ali matere| | ① [← furl. *gnagne* 'teta'] SSKJ –, P –, ESSJ –

noga ▶ 'no:ɣa -e ž *noga* |okončina|: 'ma: 'jə:st sp'lo:x 'ni:səm no'si:la. Kə, kə 'po:le 'no:ɣa 'ni: 'do:st ɣ'vi:šna b'la:. 'Jə:st 'ni:səm no'si:la | SSKJ +

nona ▶ 'no:na -e ž *babica* |stara mati|: po:tle, nə p'ri:mər, 'mi: smo 'mi:əli 'do:l d'vi:ə s'ta:ri 'no:ni, 'e:ko, 'tu:ə je 'tu:di 'e:n, ka'ku:ə, 'te: so b'le: pa po'se:bno ob'le:čəne, 'ne:, 'ku:kər z'de:j, kə 'di:ələjo fəlk'lo:ru, ne: | ⇨ NONO ① [← it. *nonna* 'babica'] SSKJ –, P –, ESSJ +

nono ▶ 'no:no -ta m *dedek* |stari oče, ded|: ve'li:ko sə je 'tu:t, 'vi:əš z'de:j ... z'de:j ku, kə ɣovo'ri:m tək'u:ə 'ne:, nə p'ri:mər smo 'mi:əli 'kə:šne s'ta:re ob'li:əke ot 'no:notu 'tu:ə, 'ti:ste se

'ni: 'və:ɾɣlo p'ro:č, sə je nə'r'di:lo, 'uə:n s kə'po:ta sə je nə'r'di:la kəmi'žo:la | ⇒ NONA ① [← it. *nonno* 'dedek'] SSKJ –, P –, ESSJ +

nos ▶ 'nu:əs -a m *nos* |*del obraza*: 'və:č u'ma:zənix ot'ru:ək, b'ri:səli 'nu:əs tək'u:ə, 'ne:. 'Tu:ə je b'lo: v'e'li:ko, 'tu:ə je 'mu:əj spo'mi:n. Nə p'ri:mer 'tu:t ɥ 'šu:əlu, kə smo xo'di:li, də ot'ro:ci so 'mi:əli 'to: z'mi:əɾəm u'ma:zəno, kə so b'ri:sli 'nu:əs | SSKJ +

notri ▶ 'no:tər in 'no:t prisl. *noter* |*izraža premikanje ali usmerjenost kam*: [ob'li:əka] 'li:š, bres 'ne:č 'no:tər, 'ne: ▪ šə'ro:ko je b'lo:, so b'li: 'vi:č ko'sa: 'no:t 'lo:žən, 'ne: ▪ 'ko:ɥtər, 'u:ni koš'ni:əl, b'la: 'no:t 'vu:na al pa 'pe:rje, 'pe:rje ot perut'ni:ne | SSKJ +

noter ▶ 'no:tər in 'no:t prisl. *notri* |*izraža stanje ali položaj v čem*: 'ja: ən s'pe:štəl ['vu:na al pa 'pe:rje] 'no:tər [ɥ koš'ni:əl] ▪ z'de:j 'tu:di ɣ'la:dəm 'jə:st 'no:t po vit'ri:nəx so ... 'vi:əš, də je 'ti:sta 'mo:da, 'ku:kər je b'la: 'e:ŋkrət | SSKJ +

novič ▶ no'vi:č -a m *ženin* | ⇒ NOVIČA ① [← furl. *nuvič* 'zaročenec, ženin'] SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *novič*)

noviča ▶ no'vi:ča -e ž *nevesta* | ⇒ NOVIČ ① [← furl. *nuvice* 'zaročenka, nevesta'] SSKJ –, P –, ESSJ – (gl. geslo *noviča*)

O

obhajilo ▶ opxa'ji:lo -a s *prvo obhajilo*: 'a:, so 'mi:əl ɣ'və:nt 've:č, 'mo:ški. Še 'mo:ji ot'ro:c, kə so b'li:, kə so b'li: 'mi:xən, kə s š'li: ɥ opxa'ji:lo, 'mo:ja 'ma:t je nap'ra:ɥla ɣ'və:nt ▪ 'ma:, zə, 'vi:əm də zə opxa'ji:lo je pər'ši:la 'o:na ob'li:əku 'me:, nə 'vi:əm ▪ 'vi:əm zə opxa'ji:lo, 'ne:, je 'ku:pu, je 'šu: ɥ ɔ'o'ri:cu 'mo:j 'o:če, 'ne:, je 'ku:pu 'o:n ob'li:əku. 'Ma: zə 'ro:žəm, 'vi:əm, də so 'mi:əle 'ro:že, 'bi:əla ob'li:əka 'no:t je b'lo:dna, ən 'ro:že v'e'li:ke. Ǝn 'po:tle je 're:kla 'na:ša 'ma:ma, jə 're:kla: »'Ma: 'to:le nə bo 'pa:šəlo zə opxa'ji:lo, 'mo:re 'bi:t 'li:š k'ri:lo, 'ne:, ob'li:əka« | SSKJ +

oblikovati ▶ obliko'va:t -'u:jəm nedov. *oblikovati* nov. |*dajati obliko predmetu*|: je 'mi:əu 'ti:sto, kə sə 'di:əle 'co:kle, je nər'di:u s'po:dnu in 'po:tle 'sta:ru 'šu:əlnu je obliko'va:u ən je 'lu:əžu 'yo:r in je nər'di:u 'co:kle, 'ne: | SSKJ +

obliti ▶ ob'li:t -'li:jəm dov. *obliti* |*narediti, da pade, steče tekočina, navadno iz posode, po nagnjeni, navpični površini česa*|: pə'pe:u, smo s'ku:xəli γa, smo γa pərce'di:li in s 'ti:stu 'vo:du smo ob'li:li nə 'və:rx blə'γa: | SSKJ +

očale ▶ o'ča:le o'ča:l ž *očala*: 'ja:, o'ča:le je 'mi:əla, 'ne: . En je 'ši:vəla | SSKJ +

oče ▶ 'o:če o'če:ta m *oče* |*moški v odnosu do svojega otroka*|: 'vi:əm zə opxa'ji:lo, 'ne:, je 'ku:pu, je 'šu: u Γo'ri:cu 'mo:j 'o:če, 'ne:, je 'ku:pu 'o:n ob'li:əku | ☒ ⇒ TATA SSKJ +

očistiti ▶ o'či:stət -əm dov. *otrebiti* |*odstraniti odvečno iz česa*|: čə je 'o:na 'ki: nər'di:la, 'ti: si 'mo:γu 'və:rnət 'po:le, 'i:ti ji 'ki: nər'di:t, poγ'ra:pt se'nu:ə, o'či:stət t'ra:vu | SSKJ +

oglje ▶ 'vo:γlé -a in 'vo:γje -a tudi 'vo:γi -γja s *oglje* |*črna snov, ki nastane z žganjem lesa*|: 'ja:, na 'mi:ze ən 'do:l žə'li:əzo pa. Žə'li:əzo nə 'vo:γi ▪ 'ja:, sej 'mo:γlo 'bi:t al pa, 'ne: kos'ta:nevo 'vo:γje, kə se 'xi:tro u'γa:sne, 'mo:γlo 'bi:t 'u:no 'γa:bərjevo al 'do:bovo. 'Mo:γlo 'bi:t 'ta:ko 'vo:γlé 'tu:di zə 'pi:əγlət | SSKJ + ● KOSTANJEVO OGLJE |*oglje iz kostanjevega lesa*|: kə kos'ta:nevo ['vo:γje] sə 'xi:tro u'γa:sne, p'ri:de 'xi:tro 'čə:rno, 'ne: | SSKJ – ● GABERJEVO OGLJE |*oglje iz gabrovega lesa*|: 'mo:γlo 'bi:t 'u:no 'γa:bərjevo al 'do:bovo ['vo:γje] | SSKJ – ● DOBOVO OGLJE |*oglje iz hrastovega lesa*| | SSKJ –

oseba ▶ o'se:ba -e ž *oseba* |*posameznik ne glede na spol*|: 'mu:əj 'si:n je 'mu: post'jə:ju zə 'e:nu o'se:bu, 'po:tle je 'ku:pu mo'bi:lé 'do:plix, 'ne: | SSKJ +

ostati ▶ os'ta:t os'ta:nəm dov. *ostati* |*ne prenehati biti, se nahajati na določenem prostoru, v določenem kraju*|: b'rə:t je u'te:ku u I'ta:lju, 'o:na je os'ta:la 'sa:ma ▪ 'tu:ə 'tu:ə sə b'li: al vou'ne:no, nə p'ri:mer, zə 'mo:škega zə ob'li:əko je b'lo: 'ta:ko blə'γu:ə de'be:lo, 'vo:una, 'tu:t tə'ku:ə ku s 'lo:žu, tə'ku:ə je os'ta:lo, 'ne: | SSKJ +

ostriči ▶ ost'ri:št -žəm dov. *ostriči* |skrajšati, odstraniti lase|: so 'pə:ršli 'di:ələt, γa je ost'ri:γu zas'to:ń, 'ne: | SSKJ +

otročki ▶ ot'ru:əški -a -o prid. *otročki*: ot'ru:əška š'ku:fca | SSKJ +

P

paket ▶ pa'ke:t -a m *paket* |poštna pošiljka|: d'na:rja 'ni: b'lo:, 'ni: b'lo: d'na:rja. 'Mi: smo do'bu:vəli 'do:sti pa'ke:te z A'me:rike | SSKJ +

peč ▶ 'pe:č -a m *vodnjak* |zbiralnik za vodo|: je 'bi:γ 'ə:n 'pe:č 'tə:m nə s're:d və'si:, kə so 'mi:əl Tal'ja:ni γa. Smo u'li:əkli 'γ:ən, səz 'γə:nim, š_()t'ri:kəm 'γə:n vo'do: š_()əŋγ'lo:təm | [← furl. *poç*, it. *pozzo* 'vodnjak'] SSKJ –, P –, ESSJ –

pepel ▶ pə'pe:γ -la m *pepel*: 'lu:x je pə'pe:γ. Pə'pe:γ, smo s'ku:xəli γa, smo γa pərce'di:li in s 'ti:stu 'vo:du smo ob'li:li nə 'və:rx blə'γa: | SSKJ +

perica ▶ pe'ri:ca -e ž *perica* |ženska, ki pere| | SSKJ +

perje ▶ 'pe:rje -a s *perje* |več peres, peresa|: 'ko:γtər, 'u:ni koš'ni:əl, b'la: 'no:t 'vu:na al pa 'pe:rje, 'pe:rje ot perut'ni:ne | SSKJ +

perutnina ▶ perut'ni:na -e ž *perutnina* |večje domače ptice| | SSKJ +

plačati ▶ p'la:čət -əm dov. *plačati* |dati za kaj določeno vrednost, navadno denar|: 'ti: če si 'me:γ 'no:ve 'šu:əlne, 'e:j. 'Tu:ə je b'lo: »Boš p'la:čaγ za 'pi:t, kə 'ma:š 'no:ve 'šu:əlne, 'le:j« | SSKJ +

plesati ▶ p'la:sət -šəm nedov. *plesati* |gibati se, premikati se v ritmu, navadno ob glasbi|: 'te:krət səm 'mo:γla 'mi:ət 'ni:x, səm xo'di:la že p'la:sət, osəm'na:jst, devet'na:jst 'li:ət | SSKJ +

pograbiti ▶ poɣ'ra:pt -bəm dov. *pograbiti* |z grabljenjem spraviti skupaj|: čə je 'o:na 'ki: nər'di:la, 'ti: si 'mo:ɣu 'və:rət 'po:le, 'i:ti ji 'ki: nər'di:t, poɣ'ra:pt se'nu:ə, o'či:stət t'ra:vu | SSKJ +

pokazati ▶ po'ka:zət -žəm dov. *pokazati* |narediti tako, da kdo lahko kaj vidi, pogleda|: 'ma: 'mi: smo 'mi:əli 'e:nu 'ma:kinu 'si:nžer, kə je 'tə:m, 'tə:m s'po:da, 'ti: ju po'ka:žəm | SSKJ +

poleti ▶ po'li:əti prisl. *poleti*: 'ja:, po'li:əti smo xo'di:l bo'si: | SSKJ +

polhen ▶ 'pu:xən -xna -o prid. *poln* |v katerem je določena stvar v velikem številu, v veliki količini|: jəx 'ma:m 'pu:xən lo'ma:r ob'li:ək, 'vi:əste | SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *pôln*)

polhno ▶ 'pu:xno prisl. *polno* |veliko, mnogo|: ər'ju:xə 'ma:m, jix 'ma:m 'pu:xno 'jə:st, nə 'vi:əm 'ko:lko 'pa:rou 'tə:m | SSKJ –, P –, ESSJ + (gl. geslo *pôln*)

pomagati ▶ po'ma:ɣət -əm nedov. *pomagati* |opravlјati delo, del dela namesto drugega|: 'tu:t smo pər'si:li, səm 'tu:t 'jə:st po'ma:ɣala ti, ti ž'ni:dərci, 'tu:t 'ma:ma | SSKJ +

pomniti ▶ 'pu:əmənt -mnəm nedov. *pomniti* |spominjati se|: 'ma: 'jə:st nə 'vi:əm, də smo {nerazumljivo} 'jə:st ku'pi:la 'kə:da šən'da:l 'ne:, nə 'pu:əmənəm 'jə:st | SSKJ +

poprej ▶ pop're:j prisl. *včasih* |izraža ne natančneje določen čas, v katerem se je dejanje zgodilo|: 'tu:di 'ža:be 'ja:, 'be:n 'ja:, 'ža:be 'kə:šən k'rət pər'sli:, 'ni:so 'mi:əl 'ža:be pop're:j, so, 'tu:ə je 'va:jdlo 'po:tle mo'de:rno 'ti:ste 'ža:be | SSKJ +

poročiti se ▶ po'ro:čit se poro'či:m se dov. *poročiti se* |postati pred mož ali žena koga|: 'ja:, 'te:krət, kə s_(e) poro'či:li, je b'lo: mu 're:čt, 'bi:əlu ob'li:əku, |k'ra:ncef 'ɣo:r {med smehom}| ən 'za:di 'do:l | SSKJ +

poroka ▶ po'ro:ka -e ž *poroka*: 'ta:tu, če je b'lo: zə 'nə:rdit ɣ'və:nt. 'Ma:mi 'kə:šnu ob'li:əku, kər so 'mi:əl pede'se:t 'li:ət po'ro:ke | SSKJ +

posebno ▶ po'se:bno prisl. *posebno* |*drugače od običajnega*|: 'po:tle, nə p'ri:mər, 'mi: smo 'mi:əli 'do:l d'vi:ə s'ta:ri 'no:ni, 'e:ko, 'tu:ə je 'tu:di 'e:n, ka'ku:ə, 'te: so b'le: pa po'se:bno ob'le:čəne, 'ne:, 'ku:kər z'de:j, kə 'di:ələjo folk'lo:ru, 'ne: | SSKJ +

postelja ▶ post'jə:ja -e ž *postelja*: 'mu:əj 'si:n je 'mu: post'jə:ju zə 'e:nu o'se:bu, 'po:tle je 'ku:pu mo'bi:lé 'do:plix, 'ne: | ☒ ⇒ KOČETA SSKJ +

potle ▶ 'po:tle prisl. *potem* |*izraža, da se dejanje zgodi po krajšem ali daljšem presledku*|: sə 'mi:əl, tək'u:ə pərb'li:žno, pot ko'li:ənəm, 'ne:, in 'po:tle po'zi:mə so no'si:lə noγo'vi:cə ən, ən tək'u:ə ▪ z'de:j se 'ne: 'či:ste, 'tə:krət se je 'ci:əla 'va:s, je š'la: 'či:stət t'ra:vu, də je 'pə:ršlo 'po:tle 'či:sto, kə z'de:j 'tu:ə se 'ne: 'di:əle. U'si: smo xo'di:li 'či:stət 'tu:ə t'ra:vu, də 'o:na 'po:tle 'to:lko 'u:r je 'tə:m, nə p'ri:mər je 'sa:mo u'ri:əzla, kə si 'mi:əla u'ri:əzəno, 'ti: si pər'ši:u ən si 'nər'di:u ob'li:əku, 'ne: ▪ je 'mi:əu 'ti:sto, kə sə 'di:əle 'co:kə, je nər'di:u s'po:dnu in 'po:tle s'ta:ru š'u:əlnu je obliko'va:u ən je 'lu:əžu 'γo:r in je nər'di:u 'co:kə, 'ne: | SSKJ +

poudarek ▶ pou'da:rk -a m *poudarek* |*kar daje predmetu večjo pomembnost*|: z'de:j 'jə:st 'ma:m s'ra:jcu, 'ne:, sə 'vi:de 'tu:ə u'ə:n, 'ne:, 'tu:ə je pol'si:n ... ot s'ra:jce in 'tu:ə je 'mo:γu 'bi:t pou'da:rk, 'ni:əki 'li:əpəγa, 'ne: | SSKJ +

povsod ▶ pou'so:t prisl. *povsod* |*izraža, da se dejanje dogaja na vseh mestih, po vseh krajih*|: 'jə:st sə s'po:mnəm, də səm 'mi:əla en 'ta:k 'be:jš, je b'la: ob'li:əkca ən na 'ko:ncu je 'mi:əla pa ər'ja:vo 'ti:ste pou'so:t, [...] 'ne:. Je b'lo: 'ni:əki 'li:əpəγa | SSKJ +

pozimi ▶ po'zi:mi prisl. *pozimi*: 'ni:səm 'mi:əla [...] 'du:x k'ri:l 'jə:st, 'ni:səm š'la: zə 'mo:du. Sə 'mi:əl, tək'u:ə pərb'li:žno, pot ko'li:ənəm, 'ne:, in 'po:tle po'zi:mə so no'si:lə noγo'vi:cə ən, ən tək'u:ə | SSKJ +

prašati ▶ p'ra:šət -əm dov. *vprašati* |*z izraženo željo obrniti se na koga*|: kə səm 'mi:əla 'e:ŋkrət ras'ta:vu na 'Do:brovəm, so 'pə:ršli p'ra:šət, 'mi:sləm, 'mo:je, kar səm š'ti:kala, 'ta:ke 'pə:rtiče 'li:əpe, 'ti:sto, s'po:dne pe'ri:lo in 'kə:jšne b'lu:ze | SSKJ +

prazničen ▶ p'ra:zničən -čna -o prid. *prazničen*: 'ma: ob ne'di:əl̩jəx je 'mo:ɣu 'bi:t 'li:əp 'fi:ərtəx, də je 'mi:əu o'ku:əle 'ti:sti |fərfo'li:no {med smehom}|. Ęn 'to: nə, nə 'ze:pix ən tək'u:ə, 'ne:, šə'ro:ko od'za:t tək'u:ə, 'ne:, 'tu:ə je b'lo: p'ra:znično | SSKJ +

praznik ▶ p'ra:znik -a m *praznik*: 'ja:, 'tu:t ot 'pa:sa 'do:l smo 'mi:əl. 'Ja: 'be:n, 'bu:j zə p'ra:znik 'ne:, zə, zə do'ma:, 'ne:. Zə p'ra:znik səm 'mi:əla ot 'pa:sa, 'po:le səm 'mi:əla d'ru:ɣu b'lu:zu ɣo:r, 'ne:, al pa kompən'ja:no ob'li:ək | SSKJ +

prav ▶ p'ra:ɥ in p'ru: prisl. *prav* |izraža visoko stopnjo|: 'po:tle je b'la: 'a:dna s_()ej'ni:ka, 'e:na 'do:bra ž'ni:dərca je b'la: p'ru: | SSKJ +

praviti ▶ p'ra:ɥt -vəm nedov. *praviti* **1** |označevati določen predmet, pojav z besedo, izrazom, kot ga izraža dopolnilo|: 'ža:jfu smo 'di:əlli do'ma:, 'ža:jfu, təə, 'mi:sləm sa'ji:n, ša'ji:n ot p'ra:sca, 'tu:ə je 'ma:st, 'mi: smo p'ra:ɥli ša'ji:n | SSKJ + **2** v medmetni rabi |poudarja povedano|: še 'mo:ji ot'ro:c, kə so b'li:, kə so b'li: 'mi:xən, kə s š'li: ɥ opxa'ji:lo, 'mo:ja 'ma:t je nap'ra:ɥla ɣ'və:nt, sə p'ra:vəm, də je pər'si:ɥ, 'tə:m ɥ 'Ni:əbləm, sə 're:če, 'Ša:ndri ▪ 'ja: 'ne:, 'ne:, 'ne: 'mo:rəš 'vi:ərvət, t'le: kə p'ra:vəm 'na:šəm, ne 'mo:rəš 'vi:ərvət, 'vi:əš | SSKJ +

precediti ▶ pərce'di:t -i:m dov. *precediti*: pə'pe:ɥ, smo s'ku:xəli ɣa, smo ɣa pərce'di:li in s 'ti:stu 'vo:du smo ob'li:li nə 'və:rx blə'ɣa | SSKJ +

prinesti ▶ pər'ne:st -əm dov. *prinesti* |z nošenjem spraviti na določeno mesto|: 'ma: 'mi: smo 'mi:əli 'e:nu 'ma:kinu 'si:nžer, kə je 'tə:m, 'tə:m s'po:da, 'ti: ju po'ka:žəm. Kə je 'mo:ja 'ma:ma pər'ne:sla ju z Məlfən'ko:na | SSKJ +

priti ▶ p'ri:t p'ri:dəm dov. *priti* |premikajoč se v določeno smer začeti biti na določeni točki| | SSKJ + ● **PRITI VEN** *biti videti* |izraža navidezno lastnost|: je ta buk'le: je, kə p'ri:de 'uə:n ... z'de:j ne 'vi:əm ku se 're:če 'ti:st mater'ja:l. 'Jə:st ot 'ti:sti k'rət ... 'ni: b'lo: ɣ'la:tko, je pər'ršlo 'uə:n, ku də bi b'lo: 'ši:vəno, 'vi:əš | SSKJ +

proč ▶ p'ro:č prisl. *proč* |izraža odstranitev|: kə 'jə:st səm 'da:la tər'ka:j bla'ɣa: p'ro:č, brəs pot'ri:əbe, 'ne: brəs pot'ri:əbe, də səm do'bi:la 'ki:, kə so b'li: ot'ro:ci 'mi:čkəni | SSKJ + ●
VREČI PROC |zavreči|: smo 'mi:əli 'kə:šne s'ta:re ob'li:əke ot 'no:notu 'tu:ə, 'ti:ste se 'ni: 'və:rylo p'ro:č, sə je nər'di:lo, 'uə:n s kə'po:ta sə je nər'di:la kəmi'žo:la | SSKJ +

prodati ▶ pro'da:t -'a:m in pər'da:t -'a:m dov. *prodati* |dati komu kaj v last tako, da plača dogovorjeno ceno|: 'mu:əɾəm sp'ra:ɥt de'se:t, pet'na:jst 'ja:jc, 'ne:səm pər'da:t 'nu: ko'ku:əšu, 'li:tər od ž'ɣa:na, 'də:nəs ku'pi:m c'vi:əɾən, 'ju:tre 'tu:ə, 'tu:ə, 'tu:ə. 'Ti: si do'lo:čeno, ne, al pa nə 'vi:əm 'ni:əki pro'da:t, də si 'ki: 'ku:pu | SSKJ +

prost ▶ p'ro:st -a -o prid. *prost* |ki ne omejuje|: 'mo:ja 'ma:ma je 'mi:əla še 'ti:ste s'po:dne x'la:če, kə 'ni:so b'le: za'pə:ɾte, so b'le: ot'pə:ɾte oc'po:da. P'ro:sto 'po:tle ɥ'se: | SSKJ +

punca ▶ 'pu:nca -e ž *dekle* |dorasla neporočena mlada ženska|: 'ja:, 'mo:ja 'ma:t je ɥ'se:ɣa 'di:əlla, də, də smo b'li: 'bu:lš ob'le:čən ku, ku, ku so b'li: 'pu:nce ot bo'ɣa:tix 'xi:š | SSKJ +

R

razen ▶ 'ra:zən -zna -o prid. *razen* |izraža večje število stvari, ki niso enake|: s'po:di 'ta:ko nab'ra:no, 'ne:, 'mi: smo 're:kli t'le: 'šo:ko šoto'go:na ən po'te:m je 'mi:əla nə 'və:rx 'ti:sta šə'ro:ka ob'li:əka, 'ra:zne 'ba:rve ▪ kordon'či:no je, je ..., 'ta:ko p'ri:de 'ni:tke tək'ku:ə ɥ'se: s'ku:p, ku 'e:n kor'do:ne ən 'tu:ə sə je 'lo:žlo na 'ko:nc ob'li:ək. 'Ra:zne 'ba:rve, 'ne: | SSKJ +

reči ▶ 're:čt -əm dov. *reči* 1 |izraziti z govorjenjem|: 'mi:, tək'ku:ə 're:čəm, 'mi: smo b'li: 'to:, kə 'tu:di kə smo xo'di:li x 'ma:š ɥ Kož'ba:nu, səm z'mi:əɾəm 're:kla: »O, z'de:j p'ri:dəjo 'ɣo:r, kə 'o:ni so 'do:sti 'bu:í lə'pu:ə ob'le:čeni, 'ne:« | SSKJ + 2 |označevati določen predmet, pojav z besedo, izrazom, kot ga izraža dopolnilo|: in je b'lo: 'e:no blə'ɣu:ə 'ta:ko əə ku 'ə:n 'ža:kel tək'ku:ə, 'ne:, in 'ta:ko k'ri:lo, 'nə:č ro'ka:vu, na 'və:rx pa 'ta:k bole'ri:n, smo 're:kli 'mi:, nə 'vi:əm čə 're:čəjo 'tu:t z'da:j | SSKJ + ● **ZA REČI** kot se spodobi, kot je treba: 'ja:, 'ne:, je skər'bi:əla zə 're:čt ž'e:na:, je skər'bi:əla zə zə ob'li:əčt 'nə:s, də də 'ni:smo b'li: s'tə:ryən, 'ne: u'ma:zən | SSKJ + ● **REČI SE** praviti se |biti po mnenju, prepričanju koga enak temu, kar izraža dopolnilo|: 'ja:, je skər'bi:əla 'o:na, je, je skər'bi:əla sə 're:če, də 'nə:s je ob'li:əkla

red ▶ ● V REDU tudi V REDI |*ki ima določene dobre lastnosti, značilnosti v precejšnji meri*|: 'ma:, so b'li:, u 're:di je b'lo: blə'ɣu:ə, ze'lo: u 're:du blə'ɣu:ə je b'lo: | SSKJ –, P –, ESSJ –

S

sajin ▶ sa'ji:n -a in ša'ji:n -a m *svinjska mast*: 'ža:jfu smo 'di:əlli do'ma:, 'ža:jfu, təə, 'mi:sləm sa'ji:n, ša'ji:n ot p'ra:sca, 'tu:ə je 'ma:st, 'mi: smo p'ra:ɥli ša'ji:n | ☒ ⇒ MAST ☉ [← fur. *sain* 'svinjska mast'] SSKJ –, P –, ESSJ –

seno ▶ se'nu:ə se'na: s *seno* |(posušena) trava prve košnje|: čə je 'o:na 'ki: nər'di:la, 'ti: si 'mo:ɣu 'və:rnət 'po:le, 'i:ti ji 'ki: nər'di:t, poɣ'ra:pt se'nu:ə, o'či:stət t'ra:vu | SSKJ +

sin ▶ 'si:n -a m *sin* |*moški v odnosu do svojih staršev*|: 'mu:əj 'si:n je 'mu: post'jə:ju zə 'e:nu o'se:bu, 'po:tle je 'ku:pu mo'bi:le 'do:plix | SSKJ +

skoz ▶ s'ku:əs prisl. *skozi* |*izraža premikanje ali usmerjenost z ene strani na drugo*|: 'ja:, je b'lo: te blə'ɣu:ə, 'ɣo:sto, də 'ni: š'lo: s'ku:əs | SSKJ +

skrbeti ▶ skər'bi:ət -i:m nedov. *skrbeti* |*omogočati zadovoljitev zlasti telesnih potreb*|: 'ja:, 'mo:ja 'ma:t je ɥ'se:ɣa 'di:əlla, də, də smo b'li: 'bu:lš ob'le:čən ku, ku, ku so b'li: 'pu:nce ot bo'ɣa:tix 'xi:š. Ja:, je skər'bi:əla 'o:na, je, je skər'bi:əla sə 're:če, də 'nə:s je ob'li:əkla ▪ je skər'bi:əla, zə 're:čt že'na:, je skər'bi:əla zə zə ob'li:əčt 'nə:s, də də 'ni:smo b'li: s'tə:ɣən, 'ne: u'ma:zən | SSKJ +

skuhati ▶ s'ku:xət -əm dov. *skuhati* |*dati kaj v vrelo vodo zaradi čiščenja, pranja*|: pə'pe:ɥ, smo s'ku:xəli ɣa, smo ɣa pərce'di:li in s 'ti:stu 'vo:du smo ob'li:li nə 'və:rx blə'ɣa: | SSKJ +

skup ▶ s'ku:p prisl. *skupaj* |*izraža medsebojno združenost ali združevanje*|: kordon'či:no je, je ..., 'ta:ko p'ri:de 'ni:tke tə'ku:ə ɥ'se: s'ku:p, ku 'e:n kor'do:ne ən 'tu:ə sə je 'lo:žlo na 'ko:nc ob'li:ək | SSKJ +

soda ▶ 'so:da -e in 'šo:da -e ž *soda* |*snov, ki se uporablja za mehčanje vode, kot čistilno sredstvo*| | SSKJ + ● SODA KAVSTIKA |*natrijev hidroksid*|: 'so:du 'ka:ɥstiku in boro'ta:lko,

sə je 'ta:k ku'pi:u ɥ I'ta:lji ▪ 'sa:mo 'mi:lo, 'sa:mo 'mi:lo je b'lo:. 'Ja: 'be:n 'nu:, čə je b'la: 'šo:da. Sə 'šo:do smo p'ra:l. Zə ɣ'və:nt 'šo:da, 'ne: | SSKJ – (gl. *kavstična soda*)

sorta ▶ 'so:rta -e ž *vrsta /kar v okviru kake celote tvorijo posamezne stvari z določeno skupno lastnostjo/*: 'ja:, smo 'mi:əl 'šu:əlne 'ni:ske, 'vi:dəš, 'tu:t smo 'mi:əl ər'ja:ve, smo 'mi:əl 'čə:rne, ɥ'se: 'so:rt, 'li:əpe 'šu:əlne | SSKJ +

speštati ▶ s'pe:štət -əm dov. *stlačiti /povzročiti, da kaj zaradi pritiska zavzame manjši prostor/*: 'ja: ən s'pe:štəl 'no:tər [p'e:rje ɥ 'ko:ɥtər, ɥ koš'ni:əl] | SSKJ +

splakniti ▶ sp'lə:kənt -knəm dov. *splakniti /z vodo ali drugo tekočino očistiti/*: ən sə 'te:m smo p'ra:li, 'ne:, pərst'ra:le, smo 'və:ržli ta 'lu:x, je 'pə:ršlo 'li:əpo, 'bi:əlo ən 'po:le xo'di:t sp'lə:kənt t're:tji 'da:n ɥ 'I:dərcu ən 'po:le šu'si:t | SSKJ +

spoda in **spodaj** ▶ s'po:da in s'po:dej tudi s'po:di prisl. *spodaj /izraža položaj, ki je od določenega položaja v prostoru nižje/*: 'mi: smo 'mi:əli 'e:nu 'ma:kinu 'si:nžer, kə je 'tə:m, 'tə:m s'po:da, 'ti: ju po'ka:žəm ▪ 'vi:əm də smo xo'di:l ɥ 'šu:əl, smo 'mi:əl 'ɣo:r na 'və:rx s'po:da ob'li:əko, jə ob'li:əka je b'la: 'tu:di u'ma:zəna, 'na:ša 'ma:t je p'ra:la 'e:ŋkrət nə 'ti:ədən, 'ne: ▪ s'po:di 'ta:ko nab'ra:no, 'ne:, 'mi: smo 're:kli t'le: 'šo:ko 'šo:togona ən po'te:m je 'mi:əla nə 'və:rx 'ti:sta šə'ro:ka ob'li:əka ▪ al pa 'tu:ə so b'li: 'te:kret 'ti:ste 'mo:de al pa ku z'da:j, kə je 'ti:sto 'xo:r šə'ro:ko, s'po:dej nə z'ɣo:nc | ☒ ⇒ ODSPODAJ SSKJ +

spomin ▶ spo'mi:n -a m *spomin /predstava, misel, podatek o preteklosti, ohranjen v zavesti/*: 'və:č u'ma:zənix ot'ru:ək, b'ri:səli 'nu:əs tə'ku:ə, 'ne:. 'Tu:ə je b'lo: ve'li:ko, 'tu:ə je 'mu:əj spo'mi:n ▪ 'jə:st, 'vi:əm, tə'ku:ə 'mo:ji spo'mi:ni, 'ta:ke 'ža:be, 'bo:í, je 'bu: 'či:sto dər'ɣa:čni mater'ja:l, 'ne: | SSKJ +

spomniti se ▶ s'po:mənt se -mnəm se dov. *spomniti /s preišljanjem obnoviti v spominu/*: 'jə:st sə s'po:mnəm, də səm 'mi:əla 'e:n 'ta:k 'be:jš, je b'la: ob'li:əkca ▪ 'ro:pce smo 'di:ələli 'tu:di 'ɥə:n sə, 'ɥə:n s pəst'ra:l, 'ɥə:n z ər'ju:x. 'Po:le 'ši:vəli, 'lo:žli nə 'ko:nc. Ve'li:ko 'ne:, 'tu:ə, 'tu:ə 'tu:t sə s'po:mnəm, 'ne: | SSKJ +

sposojati se ▶ spo'so:jət se -əm se nedov. *sposojati si*: 'nə:m je b'lo: ve'li:ko, kə smo 'mi:əli ž'la:xtu in kə smo 'mi:əli 'tu:ə ši'vi:ílu in kə smo sə 'sa:mi tək'u:ə, 'ne:. 'Po:le, sə'vi:əda, smo se 'tu:t, smo se spo'so:jəli, 'ne:, 'tu:t spo'so:jəli | SSKJ – (gl. geslo *izposojati*), P –, ESSJ –

spraviti ▶ sp'ra:ūt -vəm dov. *spraviti /navadno s prizadevanjem narediti, doseči, da kdo ali kaj pride s kakega mesta na kako mesto/*: 'e:ko, z'de:j 'jə:st γ'ra:m ɥ Če'də:t. 'Mu:əɾəm sp'ra:ūt de'se:t, pet'na:jst 'ja:jc, 'ne:səm pər'da:t 'nu: ko'ku:əšu, 'li:tər od ž'γa:ńa | SSKJ +

spustiti se ▶ spus'ti:t se -i:m se dov. *spustiti se /premakniti se navzdol/*: in 'to: 'ma: 'tu:ə nab'ra:no, 'vi:əš, 'ta:ke p'le:tce, 'le:j tək'u:ə in 'do:l, də sə je spus'ti:lo | SSKJ +

stajica ▶ s'ta:jca -e ž *stajica /priprava z ograjico za otroka preden shodi/* | SSKJ +

Š

šajin ⇔ sajin

šenglot ▶ šəŋ'lo:t -a m *vedro /kovinska posoda z ročajem/*: je 'bi:ɥ 'ə:n 'pe:č 'tə:m nə s're:t və'si:, kə so 'mi:əl Tal'ja:ni γa. Smo ɥ'li:əkli 'ɥə:n, səz 'ɥə:nim, š_()t'ri:kəm 'ɥə:n vo'do: š_()əŋ'lo:təm | ① [← furl. *seglot* 'vedro'] SSKJ –, P –, ESSJ –

škaf ▶ š'kə:f -a m *škaf /manjša, nizka, lesena posoda z dvema ušesoma/*: 'ja:, 'ə:n š'kə:f 'və:lək smo 'mi:əl. 'Vi:dəte, də 'ni: b'la: še ɥə'da: t'le:, 'ne: | SSKJ +

šoda ⇔ soda

šola ▶ 'šu:əla -e ž *šola /ustanova/*: 'mo:ja 'ma:ma je b'la: pa əəə u'či:təlca ot_()e:γa, ot k'va:čkanja ɥ 'šu:əli, 'ne:, je u'či:la ▪ smo 'co:kle no'si:l zə, zə 'da:n, pə'ta:fle 're:čəm, 'tu:t kə smo 'mi:əli 'bu:í və'li:ki, 'ne:, pə'ta:flə. Ən p're:j smo no'si:l zə'pər:to 'γo:r, kə smo xo'di:l ɥ 'šu:əl še ▪ 'ja:, 'vi:əm də smo xo'di:l ɥ 'šu:əl, smo 'mi:əl 'γo:r na 'və:rx s'po:da ob'li:əko | SSKJ +

šoštar ▶ 'šu:əštər -ja m *čevljar* | ① [← nem. *Schuster* 'čevljar'] SSKJ –, P +, ESSJ – (gl. geslo *šúštar*)

štramac ▶ štrə'mə:c -a m *z ličkanjem napolnjena blazina za ležanje* | ① [← furl. *stramac* 'žimnica'] SSKJ –, P –, ESSJ +

štrik ▶ š'tri:k -a m *vrv*: je 'bi:ɥ 'ə:n 'pe:č 'tə:m nə s're:t və'si:, kə so 'mi:əl Tal'ja:ni γa. Smo ɥ'li:əkli 'uə:n, səz 'uə:nim, š_()t'ri:kəm 'uə:n vo'do: š_()əny'lo:təm | SSKJ +

šušiti ▶ šu'šit -i:m nedov. *sušiti* |*delati kaj suho*: ən sə 'te:m smo p'ra:li, 'ne:, pərst'ra:le, smo 'və:ržli ta 'lu:x, je 'pə:ršlo 'li:əpo, 'bi:əlo ən 'po:le xo'dit s'plə:kənt t're:tji 'da:n ɥ 'I:dərcu ən 'po:le šu'šit | SSKJ +

šušta ▶ 'šu:šta -e ž *vzmet* |*predmet, ki se uporablja za blaženje, prestrezanje sunkov* | ① [← furl. *suste* 'vzmet'] SSKJ –, P –, ESSJ +

T

takrat ▶ 'tə:krət in 'te:krət prisl. *takrat* |*izraža čas, trenutek v preteklosti ali prihodnosti, kot ga določa sobesedilo*: z'de:j se 'ne: 'či:ste, 'tə:krət se je 'ci:əla 'va:s, je š'la: 'či:stət t'ra:vu, də je 'pə:ršlo 'po:tle 'či:sto, kə z'de:j 'tu:ə se 'ne: 'di:əle ▪ 'jə:st nə 'pu:əmnəm, də bi 'mi:əla 'kə:šno k'ri:lo fod'ra:no 'te:krət ▪ 'ja:, 'te:krət, kə s_()e poro'či:li, je b'lo: mu 're:čt, 'bi:əlu ob'li:əku, |k'ra:ncef 'γo:r {med smehom}| ən 'za:di 'do:l | SSKJ +

Taljan ▶ Tal'ja:n -a m *Italijan* |*državljan republike Italije*: je 'bi:ɥ 'ə:n 'pe:č 'tə:m nə s're:t və'si:, kə so 'mi:əl Tal'ja:ni γa | SSKJ –, P –, ESSJ –

tata ▶ 'ta:ta -u m *oče* |*moški v odnosu do svojega otroka*: 'ti:ste se 'ni: 'və:rylo p'ro:č, sə je nə'r'di:lo, 'uə:n s kə'po:ta sə je nə'r'di:la kəmi'žo:la. Ro'bo:vi, čə so b'li: ve'li:ki, 'ta:ki, je nə'r'di:ɥ bə're:tu 'ta:ta. Moj 'ta:ta je 'di:əlu 'co:kle, je 'di:əlu 'co:kle 'uə:n z 'li:əsa, je 'di:əlu 'co:kle zə 'u:se te va'si: ▪ 'sa:mo 'ta:tu so 'pə:ršli kə'pə:t, 'di:əlli 'ni:əki, 'ne:, pə 'o:n je nə'r'di:ɥ 'e:n 'pə:r 'co:klu, h'va:la | ☒ ⇒ OČE SSKJ +

teden ▶ 'ti:ədən -dna m *teden* |čas sedmih dni od ponedeljka do nedelje|: in ta 'fi:ərtəx je 'mo:ɣu 'bi:t, zə met 'ti:ədnom je 'bi:ɥ mo'ɣo:če, nə 'vi:əm, d'ru:ɣo blə'ɣu:ə ▪ 'ja:, 'vi:əm də smo xo'di:l ɥ 'šu:əl, smo 'mi:əl 'ɣo:r na 'və:rx s'po:da ob'li:əko, jə ob'li:əka je b'la: 'tu:di u'ma:zəna, 'na:ša 'ma:t je p'ra:la 'e:ŋkrət nə 'ti:ədən, 'ne: | SSKJ +

televizija ▶ tele'vi:zja -e ž *televizija* |televizijski sprejemnik|: səm 're:kla z'de:j, səm 'vi:dla po tele'vi:zji, žile'ti:no, tək'u:ə na 'vi: | SSKJ +

tišlar ▶ 'ti:šlar -ja m *mizar*: je 'di:əlu ku 'ti:šlər, 'ki: tək'u:ə, 'ne:, ko'va:č, 'mi: smo 'mi:əl kova'či:ju od'za:di | ① [← nem. *Tischler* 'mizar'] SSKJ –, P –, ESSJ +

trava ▶ t'ra:va -e ž *trava* **1** |travnata površina| | SSKJ + **2** |pokošena trava|: z'de:j se 'ne: 'či:ste, tək'krət se je 'ci:əla 'va:s, je š'la: 'či:stət t'ra:vu, də je 'pə:ršlo 'po:tle 'či:sto, kə z'de:j 'tu:ə se 'ne: 'di:əle. ɥ'si: smo xo'di:li 'či:stət 'tu:ə t'ra:vu | SSKJ +

tridneven ▶ trid'ne:ɥən -ɥna -o prid. *tridneven* |ki traja tri dni|: pə'pe:ɥ, smo s'ku:xəli ɣa, smo ɣa pərce'di:li in s 'ti:stu 'vo:du smo ob'li:li nə 'və:rx blə'ɣa:. Nə p'ri:mər, 'tu:di kər smo p'ra:li, je b'lo: trid'ne:ɥno p'ra:ne, 'tu:di pəst'ra:le, 'ne: | SSKJ +

trkaj ▶ tər'ka:j prisl. *toliko* |izraža veliko količino ali mero|: kə, kə 'jə:st səm 'da:la tər'ka:j bla'ɣa: p'ro:č, brəs pot'ri:əbe, 'ne: brəs pot'ri:əbe, də səm do'bi:la 'ki:, kə so b'li: ot'ro:ci 'mi:čkəni | SSKJ –, P –, ESSJ –

U

učiti u'či:t -'i:m nedov. *učiti* |poklicno se ukvarjati s podajanjem učne snovi v šoli|: 'mo:ja 'ma:ma je b'la: pa əəə u'či:təlcə o'te:ɣa, ot k'va:čkanja ɥ 'šu:əli, 'ne:, je u'či:la | SSKJ +

ugasniti ▶ u'ɣa:sənt -snəm dov. *ugasniti* |prenehati goreti|: 'ja:, sej 'mo:ɣlo 'bi:t al pa, 'ne: kos'ta:nevo 'vo:ɣje, kə se 'xi:tro u'ɣa:sne, 'mo:ɣlo 'bi:t u'no 'ɣa:bərjevo al 'do:bovo. 'Mo:ɣlo 'bi:t 'ta:ko 'vo:ɣle 'tu:di zə 'pi:əɣlət. Kə kos'ta:nevo sə 'xi:tro u'ɣa:sne, p'ri:de 'xi:tro 'čə:rno, 'ne: | SSKJ +

umazan ▶ u'ma:zən -a -o prid. *umazan* |*deležnik od umazati*|: 'və:č u'ma:zənix ot'ru:ək, b'ri:səli 'nu:əs tək'u:ə, 'ne:. 'Tu:ə je b'lo: ve'li:ko, 'tu:ə je 'mu:əj spo'mi:n | SSKJ +

umazati ▶ u'ma:zət -žəm dov. *umazati* | SSKJ +

umivati ▶ u'mi:vət -əm nedov. *umivati* |*čistiti telo, del telesa*|: 'a:dnu buj 'do:bru, 'a:dnu zə sə u'mi:vət | SSKJ +

umreti ▶ um'ri:ət u'mə:rjəm dov. *umreti* |*prenehati živeti*|: še 'mo:ji ot'ro:c, kə so b'li:, kə so b'li: 'mi:xən, kə s š'li: ɥ opxa'ji:lo, 'mo:ja 'ma:t je nap'ra:ɥla γ'və:nt, sə p'ra:vəm, də je pər'si:ɥ, 'tə:m ɥ 'Ni:əbləm, sə 're:če, 'Ša:ndri, 'sa:mo je 'mo:ɥu um'ri:ət 'ti:st 'mo:š | SSKJ +

uteči ▶ u'te:čt -əm dov. *uiti, pobegniti*: b'rət je u'te:ku ɥ I'ta:lju, 'o:na je os'ta:la 'sa:ma. Ən tək'u:ə, də 'mi: smo po'ma:ɥəli, 'ne:, 'tu:di 'mo:ški tək'u:ə | SSKJ +

V

vajsti ▶ 'va:jst 'va:jdəm dov. *pojavititi se* |*izraža začetek obstajanja česa*|: n'jə:, n'jə: b'lo:, 'ni: b'lo: 'mo:de, 'ma: 'tu:t 'ni:so 'mi:əl te 'bu:nde, 'bu:nde 'va:jdəjo 'po:tle 'ɥə:n ▪ 'tu:di 'ža:be 'ja:, 'be:n 'ja:, 'ža:be 'kə:šən k'rət pər's'li:, 'ni:so 'mi:əl 'ža:be pop're:j, so, 'tu:ə je 'va:jdlo 'po:tle mo'de:rno 'ti:ste 'ža:be | SSKJ –, P –, ESSJ –

vamežna ▶ 'ɥa:məžna -e ž *milosčina* | Ⓞ [← *almožna* 'milosčina'] SSKJ –, P – (gl. geslo *álmožna*), ESSJ – (gl. geslo *álmožna*)

vas ▶ 'va:s va'si: ž *vas*: 'tu:ə je b'lo: »Boš p'la:čaɥ za 'pi:t, kə 'ma:š 'no:ve 'šu:əlne, 'le:j«. Ka'ku:ə si jix 'ku:pu, k'je: si jəx 'ku:pu? 'Tu:ə je b'lo: p'ra:znik ɥ 'va:si ▪ ta ž'ni:dərca, kə je b'la: ɥ 'va:si. Ən 'po:le 'sa:mi, 'ne:. 'O:na je, nə p'ri:mər, iz 'e:ne ob'li:əke, če 'ni: š'la: p'ra:ɥ, 'vi:əš d'ru:ɥi k'ro:ji 'tu:ə, smo z'də:rli in smo nər'di:li 'ku:kər, 'ne:, al 'bu:í šə'ro:ko k'ri:lo, al 'li:əpo al b'lu:scu al 'tu:ə, ka'po:t 'tu:di, 'ne: | SSKJ +

večinoma ▶ ve'či:noma prisl. *večinoma* |*v glavnem*|: ve'či:noma 'ma:jə smo p'le:dli ▪ 'ja: 'be:n 'nu:, ɥ b're:jdu, 'nu: ob'li:əku smo ob'li:əkli, nə'va:dnu ob'li:əku, |ve'či:noma smo b'li: stər'ɥə:ni

{med smehom} | ▪ 'ja:, č'ljə: kə je ž'ni:dərca, je pər'si:la ob'li:əku, 'ma: 'o:na je 'ši:vəla ve'či:noma ob'li:əkə 'li:š, 'li:š, 'ma: 'tu:t nə kam'pa:ne, 'ne:, sə 're:če nə kam'pa:ne, 'ne:, je pər'si:la | SSKJ +

vedeti ▶ 'vi:ədət 'vi:əm nedov. *vedeti 1* |*imeti kaj v zavesti*: 'ma:, zə, 'vi:əm də zə opxa'ji:lo je pər'si:la 'o:na ob'li:əku 'me:, nə 'vi:əm ▪ 'vi:əm zə opxa'ji:lo, 'ne:, je 'ku:pu, je 'šu: ɥ Γo'ri:cu 'mo:j 'o:če, 'ne:, je 'ku:pu 'o:n ob'li:əku ▪ əə 'ča:ki, 'ča:ki, ku sə je k'li:caɥ 'ti:st mater'ja:l ... buk'le:, buk'le:. Je ta buk'le: je, kə p'ri:de 'uə:n ... z'de:j ne 'vi:əm ku se 're:če 'ti:st mater'ja:l ▪ 'ma: 'no:ve 'šu:əlne, so 'vi:ədli ɥ'si:. 'Te:ɣa 'ne: doži'vi:š | SSKJ + 2 v medmetni rabi, v drugi osebi |*izraža obračanje na ogovorjenega*: ve'li:ko je nər'di:la 'te:x re'či:, je sk'va:čkəla, pa je 'lo:žla 'kə:šən ɣo'la:rč, pa je nər'di:la 'kə:šən, 'vi:əš, ok'ra:s na, na, na ob'li:əkəx, 'ne: ve'li:ko je b'lo: ot'ru:ək s'tə:rxənix. Kəl'ce:te, 'ni:so b'le: bər'ɣe:še, 'e:ŋkrət ot'ro:ci, 'vi:əš, so 'mi:əl kəl'ce:te de'be:le | SSKJ +

velik ▶ 'və:lək -lka -o in 've:lik ve'li:ka -o prid. *velik* |*ki dosega visoko stopnjo glede na razsežnost*: 'ja:, 'ə:n š'kə:f 'və:lək smo 'mi:əl. 'Vi:dəte, də 'ni: b'lo: še ɥə'da: t'le:, 'ne: ▪ pa sə 'mi:əl 'tu:di 'və:lək 'a:dni, so 'mi:əl nə kvad'ra:t nə'ra:t, 'tu:di 'və:lək. 'Ma:. Po'və:ršnik nə 'vi:əm, čə je 'ši:vəla 'na:ša 'ma:t, 'mi:slim də je, je ku'pi:la nə'ra:t | SSKJ +

ven ▶ ● VEN IZ *iz* |*za izražanje, iz katere snovi je kaj*: 'ne:, 'ro:pce smo 'di:ələli 'tu:di 'uə:n sə, 'uə:n s pəst'ra:l, 'uə:n z ər'ju:x ▪ z'de:j ku, kə ɣovo'ri:m tə'ku:ə 'ne:, nə p'ri:mər smo 'mi:əli 'kə:šne s'ta:re ob'li:əke ot 'no:notu 'tu:ə, 'ti:ste se 'ni: 'və:ɣlo p'ro:č, sə je nər'di:lo, 'uə:n s kə'po:ta sə je nər'di:la kəmi'žo:la | SSKJ +

verjeti ▶ 'vi:ərvət 'vi:ərvəm in nov. vər'je:t nedov. *verjeti* |*izraža presenetljivost povedanega, videnega*: o, Ma'ri:ja, 'nə: 'mo:rəš vər'je:t. 'Tu:ə si nər'di:l plə'ni:ce do'ma:, 'ne:, 'tu:ə so 'bo:í 'ti:ste ... je b'lo: 'ta:k mater'ja:l ▪ 'ja: 'ne:, 'ne:, 'ne: 'mo:rəš 'vi:ərvət, t'le: kə p'ra:vəm 'na:šəm, 'ne: 'mo:rəš 'vi:ərvət, 'vi:əš | SSKJ +

veselje ▶ ve'se:lje -a s iron. *česar kdor ne mara, mu ni prijetno*: 'ja: 'be:n, u'ma:zən, je p'ra:la nə 'ro:si, 'ne:, 'e:ŋkrət nə 'ti:ədən, {smeħ} 'ja: 'na:rvəč ob nə'di:əjəx, 'ne:. 'Ja:, 'tu:ə je ve'se:lje, 'ne: | SSKJ +

videti ▶ 'vi:dət -əm nedov. *videti 1* |z vidom zaznavati|: ro'ka:ɥ, 'ma: na 'ko:ncu: »'Le:j kə sə 'ti: 'vi:de pol'ši:n«. 'Nə:š iz'ra:s. 'Tu:ə, nə p'ri:mer, z'de:j 'jə:st 'ma:m s'ra:jcu, 'ne:, sə 'vi:de 'tu:ə 'uə:n, 'ne:, 'tu:ə je pol'ši:n **2** v medmetni rabi |izraža opozorilo na ugotovitev, spoznanje|: 'ja:, smo 'mi:əl 'šu:əlne 'ni:ske, 'vi:dəš, 'tu:t smo 'mi:əl ər'ja:ve, smo 'mi:əl 'čə:rne, ɥ'se: 'so:rt, 'li:əpe 'šu:əlne | SSKJ +

vitrina ▶ vit'ri:na -e ž *vitrina* |izložba|: z'de:j 'tu:di ɣ'la:dəm 'jə:st 'no:t po vit'ri:nəx so ... 'vi:əš, də je 'ti:sta 'mo:da 'ku:kər je b'la: 'e:ŋkrət | SSKJ +

vleči ▶ ɥ'li:əčt -əm nedov. *vleči* |s silo, usmerjeno proti sebi povzročati premikanje česa za seboj, k sebi|: je 'bi:ɥ 'ə:n 'pe:č 'tə:m nə s're:t və'si:, kə so 'mi:əl Tal'ja:ni ɣa. Smo ɥ'li:əkli 'u:ən, səz 'uə:nim, š_()t'ri:kəm 'uə:n vo'do: š_()əny'lo:təm | SSKJ +

voda ▶ ɥə'da: ɥə'de: in vo'da: vo'de: ž *voda* |tekočina|: 'ja:, 'ə:n š'kə:f 'və:lək smo 'mi:əl. 'Vi:dəte, də 'ni: b'la: še ɥə'da: t'le:, 'ne:. Smo p'ra:l 'ɣo:r do'ma: ▪ smo ɥ'li:əkli 'u:ən, səz 'uə:ni:m, š_()t'ri:kəm 'uə:n vo'do: š_()əny'lo:təm | SSKJ +

vrniti ▶ 'və:rnət -əm dov. *vrniti* |narediti določeno dejanje zaradi enakega dejanja, ukrepa, ki ga je prej storil kdo drug|: čə je 'o:na 'ki: nə'r'di:la, 'ti: si 'mo:ɣu 'və:rnət 'po:le, 'i:ti ji 'ki: nə'r'di:t, poɣ'ra:pt se'nu:ə, o'či:stət t'ra:vu ▪ so b'li:, 'ta:k 'və:rstni 're:t, 'ne:... »'Ci:lja boš nə'r'di:la? – 'Ja:, čə 'me: p'ri:dəš 'və:rnət, 'ne:« | SSKJ +

Z

zad ▶ 'za:t prisl. *zadaj* |izraža položaj za čim v prostoru|: 'ja: 'be:n 'nu:, na'va:dno je b'la: 'la:stika t'le: 'za:t, 'ne: | ☐ ⇒ ODZAD SSKJ +

zadosti ▶ zə'do:st prisl. *zadosti* |izraža količino, mero, ki ustreza, zadošča|: ən 'po:tle 'ə:n bə'to:n t'le:. 'Ja: 'be:n, zə bər'ɣe:še je zə'do:st, zə d'ru:ɣo so 'mi:əl 'pa:s | SSKJ +

zastonj ▶ zas'to:ń prisl. *zastonj* |brez plačila|: 'sa:mo 'ta:tu so 'pə:ršli ko'pa:t, 'di:əlli 'ni:əki, 'ne:, pa 'o:n je nə'r'di:ɥ 'e:n 'pa:r 'co:klu, h'va:la. Al pa so 'pə:ršli 'di:ələt, ɣa je ost'ri:ɣu zas'to:ń, 'ne: | SSKJ +

zjeziti se ▶ zje'zi:t se -'i:m se dov. *razjeziti se*: je 'ši:vəla 'o:na 'ra:da je 'ši:vəla, 'ma: də ji 'ni:smo s'to:ri d'ru:γo 'di:ələt. Də je 'sa:mo 'ši:vəla. Ęn čə 'ne: se je zje'zi:la 'ra:da 'o:na | SSKJ +

zmerom ▶ z'mi:əɾəm prisl. *zmerom* |*izraža pojavitev, ponovitev ob vseh primerih, vseh priložnostih*: 'tu:di kə smo xo'di:li x 'ma:š ũ Kož'ba:nu, səm z'mi:əɾəm 're:kla: »O, z'de:j p'ri:dəjo 'γo:r, kə 'o:ni so 'do:sti 'bu:Í lə'pu:ə ob'le:čeni, 'ne:« | SSKJ +

zmisliti se ▶ z'mi:səlt se -sləm se dov. *spomniti se* |*s preišljanjem obnoviti v spominu*: 'tu:ə 'tu:t sə z'mi:sləm ũ'se:, ob'li:əkca pa 'ta:k ka'mu:fč 'xo:r na ro'ka:ũču čə're:s 'do:l, 'ne: ▪ 'ma: k'ri:le, 'ma: 'sa:mo 'ti:ste k'ri:le so 'bu:Í tək'u:ə, 'ne:, 'jə:st sə sə z'mi:sləm 'tu:t 'bu:Í šə'ro:kə, 'bu:Í 'du:γe 'ne:, ũ 'pa:su 'bu:Í tək'u:ə ▪ 'na:ša 'ma:ma je 'mi:əla tək'rə:t 'nu: s'la:ũnostnu ob'li:əku, sə z'mi:slən, bor'do: | SSKJ +

Ž

žajfa ▶ 'ža:jfa -e ž *milo* | ☒ ⇒ MILO ☉ [← nem. *Seife* 'milo'] SSKJ –, P +, ESSJ +

žena ▶ 'že:na -e in žə'na: žə'ne: ž *žena* |*dorasla oseba ženskega spola, zlasti starejša*: 'ja:, 'šu:əlnə, je ku'pi:la 'šu:əlnə nəm nə 'pa:t, nə 'pa:t 'če:ũle je ku'pi:la. 'Vi:əm, də so b'li: ər'ja:vi. 'Ja:, 'ne:, je skər'bi:əla zə 're:čt žə'na:, je skər'bi:əla zə zə ob'li:əčt nəs, də də 'ni:smo b'li: s'tə:ɾəŋ, 'ne: u'ma:zən | SSKJ +

ženska ▶ 'že:naska -e ž *ženska* |*oseba ženskega spola, navadno dorasla*: 'ni:səm 'mi:əla əŋ'ku:əl x'la:če 'jə:st, 'ne: 'ni:səm, 'ni: b'lo: 'tu:di mo'de:rna x'la:če, 'že:nške də s no's:il, 'ni: b'lo:. N'jə:, n'jə:, no'be:dna 'že:naska 'ni: no'si:la x'la:če ▪ fə'co:ũ nə γ'la:vi je b'la: ve'li:ka ri:əč, 'ne:. 'Mi:sləm, je b'la: 'že:naska kon'ča:na, də je 'mi:əla z'va:zjən, tək'u:ə 'sə:m, 'ne:. 'Že:naska kon'ča:na, də je 'mi:əla fə'cu: nə γ'la:vi ən 'fi:ərtəx. Čə 'ne:, 'ni: ... 'ni: b'la: 'že:naska ▪ 'bu:Í 'do:ũγe, 'ne:, 'do:ũγe, 'do:ũγe k'ri:le. Nə p'ri:mər, 'že:naska, 'ku:kər 'mo:ja 'ma:ma, kə je b'la: ku 'že:naska, 'tu:t čə je 'bi:ũ, je 'bu: p'ra:znik, je b'lo: le'pu:ə, 'ma: sp'ri:ət je 'mi:əla 'ti:sti ... 'fi:ərtəx | SSKJ +

žganje ▶ ž'ga:ńe -a s žganje |alkoholna pijača|: 'e:ko, z'de:j 'jə:st γ'ra:m ɥ Če'də:t. 'Mu:əɾəm sp'ra:ɥt de'se:t, pe't'na:jst 'ja:jc, 'ne:səm pə'r'da:t 'nu: ko'ku:əšu, 'li:təɾ od ž'ga:ńa, 'də:nəs ku'pi:m c'vi:əɾən, 'ju:tre 'tu:ə, 'tu:ə, 'tu:ə | SSKJ +

8 GRADIVO ZA VPRAŠALNICO OBLAČILNEGA IZRAZJA

V gradivu za vprašalnico oblačilnega izrazja je zajeto besedje,²² ki ga najdemo v slovarju in je neposredno povezano z oblačili. Vprašalnico sem razdelila na sedemnajst sklopov, in sicer: *Oblačila – splošno, Otroška oblačila, Posteljnina, Obutev in njeni deli, Pokrivala, Modni dodatki, Nakit, Okrasni tekstil, Pribor in material za šivanje, Šiviljski postopki, Modni okraski, Tkanina, Vrhnja oblačila, Spodnje perilo, Deli oblačil* in sklop *Razno*.²³ V primerih, ko se pri določenem izrazu pojavijo tudi manjšalnice, teh nisem zapisala (na primer *bluza* in *bluzica*), razen v primeru, ko ima manjšalnica drug pomen (na primer *torba* ‘priprava z ročajem, ročajema za prenašanje v roki’ in *torbica* ‘manjša, zlasti ženska torba za prenašanje denarja, kozmetičnih potrebščin in drugih manjših osebnih predmetov’). Pri besedi *ovratnik* sem v oklepaju zapisala tudi njegove vrste (okrogel ovratnik, kvadraten ovratnik, ovratnik na V). V vprašalnici se lahko pojavilo tudi samostalniki, ki jih v slovarju ni (na primer *flanela*, v slovarju je samo pridevnik *flanelast*).

Gradivo za vprašalnico po sklopih:

1. *Oblačila – splošno*

bluza

bolero

brezrokavnik

dokolenka

frak

gamaša

hlače

hlačne nogavice

(pletena) jopica

kavbojke

kimono

kombinezon (delovno oblačilo)

konjenska uniforma

²² V vprašalnici so zapisane besede iz slovenskega knjižnega jezika in ne poknjižene narečne ustreznice.

²³ V sklop *Razno* sem vpisala besede, ki ne spadajo v nobenega od prej naštetih sklopov.

kopalke

kratka nogavica

krilo

nogavica

obleka (gvant)

pižama

površnik

puli

pumparice (spodnje perilo)

rokavica

srajca

spalna srajca

(kratek, oprijet) suknjič

telovnik

životec

3. Otroška oblačila

bodi

kapica

kombinezon

oblekica (enodelna otroška obleka)

plenica

slinček

4. Posteljnina

blazina

prešita odeja

odeja

pregrinjalo

prevleka za vzglavnik

rjuha

vzglavnik

žimnica

5. Obutev in njeni deli

cokla

copata (opanka, za doma)

čevelj

gojzar

japonka

jezik (pri čevlju)

natikač

peta (zadnji spodnji del obuvala)

podplat

sandala

škorenj

telovadna copata

vezalka

vložek

6. Pokrivala

baretka

kapa

klobuk

naušniki

ruta

tančica

poročni venček

7. Modni dodatki

broška

kravata

lasnica

metuljček

naborek

obroba

pas

pentlja

sponka

torba

torbica

8. Nakit

koralda

medaljon

prstan

uhan

ura

verižica

zapestnica

9. Okrasni tekstil

preproga

prt

zavesa

10. Pribor in material za šivanje

blago

blazina za bucike

bucika

elastika

igla

kreda

kroj

šiviljski meter

naprstnik

nit

šivalni stroj

šiviljska miza

škarje

11. *Šiviljski postopki*

krpati

kvačkati (prt)

likati

nabrati (nagubati blago)

naudarjati (speti dele oblačila z redkimi vbodi)

podaljšati

podvihniti

prati

prerezati

prešiti

prišiti

razparati

sešiti

skrajšati

splakniti (perilo)

sušiti

šivati

urezati

vrezati (blago)

zmeriti

12. *Modni okraski*

čipka

čop

okrasna vrvica

13. *Tkanina*

bombaž

bukle

džersi

flanela

frotir

grogren

jeans

lan

najlon

poplin

svila

taft

tančica

terital

tul

usnje

volna

žamet

debel

fin

gladek

gost

grob

kodran

kosmat

topel

14. *Vrhnja oblačila*

bunda

jopa

pelerina

plašč

predpasnik

šal

štola

vetrovka

15. *Spodnje perilo*

kombineža

modrček

spodnja majica

spodnje hlače

steznik

16. *Deli oblačil*

guba

gumbnica

(zalikan) hlačni rob

hlačnica na zvonec

kapuca

manšeta (spodnji del rokava)

naramnica (za hlače, pri majici)

plise

razporek

ovratnik (kvadraten, okrogel)

podloga

rob

rokav

V-izrez

zadruga

žep

17. *Razno*

17.1 *Pohištvo*

divan

obešalnik

omara

postelja

posteljni okvir

stajica

vitrina
zibelka

17.2 Poklici

čevljar
krojač
perica
šivilja
žnidar

17.3 Pletilstvo

plesti
vreteno

17.4 Obrt

žnidarstvo
šiviljstvo

17.5 Drugo

blagovna znamka
brisača
dota
gumb
likalnik
mečkati se (blago)
moda
nahrbtnik
noša
očala
pedal (pri šivalnem stroju)
robec
vata
zaplata

9 ANALIZA BESEDJA

Besedje glede na izvor

Besedje, navedeno v slovarskem delu diplomskega dela, lahko glede na izvor delimo na neprevzeto ter prevzeto besedje. Od prevzetih besed je daleč največ romanizmov, nekaj pa je tudi germanizmov. Besede so napisane po abecednem vrstnem redu, pripisan jim je tudi izvor (kot v slovarju).

Romanizmi: **arloj** [← furl. *orloi* 'ura'], **armaron** [← furl. *armaron* 'večja omara'], **balca** [← it. *balza* 'obroba'], **barberin** [← furl. *barbe*, it. *barba* 'brada' + furl. *-in*], **baštirati** [← it. *imbastire*, furl. *imbastî* 'speti, spenjati' + slov. *-ati*], **blek** [← furl. *blec* 'krpa, zaplata'], **blekati** [← nar. *blek* + slov. *-ati*], **bolerin** [← it. *bolero* 'kratek ženski telovnik' + furl. *-in*], **bolerinič** [← nar. *bolerin* + slov. *-ič*], **borša** [← it. *borsa* 'torba'], **boršeta** [← it. *borsetta* 'ženska torbica'], **boton** [← furl. *boton* 'gumb'], **brcolet** [← furl. *bračalet*, it. *braccialetto* 'zapestnica'], **brgeše** [← furl. *braghesse* 'hlače'], **brgešine** [← furl. *braghessin* 'hlačke'], **bušt** [← furl. *bust*, it. *busto* 'steznik'], **buštin** [← furl. *bustin*, it. *bustino* 'životec'], **cavata** [← furl. *čavate*, it. *ciabatta* 'copata'], **cifus** [prim. furl. *fus* 'vreteno'], **čuf** [← furl. *čuf*, it. *ciuffo* 'čop'], **džaka** [← it. *giacca* 'jopa'], **džile** [← it. *gile*, furl. *gilè* 'telovnik'], **facol** [prim. furl. *fačolet* 'ruta', it. *fazzoletto* 'robec, ruta'], **farfala** [← it. *farfalla* 'metulj'], **farfolino** [← it. *farfallina* 'metuljček'], **fineca** [← it. *finezza*, furl. *finece* 'tenkost, drobnost, finost'], **flok** [← furl. *floc* 'svileni trak', it. *fiocco* 'pentlja'], **fodra** [← furl. *fodre*, it. *fodera* 'podloga, podšiv'], **fodran** [← furl. *fodre* 'podloga, podšiv' + slov. *-an*], **forketa** [← furl. *forchete* 'sponka za lase'], **frontin** [prim. furl. *frontin* 'naličnik'], **frštenjast** [prim. furl. *frustagn* 'barhant'], **gajofa** [prim. furl. *gajofe* 'velik žep'], **golar** [← furl. *golâr* 'ovratnik (pri srajci)'], **golarina** [← furl. *golarine* 'kravata'], **golet** [← furl. *golet* 'ovratnik (pri srajci)'], **gurmalon** [prim. it. *grembiule* 'predpasnik'], **intimela** [← furl. *intimele* 'prevleka za vzglavnik'], **kalceta** [← it. *calzetta*, furl. *čhalcete* 'kratka nogavica'], **kalceton** [← it. *calzettone* 'dokolenka', furl. *čhalčon* 'dokolenke'], **kalcina** [← it. *calzino*, furl. *čhalcin* 'kratka nogavica'], **kampana** [← it. *campana* 'zvonec'], **kamuf** [← furl. *camuf* 'obroba, volanček'], **kamužlin** [← furl. *camisolin* 'telovnik'], **kanotera** [← it. *canottiera* '(spodnja) majica brez rokavov'], **kapot** [← furl. *capot* 'površnik, telovnik', it. *cappotto* 'zimski plašč'], **kavalerica** [prim. it. *cavallo* 'konj'], **kokon** [← furl. *cocon* 'svitek las'], **kolor** [← furl. *colôr*, it. *colore*

‘barva’], **konvjarta** [← furl. *cuvier* ‘odeja, pregrinjalo’], **koraj** [← furl. *corai* ‘koral (nakit)’], **korpet** [← it. *corpetto* ‘telovnik, životec’], **košnel** [← furl. *cušin* ‘blazina, vzglavnik’], **koštum** [← it. *costume* ‘kostum’], **kotulin** [← furl. *cotule* ‘krilo’ + furl. *-in*], **krik** [prim. it. *cricchetto* ‘zaticalo’], **kunvjantor** [← furl. *covertorie* ‘pokrivalo, pregrinjalo, prevleka’, *cuvier* ‘prevleka’], **kušin** (‘blazina’, ‘vzglavnik’) [← furl. *cušin* ‘blazina, vzglavnik’], **kušinič** [← furl. *cušin* ‘blazina’ + slov. *-ič*], **lin** [← furl. *lin* ‘lan’], **linav** [← furl. *lin* ‘lan’ + slov. *-av*], **liš** [← furl. *lis* ‘gladek’], **lomar** [prim. furl. *armaron*, it. *armadio* ‘omara’], **makina** [← it. *macchina* ‘stroj, naprava’], **mantel** [← it. *mantello* ‘plašč’], **mantil** [← it. *mantile* ‘grob prt, groba brisača’], **mobilja** [← it. *mobilia*, furl. *mobilie* ‘pohištvo’], **mudante** [← it. *mutande*, furl. *mudandis* ‘spodnje hlače, hlačke’], **mudantoni** [← furl. *mudandis* ‘spodnje hlače, hlačke’, it. *mutande* ‘spodnjice, spodnje hlače’ + furl. *-on*], **nola** [prim. furl. *nole* ‘lešnik’], **ožirati** [prim. it. *usanza* ‘navada, običaj’], **patafla** [← it. *pantofola*, furl. *pantofule* ‘copata’], **pelantika** [prim. it. *pelle* ‘koža’ + *antica* ‘stara’], **pico** [← it. *pizzo* ‘čipka’], **pičo** [prim. furl. *pičhadôr* ‘obešalnik’], **pleta** [← furl. *plete* ‘guba’], **podina** [← furl. *podin* ‘lesen čeber’], **polšin** [← furl. *polsin* ‘rokavec, manšeta’, it. *polsino* ‘manšeta’], **pontina** [← furl. *puntine* ‘čipka’], **redžipeto** [prim. it. *reggere* ‘držati’ + *petto* ‘prsi’], **rija** [prim. furl. *rie* ‘črta, linija’], **runčin** [← furl. *ručin* ‘uhan’], **šjarpa** [← it. *sciarpa* ‘ovratna ruta, šal’, furl. *šarpe* ‘ovratna ruta’], **škafarota** [← furl. *scarfarot* ‘zimski topli copata’], **škarpa** [← it. *scarpa*, furl. *scarpe* ‘čevlji’], **škarpet** [← furl. *scarpet* ‘trad. karnijska ženska obutev iz platna’], **škarpon** [← furl. *scarpon* ‘velik čevlj, gojzar’], **šklap** [← furl. *sclap* ‘razpoka, špranja’], **šklavina** [← furl. *sclavine* ‘odeja’], **škufa** [← furl. *scuf*, ben. it. *scufia* ‘čepica, ženska čepica’], **šofeta** [prim. furl. *soflât* ‘obložen, obdan’], **šotogona** [prim. it. *sotto* ‘pod’ + *gonna* ‘žensko krilo’], **špalinča** [prim. it. *spalla*, furl. *spale* ‘rama’], **špila** [← it. *spilla* ‘zaponka’], **štampan** [← furl. *stamp* ‘model, kalup, vzorec’, it. *stampo* ‘model, kalup’], **švela** [← furl. *suele*, it. *suola* ‘podplat (čevlja)’], **šujaman** [← furl. *sujeman* ‘brisača’], **tak** [← furl. *tac* ‘peta’], **tapet** [← furl. *tapet*, it. *tappeto* ‘preproga’], **tavajuč** [← furl. *tavajuč* ‘prtič’], **tendin** [prim. furl. *tendon* ‘zagrinjalo, zavesa’], **tendon** [← furl. *tendon* ‘zagrinjalo, zavesa’], **tirača** [← furl. *tirače* ‘naramnica’], **v žlego** [← it. *sbienco* ‘neraven, kriv, poševen’], **velut** [← furl. *velut* ‘žamet’], **vinjerul** [← furl. *vignarûl* ‘naprstnik’], **zajno** [← it. *zaino* ‘nahrbtnik’].

Germanizmi: **cviren** [← nem. *Zwirn* ‘sukanec’], **fertoh** [prim. nem. (nar.) *Vortuch* ‘predpasnik’], **ketna** [← srvn. *kećen(e)* ‘veriga’], **knof** [← nem. *Knopf* ‘gumb’], **peglati** [←

izposojeno iz kor. n. *pēgʹln* za bav. avstr. *pögeln*, nvn. *bügeln* 'likati', **rukzak** [← nem. *Rucksack* 'nahrbtnik'], **žnidar** [← srvn. *snîdære*, *snîder* 'krojač'], **žnidarica** [← srvn. *snîdære*, *snîder* 'krojač' + slov. *-ica*], **žnidarstvo** [← srvn. *snîdære*, *snîder* 'krojač' + slov. *-stvo*], **žoka** [← nem. *Socke* 'kratka nogavica'].

V celoti je bilo zbranih 359 besed (skupaj s slovarčkom²⁴ pa 555 besed). Od tega jih 200 ali 55 % najdemo zapisanih v *Slovarju slovenskega knjižnega jezika*. Romanizmov, ki niso zapisani v *Slovarju slovenskega knjižnega jezika*, je 107 ali 30 %, germanizmov pa 10 ali 3 %.

Zaradi stika s furlanskim jezikom je v govoru predvidljivo veliko furlanizmov, manj pa italijanizmov. Ti so bili prevzeti kasneje kot furlanizmi, npr. (**kula** [← it. *culla* 'zibka, zibelka']).

---

²⁴ Slovarček drugih v besedilih pojavljajočih se besed (gl. poglavje 7.1).

10 SKLEP

V prvem delu diplomskega dela sem zgodovinsko in geografsko opredelila vas Breg pri Golem Brdu. Brežanski govor spada v briško narečje, to pa med t. i. beneškoslovenska narečja primorske narečne skupine. S pomočjo dialektološke metode avdio snemanja vodnega pogovora z informatorkama in s pomočjo vprašalnice, ki jo najdemo v *Vodniku po zbirki narečnega gradiva za Slovenski lingvistični atlas (SLA)*, sem govor te vasi jezikoslovno analizirala. Ugotovila sem, da govor vasi Breg pri Golem Brdu ne pozna ne tonemskega ne kolikostnega nasprotja med samoglasniki. Umik naglasa s končnega kratkega odprtega zloga na prednaglasna *e* in *o* pa se v govoru te vasi ni izvršil v celoti. Uporabljajo se namreč tudi končniško naglašene oblike (*že'na:*, *no'ya:*). V sistemu dolgih naglašanih samoglasnikov govor pozna dva dvoglasnika (*i:ə* in *u:ə*) ter enoglasnike (*i*, *e*, *ə*, *a*, *o*, *u*). Pri dolgih samoglasnikih je prišlo v brežanskem govoru do naslednjih razvojev: psl. *ě, *ě- > *i:e* > *i:ə* (*m'li:əko*), psl. *ē, *ē- > *a:* (*p'la:šəm* 'plešem'), psl. *ō, *ó- > *o:* (*'yo:ba*). Zložnik *ł pa > *u:* (*'vu:k* 'volk', *'du:x* 'dolg'). Pri soglasnikih ima brežansko narečje naslednje značilnosti: *g* > *ɣ* in celo v *x* (*bo'xa:t*), izglasni *-m* ponekod > *-n* (*'ne:sen* 'nesem'), skupina *šč* je ohranjena (*'jə:ščəm*). Govor pozna feminizacijo nevter, in sicer v množini, ki se je posplošila od t. i. samomnožinskih samostalnikov (npr. *p'ju:če*, *'ja:tre*) na vse druge samostalnike srednjega spola (npr. *'mi:əste*, *'ja:jce*). V izglasju samostalnikov ednine in množine onemevajo nenaglašeni samoglasniki (im. mn.: *s'ra:jc*, tož. ed.: *u* 'šu:əl, tož. mn.: *ob'ra:mənc*). Pri samostalniških zaimkih se pri 2. os. mn. ž. sp. (*ve*) uporablja oblika za moški spol – '*vi:* in *vid'ru:s*, pri 1. os. mn. m. sp. '*mi:* in *məd'ru:s*, pri 3. os. mn. pa m. sp. '*o:ni* ter *ənd'ru:s*. Pri oblikah *məd'ru:s* in *vid'ru:s* gre za kalk iz furlanskega jezika (*voaltris*, *noaltris*), oblika *ənd'ru:s* pa nastane po analogiji z *mi drugi* in *vi drugi*. V govoru se uporablja nedoločna oblika pridevnika, določna oblika pa se tvori z določnim členom *ta*. Sinhrono gledano se pri glagolu povsod uporablja kratki nedoločnik (*'mu:ərəm p'le:st*), diahrono pa govor pozna dolgo obliko nedoločnika (npr. *nər'di:t*). Govor ne pozna razlike med glagoloma *moči* in *morati*. Pri priponskih glagolih se posplošuje končnica *-ste*, ki v večini primerov prehaja v *-sta*, iterativi pa se tvorijo s pripono *-uvə-*. Za izražanje dvojine se pri glagolih vseh treh spolov uporablja množinska oblika. V govoru se namesto svojilnih zaimkov za tretjo osebo ednine uporablja povratno svojilni zaimek *su:əj* 'njegov, njen', pogosti so tudi prevzeti diskurzivni označevalci, kot so '*ma:*, *pe'ro:*, '*be:n*, '*e:ko*, '*lo:ra*. V brežanskem govoru se pojavljajo ojačevalni krajevni prislovi, ki stojijo pred krajevnimi predlogi: tam (*'tə:m* u *'Ni:əbləm*), gor (*'yo:r* na '*və:rx*) in dol

(*'do:l s Pər'vi:č*). V besedilih se pojavljajo še naslednji krajevni in časovni prislovi: *u 'pa:su, u 'va:si, z A'me:rike, 'tə:m s'po:da, 'no:t, 'tə:m nə s're:d və'si:, t'le: 'za:t, 'te:krət, 'ti:sti k'rət, 'po:tle, əŋ'ku:əl, z'di:, pop're:j*. Prislov *spodaj* v narečju nastopa brez členice *-j* (*s'po:da*). Manjšalnice se pri moškem spolu tvorijo s pripono *-ič* (*bole'ri:nč* (*-ič > -č*)), pri ženskem s pripono *-ica* (*b'lu:sca* (*-ica > -ca*)), pri srednjem spolu pa s pripono *-ce* (*'te:lce* (*-ce*)). Priponsko obrazilo *-ič* se uporablja tudi v primeru, ko v knjižnem jeziku nastopa priponsko obrazilo *-ek* (klobuček : klobukič), zanimiva pa je tudi izpeljanka, pri kateri se združita furlanska osnova in slovenska pripona (*fodran*: fodre 'podloga' + slov. *-an*). V govoru je zaslediti tudi iz furlanščine prevzeti besedotvorni obrazili *-on* in *-in*, vendar sta bili pretežno prevzeti skupaj z osnovami (koreni). Besedotvorno obrazilo *-on* označuje velikost, *-in* pa majhnost (*tendon* je dolga zavesa, ponavadi v spalnicah in sega do tal; *tendin* pa je zavesa za kuhinje oziroma dnevne sobe, ki sega do okenske police, oziroma zavesa, pritrjena na okno).

Jezikoslovni analizi sledi fonetična transkripcija dveh besedil. Pri zapisu govora, posnetega z informatorkama, sem uporabila slovensko nacionalno transkripcijo. Besediloma sledi drugi, obsežnejši del diplomske naloge.

Drugi del diplomskega dela sestavlja narečni slovar oblačilnega izrazja in slovarček v besedilih pojavljajočih se besed. Glede na to, da sta pri nastanku slovarja sodelovali dve informatorki, so opazne razlike v govoru. Pri mlajši informatorki so prisotne interference iz knjižnega jezika ter močnejši vpliv furlanskega jezika. Pri starejši informatorki pa močnejše povezave s knjižnim jezikom ni, je pa njen govor bližje drugim briškim govorom in ne toliko furlanščini oziroma italijanščini. Kot primer naj izpostavim leksem *spodaj*; mlajša informatorka uporablja prislov s členico *-j* (*s'po:dej*), starejša pa brez členice *-j* (*s'po:da*).

Na govor posameznika vplivajo starost, njegovo življenje (šolanje, služba), mediji (vpliv knjižnega jezika, tako slovenskega kot italijanskega, preko radia in televizije). V govoru sem zasledila tudi besede, katerih pomen ni enak pomenu, ki ga najdemo v *Slovarju slovenskega knjižnega jezika* (nar. brežansko *bloden* pomeni *vzorčast* in ne *nejasen ali zmeden* kot v SSKJ, nar. brežansko *brajda* pomeni *vinograd s sadnimi drevesi* in ne *po ogrodju iz letev napeljana vinska trta* kot v SSKJ).

Že v uvodnem delu diplomskega dela sem zapisala, da bo v govoru vasi Breg pri Golem Brdu najverjetneje precej izposojenk iz furlanskega in italijanskega jezika. Seveda so v govoru tudi besede germanskega izvora, ampak so v primerjavi z besedami romanskega izvora maloštevilne. Vsekakor pa je – zaradi geografske meje in posledično tudi zaradi družbene interakcije – na razvoj brežanskega govora vplivala bližina romanskega jezikovnega območja.

Z diplomskim delom želim predstaviti govor ljudi, ki živijo na skrajnem zahodnem delu Slovenije, tik ob meji z Italijo. To je majhna vas, vendar jezikovno zelo bogata. Upam, da sem s popisom in analizo besedja pripomogla k ohranitvi brežanskega oblačilnega izrazja. Pomembno je, da besedje ohranimo zdaj, ko je še živo in ga tako ponese naprej.

11 VIRI IN LITERATURA

Ambrozius, B. in S. Berce (2000). *Italijansko-slovenski in slovensko-italijanski slovar*. Maribor: Obzorja (Glota: slovarji in jezikovni priročniki).

Baš, A. (ur.) (2007). *Slovenski etnološki leksikon*. 1. ponatis. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Atlante linguistico Italiano (ALI) (1995) III. Indumenti e abbigliamento. Roma: Istituto poligrafico e Zecca dello Stato, Libreria dello Stato.

Atlante Storico-Linguistico-Etnografico del Friuli-Venezia-Giulia (ASLEF). Ur. Battista Pellegrini, G. (1972–1986). Padova: Istituto di Glottologia e Fonetica dell'Università di Padova – Udine: Istituto di Filologia Romanza della Facoltà di Lingue e Letterature straniere dell'Università di Udine.

Benedik, F. (1999). *Vodnik po zbirki narečnega gradiva za slovenski lingvistični atlas (SLA)*. Ljubljana: ZRC SAZU – Založba ZRC.

Benedik, F., T. Jakop, K. Peev, U. Petek (poročena Kastelic), S. Poklač (poročena Vojtech Poklač), V. Smole, M. Šekli, J. Škofic in M. Zupančič (2009). *Ponovne objave člankov s kartami za Slovenski lingvistični atlas (do leta 2008)*. Ur. Peter Weiss, Jožica Škofic in Karmen Kenda-Jež. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Dostopno na spletnem naslovu: http://bos.zrc-sazu.si/c/Dial/Ponovne_SLA/P/02_2_Osnovna_karta.JPG.jpg.

Bezljaj, F. (1977–2005). *Etimološki slovar slovenskega jezika* 1–4. Ljubljana: Mladinska knjiga (četrti knjiga: Založba ZRC).

Brecelj, M. in G. Nazzi (1998). *Lingue d'Europa: dizionario pratico italiano-friulano-sloveno-tedesco-inglese*. Udine: Comunità montana valli del Natisone = Gorska skupnost Nediških dolin = Comunitât montane Valadis dal Nadison.

Brecelj, M. (2005). *Furlansko-slovenski slovar*. Nova Gorica: Goriška knjižnica Franceta Bevka.

Brkan, M. (2008). *Slovensko-angleški konfekcijski slovar = Slovene-English Garment Dictionary*. Univerza v Mariboru, Fakulteta za strojništvo.

Debenjak, D. (1993). *Veliki nemško-slovenski slovar = Grosses deutsch-slowenisches Wörterbuch*. Ljubljana: Državna založba Slovenije (Slovarji DZS).

Erat, J. (2008). *Furlansko-slovenski slovar*. 1.del: A–B, 2. del: C–G, 3. del: H–N, 4. del: O–R, 5. del: S–Z. Dostopno na spletnem naslovu: <http://sabotin.p-ng.si/~jezik/furlanscina/>.

Faggin, G. (1997). *Grammatica friulana*. Udine: Ribis.

Grad, A., R. Škerlj in N. Vitorovič (1997). *Veliki angleško-slovenski slovar = English-Slovene Dictionary*. Ponatis. Ljubljana: Državna založba Slovenije (Slovarji DZS).

Gradišnik, J. (1997). *Nemško-slovenski slovar; Slovensko-nemški slovar*. Maribor: Obzorja (Glota: slovarji in jezikovni priročniki).

Ivančič Kutin, B. (2007). *Slovar bovškega govora*. Ljubljana: Založba ZRC – ZRC SAZU.

Jejčič, I. (2010). *Slovar govora vasi Velike Žablje: besedje s tematiko sadovnjak, vinograd, vrt, polje, živali* (diplomsko delo). Nova Gorica [I. Jejčič]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.p-ng.si/~vanesa/diplome/SLOVENISTIKA/slv/3Jejcic.pdf>.

Jesenik, V. in N. Dembskij (2009). *Slovensko francoski slovar = Dictionnaire slovène français*. 5. natis. Ljubljana: Državna založba Slovenije (Slovarji DZS).

Kenda-Jež, K. (2007). *Shranli smo jih v bančah: slovarski prispevek k poznavanju oblačilne kulture v Kanalski dolini = contributo lessicale alla conoscenza dell'abbigliamento in Val Canale*. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU = Istituto per la lingua slovena "Fran Ramovš" CRS ASSA.

Kladnik, D., M. Orožen Adamič in D. Perko (1995). *Mali atlas Slovenije*. Ljubljana: DZS.

Logar, T. (1993). *Slovenska narečja*. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.

Logar, T. (1996). *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*. Ur. Kenda-Jež, Karmen. Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša.

Logar, T. in J. Rigler (1983). *Karta slovenskih narečij*. Ljubljana: Univerzum.

Makarovič, M. (1974). *Slovenska kmečka noša od konca 19. stoletja do danes: vodnik po razstavi*. Ljubljana: Slovenski etnografski muzej.

Makarovič, M. (1999). *Oblačilna kultura kmečkega prebivalstva na Tolminskem*. Raziskovalne naloge. Tolmin: Občina Tolmin.

Makarovič, M. (2000). *Oblačilna kultura kmečkega prebivalstva v Zgornji Vipavski dolini in na Gori*. Ajdovščina: Zavod za kulturo, izobraževanje in šport, Nova Gorica: Branko.

Nazzi, G. (2003). *Vocabolario italiano-friulano, friulano-italiano*. Aquileia: Clape culturâl Acuilee, Udine: Designgraf.

Orožen Adamič, M., D. Perko, D. Kladnik, V. Drozg in B. Belec (1995). *Krajevni leksikon Slovenije*. Ljubljana: DZS.

Pleteršnik, M. (2006). *Slovensko-nemški slovar 1–2 (1894–1895)*. Transliterirana izd. Ur. Furlan, Metka. Ljubljana: Založba ZRC – ZRC SAZU (Zbirka Slovarji) [elektronska različica].

Ramovš, F. (1935). *Historična gramatika slovenskega jezika VII: Dialekti*. Ljubljana: Učiteljska tiskarna.

Ramovš, F. (1995). *Kratka zgodovina slovenskega jezika I*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni center SAZU (Zbirka ZRC 9).

Slovar slovenskega knjižnega jezika. [online]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>.

Snoj, M. (1997). *Slovenski etimološki slovar*. Ljubljana: Mladinska knjiga (Zbirka Cicero).

Snoj, M. (2009). *Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen*. Ljubljana: Modrijan – Založba ZRC.

Stres, P. (ur.) (1999). *Briški zbornik*. Dobrovo: Občina Brda.

Šantel, S. (1998). *Ciklus ljudskih noš: akvareli Saše Šantla*. Ljubljana: Slovenski etnografski muzej.

Šekli, M. (2008). *Zemljepisna in osebna lastna imena v kraju Livek in njegovi okolici*. Ljubljana: Založba ZRC – ZRC SAZU.

Šlenc, S. (1997). *Veliki italijansko-slovenski slovar = Il grande dizionario italiano-sloveno*. Ljubljana: Državna založba Slovenije (Slovarji DZS).

Toporišič, J. (2004). *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzobja.

Weiss, P. (1998). *Slovar govorov Zadrečke doline med Gornjim Gradom in Nazarjami. Poskusni zvezek (A–H)*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Založba ZRC.

Zorzut, L. (1974). *Ptička briegarca*. Celje: Mohorjeva družba.

Zuljan Kumar, D. (2003). Nekaj besednorednih posebnosti v nadiškem in briškem narečju. V *Jezikoslovni zapiski. Zbornik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša* 9/2. 59–80.

Zuljan Kumar, D. (2008). Brda – pokrajina dveh kultur. V *Slovenščina med kulturami. Slovenski slavistični kongres, Celovec in Pliberk, 2.–4. 10. 2008*. Celovec [i. e.] Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije. [234]–248.